

21293

22 JUL 2015

16

62 III 2014

DR

REVISTA
CULTURAL
SIBIU

DEVA

Anul II. No. 1.
41005

1

Pagina umoristică :

de următorii elevi: *C. Danielescu, I. Glăvan, M. Breazu, R. Sporea, M. Munteanu, G. Lăzăroni,* Pag. 50 și 51

Pagina informativă :

M. Munteanu cl. VI-a : Excursia „Tinerimii Române“ Pag. 52
M. Munteanu cl. VI-a : Participarea la Înăugurarea monumentului Eroilor Horia, Cloșca și Crișan dela Alba-Iulia „ 54
Mircea Munteanu cl. VI-a : Excursia dela Șoimuș „ 57

Cuvinte încrucișate :

Prof. G. Dănulescu : Probleme de matematică „ 58
Prof. L. Sirca : Chestiuni de Logică „ ”
Prof. L. Combi : Traducere din românește în franjuzește „ ”
Prof. G. Mihaly : O rezolvare interesantă „ ”

Cronica :

M. Munteanu cl. VI-a Pag. 59

Pagina Liceului de fete „Elena Văcărescu“ :

Stela Fericeanu cl. IV-a : Pușorii Pag. 64
Stela Mariș cl. VIII-a : Natură vie „ 66
Emilia Sîmedre cl. IV-a : Colinde „ 66
Lucia Breazu cl. IV-a : Ceva despre flori „ 68
Stela Mariș cl. VIII-a : La troiță „ 68
Stela Mariș cl. VIII-a : In rugăciune „ 68
Stela Fericeanu cl. IV-a : „Sărbători fericite“ „ 69

Poșta redacției: de *Popa Ionel.* Pag. 73

Sensul etic al Nașterii lui Hristos

de Preot Teofil Chiffa.

Sărbătoarea Nașterii Domnului e cea mai darnică în bucurii dintre toate sărbătorile creștine. Și acest lucru n'a rezultat dintr'o simplă întâmplare, ci își are explicarea în semnificația proprie pe care o poartă în sine această sărbătoare, pentru viața omenească.

În doctrina creștină, Nașterea lui Hristos e momentul care aduce cu sine cea mai desăvârșită participare a ocrotirii Dumnezeiești la orientarea destinului omenească. Și această participare, privită prin prisma întrupării, împlinește toată gama aspirațiilor omenești, nu numai când sunt isvorite din natura spirituală a omului, ci până și cele aparținătoare nevoilor sale trupesti.

Alături de vindecările repetate a toate boalele și neputințele, n'a lipsit nici hrana trupestă și chiar băutura — la Nunta din Cana — din belșugul lucrării minunate a celui întrupat.

Incât cei ce aspirau la bunuri materiale, le puteau vedea pentru moment realizabile, în tovărășia puternicului Hristos, cum a fost de exemplu, chiar între apostoli Iuda.

Nimic nu împiedeca deci, ca Nașterea lui Hristos, să primească această utilitaristă imprimare în inima și sufletul tuturor celor ce aveau ca ideal: a nădăjdui totul numai în cadrul comod al pământului. Și paralel cu împărțirea tot mai bogată a cantitativului bine, să sporească și slava lui Hristos, la cât mai mulți.

„Osana bine este cuvântat cel ce vine întru numele Domnului“ — erau cuvintele cari purtau în ele tezaurul scump al mulțumirii unanime.

Ospățul binelui, coborât din cer, era mare și desfătarea era pentru toți.

Dar Nașterea lui Hristos și menirea ei era privită de aceștia numai cu bucuria de a fi apărut în lume „supraomul“ așteptat, care va reuși să înzestreze lumea cu cele mai desăvârșite mijloace de confort.

Hristos nu s'a oprit însă aci. Ațențiunea pe care a dat-o El realității materiale, prin intervențiile sale minunate, în întrebuințarea materiei de către om, nu erau altceva, decât consfințirea ei, ca un dat Dumnezeesc, destinat a sluji pe om.

Opera sa nu era îndreptată împotriva materiei, dar era prin excelență o operă spirituală.

Și când Hristos a început să-i trezească din nostalgia visului nedemn de splendoarea coborârii lui Dumnezeu pe pământ, s'au spulberat toate nădejtile, țesute numai din firele unor dorințe mărunte și trecătoare.

Răsunetul tot mai puternic al Evangheliei Sale, întinde în fața tuturor sabia de foc purificatoare, care are să îplinească o operă demnă de autorul ei. Și astfel din cei mulți chemați, a aspira întru Hristos, au rămas foarte puțini aleși.

Și de atunci, lumea n'a pătruns încă deplin nici până astăzi rostul sabiei Dumnezești transformatoare.

În fiecare an se desfată cei avuți, în belșugul darurilor aducătoare de bucurii și nu putem să nu recunoaștem că, doar cu rare excepțiuni, toate darurile împărțite în ajunul Nașterii lui Hristos, au rămas ca sens încă tot la efectul bucuriilor mărunte și trecătoare.

Cine poate întrezări în efectul acestor daruri, amintirea sfântă legată de Nașterea lui Hristos, a emancipării spiritului omenesc de sub povara zgurei egoismului, care caracteriza pe vremea aceea întregă alcătuirea vieții sociale? Sclavajul de ex. s'a sfârșit numai de drept, prin triumful creștinismului în alcătuirea statelor. Faptic însă sclavia a rămas o realitate dureroasă și nu se va desființa, până când nu va triumfa Hristos, ca o profund simțită și trăită realitate, nu atât în alcătuirea statelor, cât mai ales în așezământul de temelie a vieții omenești, în crezul și sufletul familiilor și prin ele implicit în concepția tinerelor vlăstare, a acestor unici și permanenți stâlpi în devenire ai societății omenești.

Atunci abia, marile binefaceri ale Nașterii Mântuitorului, nu vor mai sfârși cu răstignirea Lui prin păcat și bucuriile Crăciunului vor deveni bucurii sufletești durabile și unanime; pentru bogat, că a împușinat din durerile mi-

zeriei, iar pentru sărac, că a simțit căldura sufletului încreștinat, apropiindu-se de sufletul său, încălzindu-i încrederea în viață.

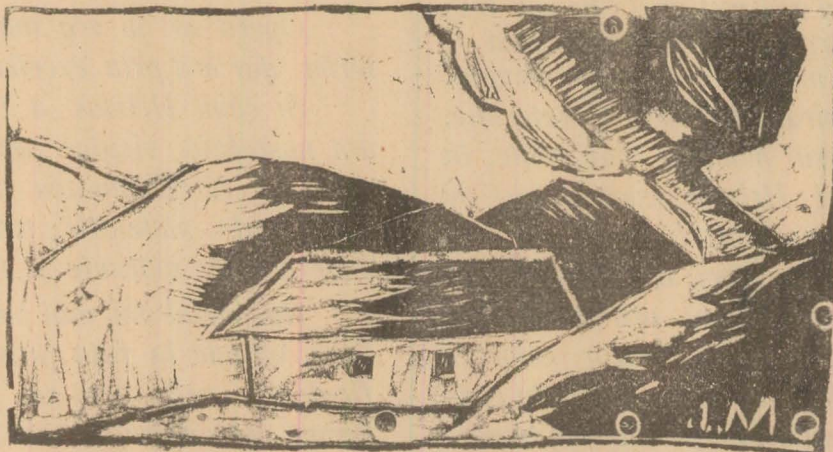
Sărbătoarea Nașterii va deveni astfel prielaj abea așteptat, nu pentru excesul de hrană, băutură și desfătări egoiste dăunătoare sănătății, ci spre o cât mai desăvârșită reculegere a omului și autopătrundere de rostul său sublim, — dumnezește fixat de Hristos în viața sa întrupată.

Greșit folosește încă omenirea sărbătoarea Nașterii lui Hristos, pentru că greșit își înțelege propria sa menire. Și greșit o va înțelege, până când nu se va pătrunde definitiv și fără șovăire de unica concepție normativă pentru viață: că desăvârșirea spirituală și morală este primul și esențialul rost al omului. Numai această concepție va putea așeza definitiv pe Hristos în centrul vieții omenești, de unde uimind lumea, să împlinească desăvârșita prefacere râvnită de om.

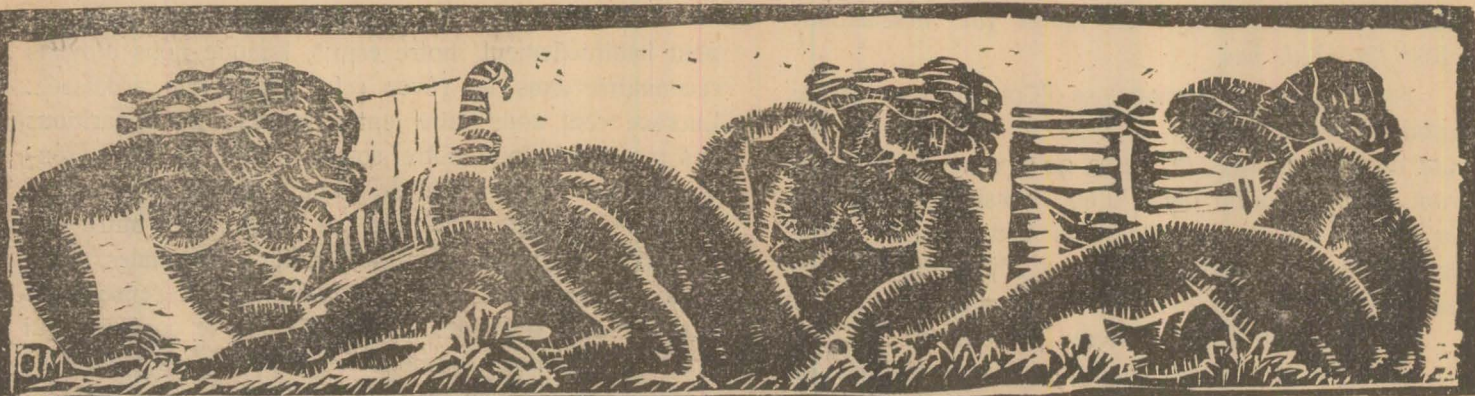
Și numai prin această concepție va putea înțelege omul adevărata semnificație a Nașterii lui Hristos pentru viața sa, ca auzind apoi glasul din ajun a celor ce o vestesc, să tresară, pătruns de fiorul sfânt al cântării bisericești:

„Hristos pe pământ înălțați-Vă“, — căci Dzeu pe pământ, spre a îndumnezeii s'a coborât.

Avea om făcându-se, pe om a-l ajuta, la Dumnezeu să ajungă — s'a născut.

Compoziție în linoleu de L. Mârza cl. II.

ARTICOLELE PROFESORILOR

Cosmogonia lui Lucrețiu

Comentariul unui pasaj din De Natura Rerum

de Louis Combi.

Quojus ego ingressus vestigia, nunc rationes
Persequor, ac doceo dictis, quo quaeque creata
Foedere sint, in eo quam sit durare necessum,
Nec validas aevi valeant rescindere leges
Quo genere in primis animi natura reperta est,
Nativo primum consistere corpore creta,
Nec posse incolumis magnum durare per aevum,
Sed simulacra solere in somnis fallere mentem,
Cernere cum videamur eum quem vita reliquit.
Quod superest, nunc me huc rationis detulit ordo,
Ut mihi, mortali consistere corpore mundum,
Nativum simul, ratio reddunda sit esse:
Et quibus ille modis congressus materiai
Fundarit terram, coelum, mare, sidera, solem,
Lunaique globum; tum quae tellure animantes
Extiterint, et quae nullo sint tempore natae;
Quove modo genus humanum variante loquela
Coeperit inter se vesci per nomina rerum;
Et quibus ille modis divum metus insinuarit
Pectora, terrarum qui in orbi sancta fuerit
Fana, lacus, lucos, aras, simulacraque divum.

Praeterea, solis cursus, lunaeque meatus
Expediam, qua vi flectat natura gubernans,
Ne forte haec inter coelum terramque reamur
Libera sponte sua cursus lustrare perennes,
Morigera ad fruges augendas atque animantes,
Neve aliqua divum volvi ratione putemus.
Nam bene qui didicere deos securum agere aevum,
Si tamen interea mirantur qua ratione
Quaeque geri possint, praesertim rebus in illis
Quae supera caput aetheriis cernuntur in oris,
Rursus in antiquas referuntur religiones,
Et dominos acres adsciscunt, omnia posse
Quos miseri credunt, ignari quid queat esse,
Quid nequeat, finita potestas denique cuique
Quanam sit ratione, atque alte terminus haerens.

(„De Natura Rerum” Liber Quintus. V. 56—91).

Traducere în românește

Umblând pe urmele lui, voiui cânta acum rațiunea lucrurilor și voiui arăta după spusele lui prin ce pact fiecare lucru a fost creat, pact de care trebuie să se țină seamă, căci nimic nu poate scăpa lezilor nemiloase ale timpului.

Astfel mai întâiu am descoperit că sufletul e format dintr'o materie născută și că nu poate dura intact, pe vecie; dacă ne pare că vedem unul pe care viața l-a părăsit e pentru că de obicei simple imagini ne înduc în eroare. De alt'el ordinea tratării mele mă pune în necesitatea de a explica de ce lumea e însăși formată dintr'o materie muritoare și în același timp supusă legii nașterii; și în ce chip combinațiile materiei au dat naștere pământului, cerului, mării, astrelor, soarelui și globului lunei; ce viețuitoare au putut apărea pe pământ și care nu s'a născut în niciun timp; cum oamenii printr'un grai variat au început să se întrețină, prin mijlocul numelor date lucrurilor; și cum s'a strecurat în inimi această teamă de zei care pe toată suprafața pământului întreține templele, pădurile sfinte, altarele și idolii.

După aceea voiui arăta cu ce putere natura cărmuește și trasează cursul soarelui și fazele lunii, ca să nu credem din întâmplare că ei aleargă neconținut, de bună voie între cer și pământ, spre a face să crească cerealele și viețuitoarele, necum să ne închipuim că ei se învârtesc prin voința zeilor. Chiar aceia, care știu perfect de bine, că zeli duc o viață eternă fără griji, se întreabă câteodată, mirați, de ce unele lucruri se întâmplă și mai ales se miră de lucrurile ce le contemplă deasupra capului, pe cer, cad din nou în vechile lor superstiții și sub jugul unor stăpâni aspri, cărora le acordă, sărnanii, o putere absolută, fiindcă ignorază ce poate și ce nu poate fi, ce putere limitată a fost

dată fiecăruia, în sfârșit ce limită (de neschimbat) a fost fixată de sus.

Après avoir fait l'apothéose d'Epicure, le véritable bienfaiteur de l'humanité, le type du vrai sage par sa haute doctrine morale et parce qu'il a révélé *Omnem rerum naturam*, enfin digne d'être considéré comme un dieu, *Deus fait ille*, autant qu'un homme peut l'être, Lucrèce passe en revue les parties déjà traitées et fait connaître l'objet du V-e livre, la cosmogonie.

A. Il résume ainsi les livres précédents :

a) Livre I et II, les conditions fondamentales de l'existence des choses créées impliquent leur mortalité.

b) Livre III, l'âme est un composé d'atomes comme le corps, naît avec lui, lui reste unie, et partage la même destinée (la mort).

e) Livre IV, les apparitions des morts dans les rêves (qui expliquent la croyance à l'immortalité de l'âme) ne sont que de vaines images.

B. Le monde, que l'on croit, à tort, éternel, disparaîtra de même; ayant eu un commencement il aura une fin; c'est ce que Lucrèce se propose de montrer dans le V-e livre.

C. Puis il trace à grands traits les divisions du livre :

1) En premier lieu, il rejette le concept théologique de l'origine du monde.

2) Puis il exposera son système de la formation de l'univers et passera aux questions astronomiques.

3) En dernier lieu, il s'appliquera à chercher les origines de la vie végétale et animale, les origines et la période primitive de l'humanité, et il tracera l'histoire de la civilisation humaine.

D. Il revient sur cette idée, dans un but moral et pratique, qu'il faut bien se garder d'attribuer les merveilles de la nature à l'intervention divine.

Explication littéraire.

L'âme, née avec le corps et constituée d'atomes, n'échappe point à la loi inexorable du temps, *validas aevi leges*. Elle est destinée à périr, car les conditions fondamentales même de son existence impliquent sa mortalité. Pour Démocrite, Epicure et son école, les principes premiers des choses sont les atomes, qui se meuvent, en nombre infini fatalement et de toute éternité dans le vide, et qui, grâce au clinamen, peuvent se rencontrer et constituer des états d'équilibre plus ou moins stables et des combinaisons plus ou moins harmonieuses. Tout est donc matière et composé d'atomes; l'âme est un composé d'atomes et ne se distingue du corps que par la matière plus subtile, dont elle est formée. Le corps est destiné à périr parce qu'il est un composé d'atomes; pourquoi l'âme, qui est matérielle aussi, ne périrait-elle pas ?

*Sed simulara solere in somnis fallere mentem,
Cernere cum videamur eum quem vita reliquit.*

Ce sont, au contraire, les vaines images qui trompent habituellement notre esprit, lorsque nous croyons reconnaître dans les rêves celui que la vie a laissé... Lucrèce veut nous faire entendre ceci: les apparitions des morts, pendant notre sommeil, loin de nous renseigner sur l'immortalité de l'âme, faussent notre esprit. Du reste, l'unique critérium de vérité n'est autre que la sensation actuelle dans les conditions normales, c'est-à-dire lorsque nos sens extérieurs nous renseignent sur la réalité présente. C'est justement le contraire qui arrive lorsque nous dormons: nous ne voyons plus, nous n'entendons plus, ou très peu et ce peu prend souvent des proportions fantastiques dans nos rêves; nous ne pouvons donc contrôler la réalité de l'apparition, d'autant plus que l'imagination est abandonnée sans frein à toutes les divagations et à toutes les extravagances, d'où l'illusion de la réalité produite par les rêves.

*Quod superest, nunc me huc rationis detulit ordo,
Ut mihi, mortali consistere corpore mundum,
Nativum simul, ratio reddunda sit esse:*

Lucrèce insiste surtout sur la mortalité (qui implique aussi l'origine) parce qu'elle répugne davantage au sentiment de notre destinée. Ici apparaît un côté de la morale épicurienne, capital au point de vue morale et théologique. Voulant montrer la théorie des atomes dans son explication, Lucrèce ne pouvait se passer de traiter cette partie de la „physiologie“.

*Et quibus ille modis congressus materiai
Fundarit terram, coelum, mare, sidera, solem,
Lunatique globum;*

Et comment cette réunion de la matière (rencontre des atomes grâce au clinamen) a formé la terre, le ciel, la mer, les astres, le soleil et le globe de la lune.

Lorsque les atomes se rencontrent, il se produit tout d'abord une confusion, parcequ'il ne peuvent s'adapter à cause des disproportions du nombre et de la forme. A force de se heurter, les atomes finissent par rencontrer leurs semblables, avec lesquels ils s'adaptent pour constituer un corps déterminé: c'est ainsi que se sont formés les 4 éléments fondamentaux, la terre, l'eau, l'air, le feu ou, ce qui revient au même, les principaux corps qui forment l'Univers, à savoir: la terre, la mer, le ciel, les astres. Voilà l'idée de l'origine de l'Univers empruntée à Epicure, telle que l'annonce Lucrèce et qu'il trace plus loin.

tum quae tellure animantes

Extiterint, et quae nullo sint tempore natae;

L'auteur souligne cette question, capitale selon lui, parce qu'elle se rapporte à la croyance superstitieuse en des êtres mythologiques... Ensuite je parlerai des êtres animés qui existent sur la terre et (surtout) de ceux qui ne sont jamais nés.

*Quove modo genus humanum variante loquela
coeperit inter se vesci per nomina rerum;*

Comment les hommes, grâce à des combinaisons

de sons, ont commencé à s'entretenir entre eux au moyen des noms des choses.

Variante ne désigne pas précisément la variété des langages, mais la grande variété des combinaisons de quelques sons, combinaisons donnant naissance à un grand nombre de paroles destinées à désigner les divers objets (*rerum*) qui nous entourent. Tout comme les combinaisons des atomes donnent naissance aux éléments qui constituent l'univers. Les animaux ont leur langage propre, qui se réduit à quelques sons toujours les mêmes; l'homme seul possède cette faculté de combiner les sons pour exprimer sa pensée.

*Et quibus ille modis divum metus insinuarit
Pectora terrarum qui in orbi sancta tuetur
Fana, lacus, lucos, aras, simulacraque divum.*

Et de quelle manière s'est glissée dans nos coeurs cette crainte des dieux qui sur toute la surface de la terre protège les temples, les bois sacrés, les autels et les idoles. Les autels élevés aux divinités et les cérémonies religieuses n'étaient pas proscrits par la foi épicurienne, elle reconnaissait justes et admettait la vénération et les hommages qu'on leur rendait pour reconnaître leur perfection. Mais le nombre incalculable des autels et la grande variété des sacrifices étaient plutôt le résultat de la crainte inspirée par la divinité.

*Praeterea, solis cursus, lunaeque meatus
Expeditam qua vi flectat natura gubernans,
Ne forte haec inter coelum terramque reamur
Libera sponte sua cursus lustrare perennes,*

Il s'agit de toute une série de phénomènes astronomiques et météorologiques: cours de la lune et du soleil, position de la terre dans le système mondial, enfin les deux suppositions rejetées par Epicure: les astres se meuvent-ils *sponte sua* ou faut-il une intervention divine?

Tout d'abord peut-on compter aussi parmi les astres la lune et le soleil? Si oui, la lune et le soleil ne tournent pas d'un mouvement qui leur est propre, mais plutôt ils sont entraînés avec les autres astres par le ciel qui se meut lui-même. Si non, les astres se déplacent d'eux-mêmes dans le ciel immobile.

Mais notre expérience ne peut se rendre compte de l'un ni de l'autre fait produit; par conséquent les deux phénomènes se produisent également, dans des mondes divers bien entendu.

La terre, le plus pesant des éléments que le *congressus mater'ae* a formés, se trouve déposée au fond, comme le limon dans l'eau, en une couche plane au-dessus de laquelle sont superposés, en couches également horizontales, les autres éléments, par ordre décroissant par rapport à leur densité.

Dans la région opposée, la terre se trouve unie à l'air par une connexion organique: d'après Lucrèce et Epicure la terre serait ainsi suspendue dans l'univers. Chose remarquable, dès Epicure apparaît l'idée

de la convexité de la terre, idée très lointaine, il est vrai, mais qui montre un progrès sensible sur les écoles précédentes. Non pas que le système mondial d'Epicure manque d'explications fantastiques et risibles pour nous, mais parce que ces explications sont systématiques et qu'il y a une constante application à la théorie atomique.

Si le bruit du tonnerre et les éclairs ont la plus large part dans la vulgaire croyance religieuse pétrie de terreurs superstitieuses, il n'en est pas moins vrai que l'admirable régularité des phénomènes astronomiques

rebus in illis

Quae supera caput aetheriis cernuntur in oris,
peuvent amener un esprit déjà émancipé à retomber dans la vulgaire croyance religieuse: *rursus in antiquas re'eruntur religiones...*

C'est vrai... L'étude des lois merveilleuses qui gouvernent les mondes semés dans l'espace insondable nous fait constater la nécessité d'une Pensée infinie qui a créé l'Univers et qui le dirige.

„*Coeli enarrant gloriam Dei*“ s'écrie le psalmiste. Lucrèce lui même semble toucher du doigt la nécessité de cette Pensée infinie, qu'on l'appelle clinamen, qu'on l'appelle Dieu ou cause première. S'il s'applique à nier l'intervention divine dans la formation de l'Univers, c'est plutôt dans un but pratique et moral.

...L'erreur, continue Lucrèce, ne consiste pas à croire à l'existence des dieux, mais à leur attribuer un pouvoir sur la nature, *omnia posse quos miseri credunt*; c'est en cela que nous violons leur sereine idéalité, tout en nous créant des maîtres inportuns *et dominos acris adsciscunt*, non point que nous attirions sur nous leur colère, mais parce que nous nous exposons à de vaines terreurs, qui viendraient s'ajouter par surcroît aux peines que l'existence ne nous ménage jamais.

En résumé, d'une part notre âme est mortelle, dès lors, nous n'avons plus les tourments de l'au-delà, du Tartare à appréhender; d'autre part, les dieux ne s'occupent ni de l'Univers, ni de l'humanité, et les phénomènes que nous prenons pour des manifestations de la puissance ou de la colère divine, sont naturels; pourquoi nous condamner à passer dans la terreur une existence si courte et déjà si pénible? Ne pas se tourmenter soi-même par de vaines croyances, telle est la conclusion morale de la doctrine épicurienne, à laquelle Lucrèce veut nous gagner.

Ce passage est d'une exposition plus claire et plus précise que la plupart des morceaux scientifiques de l'ouvrage: l'auteur est plein du sujet qu'il va traiter et il procède d'un pas mieux assuré. Sa langue est archaïque, mais elle est ferme, précise, souvent pittoresque. Le poème, d'une forme fruste, a gardé, comme les Pensées de Pascal „ces brusques et fières beautés qui sont la marque du génie“⁽¹⁾.

⁽¹⁾ *Lucræa unui e'ev de cl. IX (Classe de Philosophie) a liceului francez.*

Stilul modern

Prof. Al. Munteanu.

Stilul, ca orice problemă a concepției umane este în continuă evoluție. Stilul de azi este deosebit de al cronicarilor, al lui Alecsandri, Eminescu. Stilul unei opere e în strânsă legătură cu valorile epocii sale, care se schimbă cu vremea. De aceea un stil străvechiu nu poate fi gustat și apropiat de noi prin mijlocirea esteticului, ci numai prin căutarea de corespondențe în timpul său, prin demonstrarea intuitivă a necesității sale.

Stilul figurat, exclamațiile retorice, inversiunile de tot felul, erau o caracteristică a stilului cronicăresc, explicabile pe vremea lor. Astfel o inversiune observată des la cronicarii noștri era și hiasmul. Valoarea estetică a acestei inversiuni a fost recunoscută din vechime, când era considerată ca figură. Hașdeu, în al său articol „Fost-ai ce-ai fost“. (publ. Columna lui Traian, pag. 329) afirmă că „această figură nu e numai o simplă ornamentație precugetată a stilului, ci pare a fi fost o particularitate instinctivă a graiului viu al Românilor“.

Adevăratul stil al scrierilor de azi este rezultatul evoluției limbii și artei scrisului în decursul celor două secole. Este reflexul artei ce pretinde a reda pe cale de sugestie un cuvânt capabil să deștepte simultan impresii de culoare, de gust, de miros; o emoție curat sensuală, o senzație afectivă simplă. Este traducerea în fapt a ideii emise de Spencer, după care se cere cât mai puțină forță nervoasă pentru formă, pentru ca să ne rămână cât mai multă pentru fond și să putem realiza cu mai multă intensitate și vioiciune ideea.

Idealul stilului întrevăzut de Spencer este atins de poezii francezi: St. Mallarmé și Ch. Baudelaire. Limbajul fiind un obstacol pentru cugetare, deși în același timp un instrument indispensabil, ei făceau ideea cât mai vizibilă. Pentru ei, izvorul imaginilor plastice este lumea externă cu variatele ei impresiuni. Aureola ce le înconjoară redă atmosfera în care trăim cu toții.

Aceasta fiind ideologia generală, ea s'a manifestat printr'o serie de procedee tehnice diferite, dintre care unele au fost împrumutate de poezii noștri, fecundând astfel literatura română. Dl I. Minulescu, face iubirea sensibilă tuturor, prin această figură plastică:

Iubire, bibelou de porțelan
Obiect de existență efemeră,
Te regăsesc pe aceeaș etajeră
Pe care te-am lăsat acum un an“.

(Romanță fără ecou).

Iată și plasticitatea cu care e evocată apariția lunii de poetul cunoscut, Dl Adrian Maniu:

„Iese luna argintie
Ca un fulg de păpădie“...

(Solomea).

Un caz curios ne oferă Dl F. Aderca cu versurile sale, în care senzația auditivă e redată printr'o senzație olfactivă:

Unde-i mâna care să deslănțuie
Muzica prin aer, palpitând parfum“.

(Sonata iubirii).

Dl Lucian Blaga fixează prin procedeul comparației o impresie sau o constatare de ordin intelectual, cu un alt termen din lumea materială. Acest poet e unul din cei mai originali creatori de imagini ai literaturii noastre. Pentru a ne reda impresia liniștii, el aude zgomotul razelor de lună, bătând în geamuri:

„Atâta liniște-i în jur de-mi pare că aud
Cum se izbesc de geamuri razele de lună“.

(Liniște).

Calitatea stilistică, desprinsă din poeziile „moderniste“, o găsim și la prozatorii noștri. În stilul Dlui Ion Vinea, metaforele și comparațiunile abundă. Lucrurile abstracte, le învăluie în haină materială. Comparațiunile, la el, sunt nu numai un ornament poetic; ele servesc totdeauna la exprimarea gândirii, sau la manifestarea sentimentului. Simțul auditiv și vizual se îmbină fericit în comparațiunile ce le citez:

„Singurătatea, ca o cutie de violoncel, geme“.

(op. cit. p. 12).

O minunată metaforă îmbracă acțiunea somnului ce ne vine pe furiș și căruia nu-i putem rezista:

„Și somnul și-abate ciocanul de puf“.

(p. 28.)
Ce altă imagine ar putea reda mai izbit puterea somnului, dar și reveria dulce a lui?

Pentru a fi parțial edificați asupra stilului modern, citez un întreg pasaj descriptiv, smuls din aceeași proză minunată a Dlui I. Vinea:

„Toate zilele scurse s'au adunat ca într'un golf în această zi de spațuri imense. Tălângi nasc sunetul, ca un parfum. Asfințitul polei cu aur câmpurile și vibră în văzduh din antene străvezii. În tăria de sânge zborul porumbeilor roti delirul lui de zăpadă și se spulberă în cer“.

(p. 81.)
Acest pasaj atât de elocvent n'are lipsă de niciun comentariu. Limba poetică e scăldată într'o bogăție de imagini juste și sugestive, constituind valoarea artistică fără pereche a stilului acestui prozator. Ideea întrebuintării frecvente a metaforelor și comparațiunilor ca mijloace de expresiune e sugerată de poezii francezi și germani, după războiu.

Indeosebi, în proză, tinerii scriitori I. Giradoux, Paul Morand, Ed. Rodiguet, Cocteau, Montherlant etc... au dus comparația și metafora la mare strălucire. La noi cei dintâi care au folosit-o extrem de mult au fost:

poetul Demosthene Botez și prozatorul Ionel Teodoreanu, acesta influențat mai ales de Jules Renard.

Cel dintâi are, fără îndoială, cea mai frumoasă colecție de imagini din literatura românească.

Fiind însă grefate pe un temperament anemic de poet, au rămas simplă colecție. Cel de al doilea și-a manifestat calitățile de bun stilist într'un roman, ce singur va forma subiectul unui studiu amănunțit.

Voind să fie în nota actualității, unii scriitori — în proză și vers — au revoluționat lumea cu o serie de procedee tehnice, ce nu marchează niciun progres și nu constituie nicio valoare reală în literatura noastră. Intre acești scriitori poate fi citat și Gib. I. Mihăescu. Dintre diferitele categorii de comparații, pe care acest scriitor le întrebuițează, comparațiile zoologice sunt considerate de un efect decisiv. Ele revin cu o înverșunată abundență:

„Gazda mea — de mult băgasem de seamă — mă primea cu zâmbet și cochetării de mastadont. Maimuțoiul din față-mi trebui să necheze, să mugească, să behăe, să chelălăe etc.... (La Grandiflora, roman, (pag. 135 și cealalte.)

Scriitorul continuă inventarul său zoologic exact în 60 de pagini. Ce neglijare a valorii estetice reprezintă acest volum, devenit o proză vulgară a literaturii române.

Din șirul scriitorilor moderni, al căror stil abundă uneori în imagini stupide, cuvinte neliterare, consti-

tuind acestea o permanentă inferioritate stilistică, se desprind și Dnii Damian Stănoiu și F. Aderca.

Primul, în romanul: „Pe străzile Capitalei“, ne oferă pagini de cruntă ponegrire, a celor mai sublime lucruri, a Divinității, chiar! (p. 60.)

Alături de acești prozatori stau atâția pseudopoeti care se consideră „la curent“, murdărind scrisul românesc, cu o serie de imagini — de cel mai prost gust, de cea mai deșănțată banalitate. Și nu ne miră într'atâta acești pseudopoeti, cât mai mult unanim proclamatul poet genial, D-l T. Arghezi, care în „Utrenii“ și „Blesteme“, profanează crunt lucrurile sublime și sacre, învăluindu-le în haina murdară a expresiilor triviale.

După aceste schițări — putem deduce caracterul fundamental al stilului modern. E un caracter evident revoluționar. Nefiind tradiționalist, un „laudator temporis acti“, văd în el o evoluție sănătoasă, dar cu anumite rezerve. Să nu fie expresia celei mai crunte banalități, a celei mai josnice vulgarități, limită la ale cărei extremități a ajuns D-l T. Arghezi, al cărui talent e păcat că s'a risipit în asemenea nimicuri.

Suntem dușmanul tendințelor moderniste extreme, care fac din proza românească o țesătură încâlcită de solicisme și barbarisme; din poezia românească o amestecătură de extravagante comice și în general din limba noastră un jargon grosolan și grotesc.

Suntem apărătorul oricăror încercări evolutive, cu condiția ca ele să fie sănătoase și să fie în acord cu aspirațiile spre bine și frumos ale poporului nostru, bogat în frumuseți artistice, blând și înțelegător.

Quintus Horatius Flaccus

(65—8 a. Chr. n.)

de Prof. Z. Karacsony.

...„*Ipse mihi incorruptissimus omnes*

Circum doctores aderat...

At hoc nunc laus illi debetur et a me gratia maior.“

(Horatius despre tatăl său.)

Aceste rânduri trebuiau să steie pe mormântul necunoscut al tatălui lui Horatius, scrise, pentru eternitate, de fiul său.

Rânduri care vor fi totdeauna actuale, atâta timp, cât în luna Septemvrie se vor prezenta înaintea porților școlare părinți, cu copiii lor aduși de mână...

Pentru grija voastră, pentru speranțele voastre pe care le-ați semănat în acel moment, când vlăstarul a călcat cu piciorul pragul școlăii, Vă aduc Vouă, — Părinților, — în numele copiilor voștri, aceste rânduri de 2000 de ani, drept răsplată pentru sacrificiile voastre și recunoștință din partea acelorora pentru care V'ați jertfit!

Astfel prin iubirea și recunoștința sa față de părinți, Horatius devine actual; nici nu este de mirare că Hora-

tius a ajuns la Parnas, el, care, când intră prima dată în viață: la școală, avea în tașcă acele 2 daruri dumnezeiești: grija părintească și recunoștința.

Și astăzi intrați, copii, ca și micul Horatius, cu o tașcă în fundul căreia se ascunde grija părinților voștri; ani dearândul aci adunați recoltele anilor școlari și când ați terminat studiile, dacă tot aici ați ascuns și recunoștința voastră față de Dzeu și părinți, puneți-Vă liniștit traista în spate: drumul vostru cel lung: Viața voastră va fi asigurată.

Relicta non bene parmula...

Tânărul Horatius a fost și el, ca toți tinerii, republican.

N'a trebuit deci să se obosească prea mult Brutus ca să-l câștige pentru partidul său, când, — după omorirea lui Cezar, — în căutarea ofițerilor pentru armata republicană, vine și la Atena, unde Horatius studia filozofia.

Fiind numit tribun militar de către Brutus s'a luptat la Philippi cu armatele lui Octavian și Antonius și, când republicanii au pierdut lupta, a fugit și el, ca și toți ceilalți, aruncând chiar și scutul (relicta parmula), ca să nu fie împiedecat din fugă.

A fugit ca un laș, — spun mulți despre Horatius. Dar, unde fuge o armată întreagă, mai este și altceva de făcut decât să fugi cu ea?

Și pe când mulți savanți vreau astfel să-i micșoreze lui Horatius meritul său militar, nimeni nu vorbește despre Brutus și Cassius, disperarea cărora cauzase de fapt dezastrul republican dela Philippi.

Ca printr'o minune scapă din mâna următorilor săi și ajunge acasă în Apulia.

Viața i-a rămas asigurată prin amnestia triumvirilor, dar moșioara, pe care a moștenit-o după moartea tatălui, a fost confiscată.

— După o viață fără de griji, cum a trăit el până acum, urmează lupta pentru asigurarea existenței sale.

Și acum sărăcia, — care a mai fost și înainte de Horatius și va mai fi și după el imboldul cel mai puternic la acțiuni, — împinge pe Horatius pe calea aceasta care ducea la Parnas...

Ridendo dicere verum...

Horatius a fost cunoscut ca poet prin Satirele și Epodele sale.

Scriitorii și poeții contemporani și între aceștia în primul rând Vergilius și Varius se interesează de acest tânăr necunoscut, care în „Sermones“, — în câteva caricaturi foarte reușite — dă un tablou variat despre diformitățile societății romane; o societate care s'a născut în urma războaielor civile, care a oferit la fiecare pas scene interesante pentru un om cu spirit și imaginație, cum era Horatius, care afară de talentul său poetic a fost dotat și cu o doză specială de „acetum Italicum“ adică sarcasm roman, care însă în sufletul unui Apulian se transformase în „sal Atticum“, — în humorul inofensiv în urma căruia se naște zâmbetul care sălțete pe acela care glumește cu noi.

Horatius înzestrat cu acest dar divin de a spune adevărul răsând (nu numai să râzi tu care îl spui, dar și cel interesat despre care spui acest adevăr!) și prin acest „*ridendo dicere verum*“, Horatius a creat un tip nou de satire: un tip individual horatian, față de tipul cel vechiu: lucilian.

Era în vârsta de 26 de ani când, — prin intermediul Satirelor, — a fost prezentat de către Vergilius și Varius lui Maecenas și după 9 luni a fost și primit în acea societate exclusivă din Roma, care a creat epoca de aur a literaturii latine.

Apoi a primit dela Maecenas și o moșioară în Tibur!

Despre acest dar, care întrecea dorința sa modestă: „*modus agri non ita magnus*“, — scria satira a VI-a

(II.) începând cu acele cuvinte — (de atunci proverbiale) pline de mulțumire și recunoștință: *Hoc erat in votis!*

Astăzi, în perspectiva celor două mii de ani, trecuți de atunci, dacă ne gândim la soarta lui Horatius: primirea lui în această societate de elită și donația lui Maecenas sunt fapte prin care Maecenas merită recunoștința lumii întregi civilizate; dar să nu uităm nici răsplata cea divină: poeziile lui Horatius închinat lui Maecenas, prin care geniul său recompensează protectorul — cu eternitatea!

Exegi monumentum aere perennius.

Primirea lui Horatius între amicii lui Maecenas înseamnă pentru Horatius începutul unei noi perioade poetice.

Asigurată fiind existența sa, nu mai are nevoie de postul „scriba questorius“, ci s'a putut consacra cu totul unei activități poetice rodnice, noi și pozitive.

Talentul poetic al lui Horatius, — cum este susținut de obicei de criticii lui, — se evidențiază în primul rând în odele sale.

Sunt unii care îi recunosc lui Horatius o vină adevărat poetică numai în urma odelor.

Admitem și părerea aceasta, dar să vedem ce sunt aceste ode pentru Horatius.

Cele patru cărți ale Odelor, pentru el, înseamnă o victorie uriașă: Adaptarea limbii latine strofelor gîngăse ale liricilor greci; înlocuirea „tubei-epice“ cu lira eoliană; zângănitul veșnic al armelor cu cântece de veselie, de iubire; pașii grei ai soldaților cu hora ușoară a grațiilor...

Despre acest succes spune el cu conștiința mândră:

„...*Dicar... princeps Aeolium carmen...*

Ad Italos modos deduxisse“.

Dacă socotim activitatea lui Horatius, pentru societatea romană, negativă în Satire și Epode, atunci în ode a desfășurat o activitate poetică pozitivă.

Arătarea defectelor, ridicolizarea diformităților unei societăți, fără de a veni cu vreun remediu la vindecarea ei, — aceasta o înțeleg la Horatius o activitate negativă, — pe când în ode, — mai ales acolo, unde vrea să trezească virtuțile uitate ale strămoșilor, a voit să dea o bază solidă monarhiei noi augustine. Desgustat de atâta sânge vărsat în timpul războaielor civile, ridică până în ceruri meritele lui Augustus și când îl numește „*pacificator orbis terrarum*“ vrea să evidențieze avantajele regimului monarhic față de cel republican, ajuns în ultima fază până la tiranie.

Această activitate regeneratoare o socotesc la Horatius pozitivă.

În ceea ce privește lirismul Odelor, Horatius nu este un poet liric în sensul modern al cuvântului. Antichitatea în general nici nu cunoștea lirismul pur, subiectiv, genul liric nefiind îndeajuns de emancipat de sub influența predominantă a atotputernicului gen epic.

Elementul liric, ori ajunge în regiuni olimpice și pierde căldura tonului și a impresiilor spontane, ori este împiedecat de reminiscențe elegiace.

În scenele cele mai aprige, vesele, pline de bucurie, la Horatius, cade ca un acord disonant, amintirea despre „pallida Mors”. Dar acest gând veșnic la moarte nu este o pregătire pentru lumea cealaltă, cum este „Memento mori” al călugărilor trapiști, ci atențiunea veșnic trează a unui epicurean, care știe că viața omenească este de o durată scurtă, deci pân’o ai s’o trăiești bine.

*Omnem crede diem tibi diluxisse supremum
Grata superveniet quae non sperabitur hora*

Când ajungem la epistolele lui Horatius, — cu ocazia explicărilor făcute elevilor, prin ce se deosebește „litterae” de „epistola”, se stabilește o normă stereotipă: Epistola are în general un substrat didactic și filosofic. Dar la Horatius nu ar fi de ajuns ca să ne oprim la definiția aceasta. Să nu credeți cumva, copii, că în epistolele lui Horatius din acest motiv se găsesc niște axiome, niște constatări etico-filosofice — că așa i-a fost prescris lui Horatius prin susnumita normă a epistolei! Din contră, Horatius se pare, nici n’ar fi fost în stare să scrie vreo „litterae” (scrisoare), pentru că el trebuie luat, — pe baza caracterului său, — drept filosof! Nu există nici un gen poetic, cultivat de el, în care să nu observăm prezența filosofului, pe lângă poetul liric, satiric etc.

Horatius în timp ce a stat la Atena, a învățat dela cei mai renumiți filosofi greci, între care a fost și epicureanul Philademos.

Deși el însuși se socotește „porcum pinquem et nitidum Epicuri de grege” și n’a disprețuit micile bucurii ale vieții, totuși nici convingerea sa filosofică, nu l-a adus niciodată până la extremitățile materialiste ale Epicuriștilor.

Citind operele lui Horatius observăm numaidecât că nu avem de a face cu exploziile arzătoare ale unui tânăr pasionat, ci cu recensiunile și sentimentele treze ale unui filozof cumpătat, la care elementul contemplativ este predominant și pentru care idealul vieții îl cuprinde „aurea mediocritas”.

Dar această „mediocritas aurea” se referă numai la viața lui de om! Ca poet, Horatius a fost mai mult: era: *vates*; era un geniu care purta în sine scânteia divinității și fiind și conștient de aceasta susținea deja cu 2000 de ani mai înainte:

*„Non totus moriar; multaque pars mei
Vitat Libitinam...”*

Astăzi acest *vates* de 2000 de ani trăește încă, se găsește tot pe Parnas, și este podoaba lui, cum se vede pe tabloul vestit al lui Raffaello din Stanze, unde, împreună cu Vergilius și cu Dante, Ariosto etc. stă și el în jurul lui Homer cel orb, ascultând pe Apollo cântând din liră.

Insumarea unui șir

Prof. G. Dănulescu.

Să luăm un șir de numere:

A, B, C, D, E, H, K, L.

în total „n” numere, care admit următoarea regulă de formare:

$A = A, B = A + r_1, C = B + r_2, D = C + r_3$

...L, al n^{lea} termen va fi de forma $L = K + r_{n-1}$

Cantitățile: r_1, r_2, \dots, r_{n-1} , se bucură de proprietatea că formează o progresie aritmetică, adică de forma: $r_1, r_2, r_3, \dots, r_{n-1}$ progresie de n-1 termeni.

Să presupunem că rația acestei progresii de rații a șirului nostru este r_0 .

Deci regula de formare a termenilor progresiei va fi: $r_{n-1} = r_1 + (n-2)r_0$.

Ne propunem să calculăm suma acestui șir:

$S = A + B + C + \dots + H + K + L$

în care se cunoaște numărul n al termenilor, primul termen al șirului: A, primul termen al progresiei: r_1 , și rația r_0 ,

Va trebui să reducem toți termenii șirului la aceste 3 cunoscute:

Vom avea:

$A = A$

$B = A + r_1$

$C = B + r_2 = A + r_1 + r_2$

$D = C + r_3 = A + r_1 + r_2 + r_3$

— — — — —

$L = K + r_{n-1} = A + r_1 + r_2 + \dots + r_{n-1}$

Vom înlocui pe r_2, r_3, \dots, r_{n-1} după regula formării termenilor progresiei aritmetice, după primul

Și vom avea:

$A = A$

$B = A + r_1$

$C = A + r_1 + r_0$

$D = A + r_1 + r_1 + r_0 + r_1 + 2r_0$

$E = A + r_1 + r_1 + r_0 + r_1 + 2r_0 + r_1 + 3r_0$

— — — — —

$$L = A + r_1 + r_1 + r_0 + r_1 + 2r_0 + \dots$$

$$\dots + (r_1 + (n-2)r_0)$$

Adică restrângând :

$$A = A$$

$$B = A + r_1$$

$$C = A + 2r_1 + r_0$$

$$D = A + 3r_1 + 3r_0$$

$$E = A + 4r_1 + 6r_0$$

$$L = A + (n-1)r_1 + \frac{(n-1)(n-2)}{2} r_0$$

Insumând membrii întâi între ei și membrii doi între ei avem :

$$S = nA + r_1(1 + 2 + 3 + \dots + n-1) + r_0[1 + 3 + 6 + 10 + 15 + \dots + \frac{(n-1)(n-2)}{2}]$$

Prima paranteză fiind o progresie aritmetică se însumează imediat. Rămâne de însumat paranteza doua :

Vom avea :

$$S = nA + r_1 \frac{n(n-1)}{2} + r_0[1 + 3 + 10 + 15 + \dots + \frac{(n-1)(n-2)}{2}]$$

Această paranteză va avea $n-2$ termeni.

Pentru a o însuma observăm că dacă adunăm primul cu al doilea ne dă 4, al treilea cu al patrulea 16, și se va continua în felul următor, dându-ne puterile succesive ale multiplului 2.

$$(1 + 3) + (6 + 10) + (15 + 21) + \dots + \left[\frac{(n-2)(n-3)}{2} + \frac{(n-1)(n-2)}{2} \right]$$

Care va da :

$$4 + 16 + 36 + 64 + \dots + \frac{2n^2 - 8n + 8}{2}$$

$$\text{sau } 2^2 + 4^2 + 6^2 + 8^2 + \dots + \frac{2n^2 - 8n + 8}{2}$$

care va avea $\frac{n-2}{2}$ termeni

Scoatem pe 2^2 factor comun :

$$2^2 [1^2 + 2^2 + 3^2 + \dots + (\frac{n-2}{2})^2]$$

Paranteza se prezintă sub forma de $\sum_1^{\frac{n-2}{2}} K^2$

Să o calculăm :

$$\sum_1^{\frac{n-2}{2}} K^2 = \sum K^2 + \sum K - \sum K = \sum K(K \times 1) - \sum K$$

$$\sum K^2 = 1.2 + 2.3 + 3.4 + \dots + \frac{n-2}{2} \frac{n-2}{2} +$$

$$-(1 + 2 + \dots + \frac{n-2}{2})$$

$$\frac{\frac{n-2}{2} (\frac{n-2}{2} + 2) (\frac{n-2}{2} + 1) - \frac{n-2}{2} (\frac{n-2}{2} + 1)}{3 \cdot 2}$$

$$\frac{\frac{n-2}{2} (\frac{n-2}{2} + 1) (n-2 + 1) - (n-2) (n-1) n}{6 \cdot 24}$$

Inlocuind acum avem :

$$S = nA + r_1 \frac{n(n-1)}{2} + 4 r_0 \frac{n(n-1)(n-2)}{24}$$

$$S = nA + r_1 \frac{n(n-1)}{2} + r_0 \frac{n(n-1)(n-2)}{6}$$

$$S = n \left\{ A + \frac{n-1}{6} [3r_1 + r_0(n-2)] \right\}$$

In cazul special când avem $r_1 = r_0$ atunci scoțând suma parțială din care scoatem pe nA vom avea $S_1 = \frac{[n-1] n [n+1]}{6} r_0$

Care este suma următoare

$$r_0$$

$$r_0 + 2r_0$$

$$r_0 + 2r_0 + 3r_0$$

$$r_0 + 2r_0 + 3r_0 + 4r_0$$

$$r_0 + 2r_0 + 3r_0 + \dots + (n-1)r_0$$

Sau și aici făcând $r_0 = 1$, iar pe $n-1 = m$

Vom avea triunghiul :

$$1$$

$$1 + 2$$

$$1 + 2 + 3$$

$$1 + 2 + 3 + 4$$

$$1 + 2 + 3 + 4 + 5 + \dots + m$$

care conform rezultatului scos mai sus va prezenta forma :

$$S = \frac{m(m+1)(m+2)}{1 \cdot 2 \cdot 3}$$

Care nu este altceva decât formula combinatorilor cu repetiție de m obiecte luate câte 3, sau a combinatorilor simple de $m+2$ obiecte luate câte 3.

Centenarul șahului

de Prof. I. Botean.

În anul acesta s'a împlinit un secol, — fapt neobservat în nici o țară, afară de statele Unite și Anglia, de când Paul Murphy a pus bazele științifice ale șahului, așa cum se joacă astăzi. Americanul Paul Murphy, la vârsta de treisprezece ani, bătu la șah pe cel mai mare jucător din acel timp, fără nici un antrenament, doar acela pe care îl oferea localitatea lui de provincie. Ani de-a rândul el fu recunoscut invincibil. Apoi brusc și fără nici un motiv aparent, renunță definitiv la cea mai aristocratică dintre distracții.

Ba, jură chiar de a nu mai pune mâna pe jocul care — până atunci — îl absorbea cu totul. Continuându-și studiile, deveni un obscur avocat de provincie. La 47 de ani își pierdu mințile și muri nebun într'un asil de alienați.

Mulți i-au atribuit moartea unei prea mari concentrări cerebrale, indispensabile în timpul jocului.

Această istorie îmi aduce aminte o poveste despre o răsplată împărătească promisă, dar imposibil de îndeplinit.

Este cunoscută povestea orientală, în care descoperitorul jocului de șah, întrebând fiind de împărat ce recompensă vrea pentru aceasta, el, umilul servitor, a dat un răspuns foarte modest în aparență.

Nu cerem nici mai mult, nici mai puțin, decât dacă la primul careu îi pune un bob de grâu, la al doilea să fie 2, la al treilea 4, la al patrulea 8 boabe de grâu și așa mai departe, iar la urmă să se facă o adunare simplă.

Împăratul a făcut puțină socoteală, în gând, l-a privit și i-a zimbit, crezând că cere prea puțin: câțiva saci de grâu pe care trebuia să-i dăruiască. Câțiva saci, așa credea el.

A dat ordin să se facă socoteala și să se execute cererea.

Mare i-a fost însă mirarea, când i-s'a raportat, că toate cerealele pe mai mulți ani și nu numai din țara lui, ci din întreaga lume nu ajunge pentru a-și ține făgăduiala.

Mulți s'au întrebat ulterior, care să fie acel număr îngrozitor de grăunțe.

Din curiozitate s'au apucat câțiva să rezolve enigma, dar după 40 de careuri adunate, s'au ales cu nervii zdruncinați și au lăsat-o baltă.

Unul, ca întotdeauna, a isbutit după multă muncă, să rezolve problema. A încercat la început cu mașinile de calculat, dar a trebuit să le abandoneze, când suma a trecut de miliarde.

Rezultatul este deadreptul fantastic:

18.446.747.073.703.551.615 adică: optsprezece milioane patrusutepatruzeci și șase de mii șaptesutepatruzeci și șapte de trilioane șaptezeci și trei bilioane șaptesutetrei milioane cincisute cinci zeci și una mii șasesutecincisprezece boabe de grâu.

La grea încercare v'am pus, dar e bine să cetim, din când în când, sume kilometrice, pentru a ne obișnui.

Ne întrebăm: există atâta grâu pe întreg globul pământesc, cât ne dă suma de mai sus?

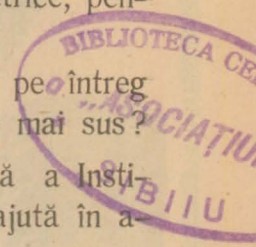
O statistică anuală internațională a Institutului de agricultură din Roma, ne ajută în această chestie încălțită.

Din cele 5 continente, totalitatea grâului, adunată la un loc, ne dă 124.590 milioane kgr. anual.

La un kgr. sunt 22.000 boabe uscate, de mărime mijlocie. Înmulțite cu milioanele de kgr. ne dă 2741 bilioane boabe de grâu.

Și cât a cerut deșteptul de inventator al șahului? De 6729 de ori mai mult. Dacă am socoti dela vechii egipteni, de acum 6000 de ani, după statistică mai este nevoie încă de câteva sute de ani, pentru a complecta cantitatea de grâu făgăduită, ca răsplată, descoperitorului de șah.

Cunoscând pasiunea pentru jocul de șah al multora dela liceu, în legătură cu expunerea povestii interesante de mai sus, cred că ar fi nimerit și educativ, dacă s'ar organiza cu elevii sub conducerea unui profesor, un campionat de șah școlar, mai târziu interșcolar în Deva.

Prof. A. Medrea : Sf. Gheorghe.

Taylorizarea învățării

(Urmare și sfârșit).

de Prof. Liviu Sirca.

A doua problemă pe care o pune organizarea științifică a muncii este aceea a timpului de muncă: Când să muncim, cât timp să muncim, cât de mare să fie o perioadă de muncă, cât de mari să fie pauzele? etc.

Poate că idealul multora în viață este să muncească cât mai puțin, să doarmă cât se poate de mult și să se distreze și mai mult. Nu este nici un pedagog modern care să fie contra distracțiilor, sau contra odihnei, cerând elevilor numai eforturi. Este vorba să găsim o justă proporție între: muncă, odihnă și distracție. Pedagogul german Axel Key¹⁾, a fixat pentru fiecare vârstă această proporție.

Diviziunea și întrebuintarea timpului pentru copiii și tinerii dela 7—18 ani, după Axel Key.

Vârsta	Durata somnului în ore	Durata în brăcățul, spălatului, desbrăcățului	Timpul de masă și repaus	Timpul de joc și ocup. libere	Timpul de muncă și activitate serioasă acasă și la școală	Orele de școală		Cânt săptămânal		Activitate casnică	
						săptămănal	zilnic	Gimnastică săptămănală	săptămănal	zilnic	
7	11	1	3	6	2-3	12-15	2-2,30	2	2	—	—
9	11	1	3	5	4-5	14-20	2,30-3,30	2	3	6	1
11	10-11	1	3	3-4	6	24	4	2	3	7	1,10
13	10	1	3	3	7	27	4-5	2	3	10	1,40
15	9	1	3	2,30	8,30	30	5	2	3	16	2,40
17	8,30	1	3	2,30	9	30	5	2	3	19	3,10

(Din: Ștefan Bârsănescu, *Pedagogie*, pag. 92.)

În legătură cu aceste date, noi vrem să stăruim numai asupra unei idei greșite. Să nu se creadă că există o corelație pozitivă între somn și activitate. Să nu se creadă că dormind mai mult, ai să muncești mai mult. Din contră: cu cât dormi mai mult, cu atât ai să dormi și mai mult. Somnul vine dormind. Și e firesc să fie așa. În somn intră și o doză de obicei. Există chiar o teorie care explică somnul prin obișnuință. Omul, ne având ce face noaptea, a dormit. Dormind astăzi, mâine, poimâine, s'a obicinuit să-și petreacă în felul acesta nopțile.

Teoria aceasta nu e cea mai justă. Somnul nu e o activitate inutilă. El e necesar, dar trebuie bine dozat. Ne trebuie atât somn, cât e necesar pentru eliminarea oboselei acumulate. Nu vom deprinde copiii noștri cu somn îndelungat, căci aceasta îi moleștește.

Dacă cineva ar sta să calculeze cât de mult dormim în viață, s'ar înspăimânta. Moreau de Jaurès a avut această curiozitate. Iată și rezultatul calculelor făcute de dânsul.

Utilizarea timpului vieții.²⁾

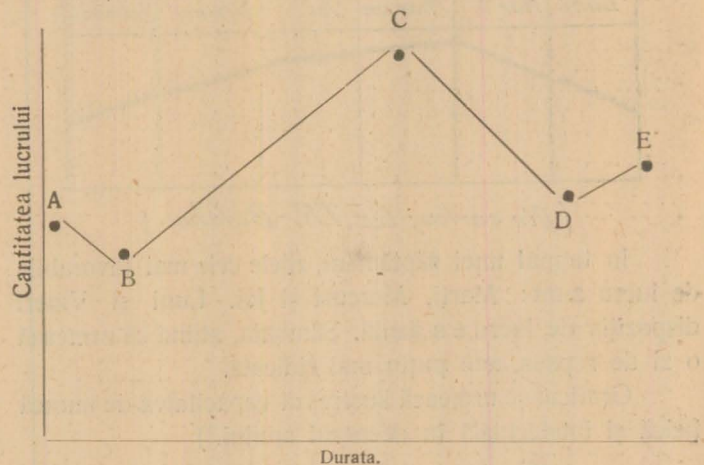
Utilizarea timpului	Zilnic	Anual	În viață
Somn	8 ore	2.920 ore	13 ani 4 luni
Masă, necesități	4 „	1.460 „	6 „ 8 „
Munca	8 „	2.920 „	13 „ 4 „
Pierdere	4 „	1.460 „	6 „ 8 „
Total	24 „	8.760 „	40 ani

Mareșalul francez Lyautey, organizatorul imperiului colonial francez, „încă dela vârsta de 16 ani a calculat cât are omul în medie de trăit și constatând cât de scurtă e viața în raport cu realizările ce are de făcut, a luat rezoluția să se culce de aici înainte numai pe scândura goală, pentruca astfel să-și reducă somnul la numărul de ore strict necesar“³⁾.

În concluzie: Puțin somn, multă muncă!

* * *

Am văzut din tabloul lui Axel Key câte ore e bine să fim activi într'o zi. Se pune acum întrebarea: Cum să repartizăm aceste ore de lucru? Să muncim fără întrerupere în șir toate aceste ore, sau să le repartizăm în mai multe perioade de lucru? În acest caz cât de mare să fie o perioadă de lucru?

Dacă cercetăm mersul general al învățării, constatăm că, de câte ori ne așezăm la lucru, ne trebuie o perioadă de timp (linia AB din clișeu) ca să ne adaptăm la muncă, ca să alungăm ideile străine din cercul luminos al conștiinței, ca să ne familiarizăm cu munca începută. În timpul acesta munca e de o valoare inferioară. Apoi munca devine din ce în ce mai bună (Perioada: BC) În „C“ apare oboseala, când valoarea muncii începe să scadă. Intervenind voința de a conti-

²⁾ Din P. Dedulescu, *Noțiuni de Statistică generală și demografică*, pag. 165.

³⁾ Motru: *Psihologia*, ed. V-a, p. 320.

¹⁾ Din Șt. Bârsănescu, *Pedagogia*, pag. 92.

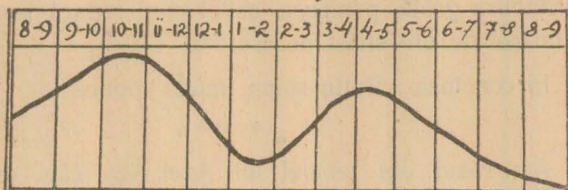
nua munca, valoarea și cantitatea muncii crește din nou, până când, după un interval de timp, din cauza oboselii, curba începe să cadă brusc, iar munca trebuie să o înțetăm.

Dacă, de câte ori ne așezăm la lucru, e necesar să cheltuim o parte din timp cu acomodarea, cu câștigarea gustului de muncă — cel mai bun sistem de a lucra zice Poffenberger, este de a munci o perioadă mai lungă de timp, care poate fi de 2—3 ore. Este deci o greșală de a fragmenta prea mult perioadele de muncă. Ele trebuie să fie mai lungi.

Când să muncim? *

Nu orice oră din zi, nici orice zi din săptămână, nici orice lună din an, sunt deopotrivă de favorabile muncii.

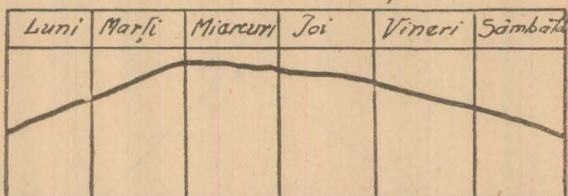
Curba de efort zilnică

(Din cartea, O.E.T.R.-Buletin)

Cele mai favorabile ore pentru muncă sunt orele înainte de masă (9—11), iar după masă dela 3—5.

Curba de efort săptămânială

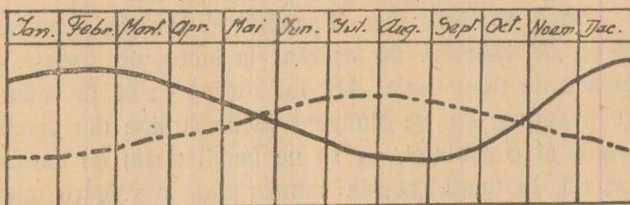

(Din cartea; O.E.T.R.-Buletin.)

În timpul unei săptămâni, zilele cele mai favorabile de lucru sunt: Marți, Mercuri și Joi. Luni și Vineri dispoziția de lucru e scăzută. Sâmbăta, știind că urmează o zi de repaos, este puțin mai ridicată.

Graficul ce urmează ilustrează capacitatea de muncă fizică și intelectuală în decursul anului.¹⁾

Curba anuală de muncă

— Capacitatea de muncă spirituală
 - - - - - Capacitatea de muncă intelectuală.

(Din cartea; E. Weber, Didactic, 1925, p.90)

¹⁾ E. Weber, Didaktik, 19, 25, pag. 90.

Din cele expuse rezultă că:

1. Maximul de activitate să-l facem în orele, zilele și lunile favorabile muncii.

2. Obiectele grele să le învățăm, când dispoziția pentru muncă e mai bună. Nu vom începe deci studiul cotidian, cu obiectele ușoare, așa cum se obicinuește, ci cu cele grele.

Diferiți autori au căutat să eșaloneze materiile de învățământ după greutatea lor. O părere unanimă nu există în privința aceasta. După Wagner, obiectele cele mai grele sunt: Matematica, Latina, Greaca; după Blazek: Șt. Naturale, Greaca, Latina; cercetările lui Kemsies au ajuns la concluzia că: Gimnastica, apoi Matematica și în al 3-lea rând L. străine sunt cele mai grele obiecte în învățământ.

După părerea noastră nici nu e posibil să se ajungă la o clasificare uniformă a obiectelor, după greutatea de a se învăța. Ce e greu pentru unul, poate fi ușor pentru altul. Dacă un elev are dispozițiuni pentru matematică, matematica va fi pentru dânsul obiectul cel mai ușor. Din acest motiv fiecare elev trebuie să-și stabilească el însuși lista obiectelor, așezându-le după greutatea lor.

* * *

Pauzele.

Munca nu poate fi continuă. Pauzele, pentru a ne recrea, sunt utile.

E potrivit a avea 2 feluri de recreații:

a) una parțială, în cursul muncii, de 3'—5', după fiecare $\frac{1}{2}$ oră — sau 1 oră (depinde de vârstă)

b) una mai lungă, după mai multe ore de lucru cu o durată de 15'—20'.

Vom face pauze mai mici înainte de masă și mai lungi după masă și în spre seară.

O opinie destul de răspândită susține că schimbarea ocupației echivalează cu o recreație. Așa, spre pildă, Hale muncea 16 ore pe zi. Când se obosea cu studiul legilor, se punea să se odihnească, citind filosofie sau învățând matematică.

Psihologii moderni sunt de altă părere: orice schimbare a muncii și a ocupațiilor poate fi socotită ca o recreație numai cu condiția de a se apropia de complexa inactivitate.

* * *

Problema orarului.

E bine ca elevul să aibă un orar, în care să-și fixeze cu precizie activitatea ce o va desfășura în fiecare oră a zilei?

Payot¹⁾ e [contra orarului. El zice că se respectă din orar numai orele care reglementează repaosul. Dacă nu realizăm cu sfințenie activitatea prevăzută în orar

¹⁾ Educația voinții,

ne descurajăm și nu mai facem nimic. După dânsul ajunge să avem hotărîrea de a fi tot timpul activi. Să lucrăm fără încetare. Payot dă ca exemplu pe Aguseau care a scris o carte în timpul cât aștepta ca soția să-i servească masa.

Alții, ca Benett¹⁾, sunt de altă părere. Pentru dânsul un orar e un buget: Bugetul după care cheltuim timpul. A face planul consumării timpului este mai important decât a face planul de consumare al banului, fiindcă nimeni nu poate împrumuta timp.

Și noi milităm pentru facerea unui orar, din partea elevilor, în care să fie prevăzute cu precizie toate activitățile.

Dacă alcătuirea orarului are și dezavantaje, el are și o mulțime de avantaje. Fără orar riscăm să nu facem lucrurile la timpul lor; sau să ne lăsăm furați de activități de o importanță mai mică, rămânând vecinic nemulțumiți că nu ne-am făcut datoria. Dacă nu avem un orar făcut dinainte, ne pierdem timpul, gândindu-ne ce să facem. Numai prin orar vom reuși să coordonăm armonios diferite feluri de activități: munca intelectuală sportul, jocul, plimbarea, repaosul, distracțiile, orele de pian sau vioară, munca fizică etc.

Elevii își vor face deci orarul lor pentru epoca de studiu, vacanțele de Paști și Crăciun și vacanța mare, notând oră de oră ce vor face.

Din partea noastră ne mărginim să dăm numai „planul de lucru“ după modelul planului de lucru pe care Universitatea din Chicago obicinuește să-l dea studenților, arătându-le ce să lucreze și cât să lucreze.

¹⁾ cf. „Indrumări universitare“, pag. 85.

Planul de lucru săptămânal al elevului.

Felul activității	Zilnic ore	Totalul orelor într'o săptămână
Cursuri	5	30
Prepararea cursurilor	5	30
Masă, îmbrăcat, desbrăcat	2	14
Ed. Fizică, Sport, plimbare sau joc	2	14
Somn	8	56
Spectacole (cinema, teatru, conferințe)	—	3
Afaceri sociale (vizite, ceaiuri)	—	2
Preocupări religioase, asistențe sociale	—	2
Străjerie, premilitarie	—	4
Lectură	1	6
Alte activități: (l. manual, ore de pian, limbi străine)	1	7
Total	24	168 ore

Pe baza acestui plan săptămânal de lucru, fiecare elev își va putea face orarul său.

* * *

Dacă în fabrici, prin organizarea mișcărilor, a ritmului muncii, a timpului și a pauzelor recreative, a mediului tehnic, randamentul muncii manuale a crescut cu 400%, aceleași efecte se vor constata și în munca intelectuală.

S'a spus că cultura sufletească este ceea ce îți rămâne după ce ai uitat tot ce ai învățat.

Ca să poți uita, trebuie să ai ce uita; iar ca să ai ce uita, trebuie să înveți. O învățare inteligentă, făcută cu metodă, e departe de a fi un supliciu. Din contră, ea e o plăcere. O rară și superioară plăcere.

GORONUL LUI HORIA

Cântec popular cules și aranjat pentru cor mixt de I. IGNATON.

Andante sostenuto.

Sop. Alt

1. Co-lon mun-ții se-bai un-de Ho-rea o-do-tă,
2. Dormi e-tern în pa-ce, și-ro-u-le ma-re,

Tenor

Basso

Sop. Alt

În-ți che-ma oș-ti-rea sub fal-nic go-run, se
Căci și de-a-tă um-bră, Duș-ma-nii se tem, Căci ve-

Tenor

Basso

Sop. Alt

ve-domo-vi-lă și-o cruce în-tă-lă
nu-va vre-mea și-ua sfân-tă'n-ta-re.

Tenor

Basso

Sop. Alt

o-ș-ti-va A-vram Tan-țu, și-ro-ul ro-mân, se-mân
o-ș-ti-va no-a-ua, și-ro-ul ro-mân, se-mân

Tenor

Basso

NB. Auzit dela inv. conf. rom. Ion Anghel din Brad, județul Hunedoara.

ARTICOLELE ELEVILOR

Sufletul românesc în „Doinele” noastre

Sandu Câmpean,
cl. V-a.

Doina este poezia poporană care rezumă întreaga gamă de simțire românească, închizând în sine frumusețea și bogăția sufletului național. Cel ce le-a citit rămâne uimit de aceste originale poezii, adevărate comori naționale ale Românilor.

În aceste doine, Românul își exprimă sentimentele proprii față de lucrurile înconjurătoare: natură, satul său și „își revarsă tainele sufletului în melodii armonioase, în poezii improvizate.

De-l muncește dorul, de-l cuprinde veselia, de-l minunează vre-o faptă vitejească, el își cântă eroii, își cântă durerile și mulțumirile, își cântă istoria și astfel cântecul lui e un izvor nesfârșit de frumoasă poezie“. (Vasile Alexandri, în prefața broșurei I-a a „Baladelor“ din 1852).

*

Doinele pot fi considerate ca oglinda cea mai fidelă a sufletului românesc. Nu cred să fie alte poezii, în alte țări și la alte neamuri, care să înfățișeze, în așa măsură și atât de natural, sufletul unui popor, ca doinele noastre.

Sunt așa de armonioase aceste versuri, încât ele singure ar justifica epitetul poetului Vasile Alexandri, că: „Românul s'a născut poet“.

Și pe deoparte fiind poet și pe de alta tot doinind, într'atâta s'a obișnuit cu doina, încât în curând, ea devine un tovarăș favorit al sufletului său.

Cetiți doina din colecția lui Vasile Alexandri! Nu exprimă ea oare în versurile:

„Doină zic, doină suspin
„Tot cu doina mă mai țin.
„Doină cânt, doină șoptesc
„Tot cu doina viețuiesc“,

că suspinul Românului e doina, că cu ajutorul ei trăiește? Când o aude, rămâne pe loc și-i pare că nu s'ar mai duce:

„Doină, doină, cântec dulce:
„Când te-aud nu m'aș mai duce.
„Doină, doină viers cu foc
„Când răsuni eu stau pe loc“!

Sufletul Românului s'a legat de doină, poate pentru motivul, că 'n vremurile vitrege, ea a fost singura expresie a durerii ce-i apăsa sufletul.

Doina este nemuritoare în sufletul său și dacă în ultimul timp, nu s'a mai vorbit de ea atât de mult, să nu se creadă că aceasta ar fi pentru că Românul și-a pierdut forța de creație sau talentul de poet. Nu! Doina va dăinui cât va fi Românul! Odată doina dispărută, sufletul Românului se va afla într'un mare dezechilibru, ultimul lui refugiu, ultima posibilitate de exprimare a sentimentelor, fiind suprimată.

Deci putem zice că: „Doina este cea mai vie expresie a sufletului românesc“. (Vasile Alexandri, Note despre doină).

Doinele ne înfățișează sufletul poporului așa cum era mai demult, așa cum este și cum va fi deapauri sufletul neamului românesc: bun, simplu, iubitor, vesel și viteaz.

*

Dacă le-am grupa după sentimentele pe care le desvăluie, am putea împărți doinele în: domestice, erotice, de haiducie, botanice și zoologice.

Doinele domestice ne înfățișează Românul în viața lui familiară, iubirea sa față de ai casei, de aproapele său și în deosebi, desvăluie un sentiment familiar, de cele mai multe ori trist.

Fiind elocvent, citez un singur exemplu din doinele domestice, din colecția T. Pamfile, care exprimă durerea, jalea unui orfan. Felul în care, poetul poporan anonim exprimă această jale este atât de expresiv, încât umple sufletul cititorului de o tristețe profundă, ca a orfanului.

În versurile:

„Că n'am tată să mă ție,
„Nici n'am frați să mă mângâie,
„Nici mamă să mă bocească
„Nici surori să mă jelească“,

ni-se înfățișează întreaga durere a orfanului și face cetitorul să simtă, la rândul său, ce însemnează să fie cineva orfan, să nu aibă pe nimeni să-l mângâie și să-l compătimească. Mai departe vedem și mai bine zugrăvită această stare, în versurile:

„Nici n'am frați, nici n'am surori
„Par'că sunt picat din nori“.

Orfanul se simte în lume o ființă lăsată drept piedică pentru ceilalți. Se simte „picat din nori“, deși nu este socotit de cei dimprejur ca o piedică, ci din contră, ca un ajutor.

Durerea lui se înfățișează în versuri splendide, care pentru a desăvârși imaginea, sunt îmbinate cu elemente din natură. Căci în toate doinele noastre, fie ele de haiducie, erotice sau domestice, natura simte cu Românul împreună:

„A ziș Luna către Soare:
„Mergi băete 'n pas mai tare
„Că vine Dunărea mare!“

Luna și soarele vorbesc de jalea orfanului și o simt împreună cu el. Deci iubirea aceasta a unui băiat de român, față de părinți, va trebui să fie aceeași pentru tot poporul românesc.

*

În doinele erotice se exprimă un sentiment de dragoste. Să nu se creadă însă că Românul ar face exagerări în erotism. Sufletul Românului și aci ni-se înfățișează într-o puritate ideală. E erotic fără a fi însă trivial. Sunt duioase și acestea ca și cele domestice.

*

Sufletul de voinic al Românului este frumos înfățișat în doinele de haiducie, iar dragostea de natură tot așa de bine este redată în cele cu subiect botanic sau zoologic.

Sufletul Românului ni-se înfățișează în aceste doine: viteaz, bun, milos și scilpitor în măreția lui, ca un soare luminos, ca un luceafăr.

Doina de haiducie e, de cele mai multe ori, o odă închinată haiducului. De exemplu „Voinicul“, în care sentimentul dominant este cel de voinicie. O voinicie dusă la extrem:

„Cine-i tânăr și voinic
„Ese noaptea la colnic
„Fără par fără nimic“.

(Colecția Vasile Alexandri).

Haiducul, de o voinicie și tinerețe viguroasă iese noaptea la colnic complect dezarmat:

„Fără paloș nici pistoale
„Numai cu palmele goale“.

Fără îndoială, e o exagerare; dar o exagerare bine plasată, încât umple pe cetitorul român de mândrie, față de sufletul de viteaz al haiducului.

Și în afară de faptul că merge cu pieptul gol, la o singură vorbă a lui, toți neferii cad la pământ. Desigur o altă exagerare:

„Și cât scoate un cuvânt,
„Cad neferii la pământ“.

În versurile acestea s'ar putea afla și o comparație între sufletul viteaz al haiducului și cel laș al poterașilor. Căci o ceată întreagă să cadă la pământ, la un singur cuvânt al unui haiduc, trebuie sau ca haiducul să fie înzestrat cu puteri supraomenești, ceea ce e puțin probabil, sau ca oamenii din acea ceată, să fie de o lașitate fără seamăn.

Un alt exemplu elocvent de înfățișare a sufletului de voinic și iubitor de natură, al Românului, este „Doina haiducească“, din aceeași colecție cu cea precedentă. Câteva pasaje prin care iese la lumină caracteristica sufletului românesc din această doină sunt:

„Mult mi-e dor și mult mi-e sete
„Să văd frunza 'n codru verde
„Să mai strâng vre-o șapte cete“.

În primele două versuri ni-se înfățișează dragostea de natură a Românului; în al treilea ne arată cum existența haiducului este strâns legată de natură și deci, odată cu reînvierea ei, își va aduna cetele să se lase iar în „cea vale“, „c'o pereche de pistoale“.

Sentimentul de voinicie e frumos exprimat aci, după cum în versurile următoare înfățișează cum depinde viața bună, de natura în floare:

„Frunza 'n codru cât se ține
„Toți voinicii trăesc bine.
„Iară frunza dacă-l lasă
„Toți voinicii merg pe-acasă“.

Apoi:

„Frunză verde de susaiu
„De-ar veni luna lui Maiu,
„Să-mi aud cerul tunând
„Să văd norii fulgerând
„Ierbulița 'n șesuri dând.

„Să mai văd focuri pe-afară
 „Copilași cu piele goală
 „Cai în câmpuri nechezând
 „Și voinici pe plaiu suind“.

Iată aci un admirabil portret al naturii vara, înfățișat așa de viu, așa de real, încât pare zugrăvit de penelul unui pictor celebru.

*

Doinele cu subiect zoologic sunt deasemenea foarte numeroase și înfățișează sufletul Românului, ca pe al unui fiu al naturii, iubitor față de ea, neputând să trăiască decât în mijlocul frumuseților ei îmbelșugate.

Și toată această dragoste de natură și-o exprimă prin doine, fie ele de dor, de jale etc; de exemplu „Dor de munți“ din colecția lui S. Fl. Marian, în care autorul simte câteodată un îndemn să se urce la munții cu flori:

„Să privesc mândrele zori
 „Să șed printre floricele
 „S'ascult viers de păsărele“,

iar altădată să se urce la munții cu piatră, să-și facă ochii roată, să privească 'n „lumea toată“, spre pădurile unde a trăit el mai demult.

Iubirea față de frumusețile naturii se desprinde din versuri frumoase, din care sufletul Românului se ridică pur, ca un miros de trandafiri în zilele înroșite de soare.

Culegem aceeași impresie din doinele botanice.

*

Din toate doinele desprindem sentimente sincere, cântate în formă sensibilă. Sunt acestea o supremă dovadă a firii Românului, înzestrat cu darul bunătății și frumuseții nepieritoare. Fiind doinele noastre o deslegare a problemelor ridicate de încurcarea alchimie a sufletului românesc, noi trebuie să le prețuim ca pe un tezaur scump, iubindu-le și cultivându-le. Doinele vor rămâne pentru totdeauna proprietatea exclusivă a sufletului românesc, constituind expresia lui, mândria lui.

Structura atomului

de: Ionel Chirică cl. VIII-a.

În momentul în care omul a început a se ocupa cu speculațiile filosofice, una dintre problemele pe care și le-a propus spre rezolvare a fost și aceea relativă la structura lumii înconjurătoare.

Această lume îi apărea simțurilor lui pe deoparte foarte variată, atât în spațiu cât și în timp, iar pe de alta continuă.

Variația în spațiu arăta că pe pământ există nu numai: animale, vegetale, aer, apă, ci și diferite feluri de substanțe din care e alcătuită scoarța pământului, cum ar fi diferite roci și minerale, substanțe diferite una de alta. Deci pământul se prezintă cu o structură eterogenă.

Variația în timp se manifestă prin schimbarea neconținută a substanțelor, fie că aceste schimbări sunt numai fizice, sau chimice. Rezultă că lumea care ne înconjoară ne dă prin simțuri, ca primă impresie, diversitatea.

Din dorința de generalizare și abstracțiune proprie minții omenești s'a pus de timpuriu problema structurii materiei înconjurătoare și s'au găsit oameni, care și-au exprimat convingerea că la baza tuturor corpurilor este o materie unică.

În antichitatea greco-romană se găsesc două concepții, formând două teorii cu privire la structura materiei: *Teoria unității*, ai cărei adepți erau *Thales*, care considera apa ca element primordial, *Heraclit* considera focul, *Anaximene* aerul, iar *Xenofon* pământul.

Teoria diversității, susținută de *Empedocle*, — care

voia să explice diversitatea corpurilor cu ajutorul celor 4 elemente: aerul, apa, focul și pământul — și de *Aristotel*, care adaugă o a cincea substanță numită „*quinta esentia*“.

De asemeni, în antichitatea greco-romană se credea că o substanță se poate transforma în alta, concepție pe care o găsim în evul mediu și la începutul timpurilor moderne, când alchimiștii căutau marea piatră filosofală cu care să transforme metalele în aur.

În afară de problema unității sau diversității materiei, în antichitatea greco-romană s'a mai pus o problemă: dacă materia este continuă, sau formată din particule foarte mici.

Filosofii greci *Democrit*, *Leucip* și *Epicur* au ajuns la concluzia că materia nu poate fi divizată la infinit și, ca o necesitate filosofică, admiteau că materia e compusă din particule extrem de mici, pe care le-au numit „*atomi*“ (gr. *atomos*—indivizibil). Din acest punct de vedere se găsesc deci față în față două teorii: *teoria continuității materiei* rezultată din observația directă și *teoria discontinuității*, care susține că materia este formată din particule foarte mici, care se grupează lăsând între ele locuri libere.

Atomul, apărut la Greci dintr'o necesitate filosofică, a fost introdus în chimie în anul 1810 de chimistul englez *John Dalton*, pentru a explica „legea proporțiilor multiple“, descoperită de el cu privire la combinațiile chimice. După Dalton fiecare element e format din atomi indestructibili și indivizibili, de structură omogenă și care au pentru fiecare element o formă și o mărime

invariabilă. Prin urmare, după Dalton atomii unui element, sunt cu totul diferiți de ai altui element, iar transmutația elementelor este imposibilă.

În secolul XIX, se menținea încă diversitatea materiei, existând un număr limitat de elemente din care sunt formate toate corpurile. Aceste elemente nu pot fi transformate în altele și sunt formate din atomi, care unindu-se mai mulți la un loc, dau naștere la toate corpurile compuse. Masa atomului este invariabilă. În consecință, atât la finele secolului XVIII, cât și la începutul secolului XIX, predomină teoria discontinuității materiei.

În anul 1815 chimistul englez Proust postulează din nou unitatea materiei. El susține că atomii diferitelor corpuri nu sunt decât condensarea unui număr mai mare sau mai mic de atomi de hidrogen, bazându-se pe faptul că greutatea atomică a elementelor, date de tabelele de pe atunci, erau multipli ai masei atomului de hidrogen.

Ipoteza lui Proust asupra unității materiei a fost combătută de Berzelius și Stas, care au găsit că la foarte multe elemente greutatea atomică nu este un număr întreg, ci zecimal.

Prin metoda analizei spectrale, datorită lui Bunsen și Kirchoff, s'au cercetat spectrele de emisie ale diferitelor corpuri și s'a văzut că numărul liniilor spectrale la unele corpuri este enorm, cum este de exemplu la fier. Ipoteza că atomul prin oscilațiile lui ar putea emite un număr atât de mare de linii nu este posibilă și de aceea s'a admis că ar exista părți de atom, care prin oscilațiile lor ar trimite un număr așa de mare de raze. Deci această ipoteză arată că atomii alcătuiesc sisteme complexe și evident se pune și problema naturii părților constitutive ale atomului.

Din ipoteza lui Maxwell, că masele electrice oscilând sunt capabile să emită unde și că origina undelor luminoase trebuie să fie masele electrice oscilatoare, se poate trage concluzia, că părțile componente ale atomilor, care prin oscilațiile lor în interior emit radiații ce se pot vedea la spectroscop, trebuie să fie de natură electrică.

Cel dintâiu care a căutat să dea o imagine asupra modului cum sunt constituiți atomii diferitelor corpuri a fost fizicianul englez Lordul Kelvin în 1904, iar puțin mai târziu fizicianul englez Thomson în 1907.

Atomul lui Thomson este format dintr'un nucleu pozitiv sferic, în interiorul căruia se găsesc răspândiți la diferite distanțe electroni negativi. Deci, după Thomson nucleul pozitiv are o întindere atât de mare cât volumul atomului.

Ipoteza lui Thomson asupra structurii atomului a fost mulțumitoare până în momentul, când a trebuit să se admită, pentru a explica unele fenomene, că electronii negativi nu stau pe loc în interiorul atomilor, ci au mișcări de rotație. Din acel moment atomul lui Thomson

nu s'a mai putut menține. El a trebuit să suporte modificări fundamentale, făcute de fizicianul englez Rutherford, iar în ultimul timp de fizicianul danez Niels Bohr.

Rutherford a plecat dela o ipoteză făcută în 1903 de fizicianul Lenard cu privire la structura atomului. Lenard susține că atomul ar fi format dintr'un sâmbure intern impenetrabil, numit „dinamidă”, iar împrejurul acestei dinamide se găsesc la diferite distanțe electroni negativi.

Rutherford admite ca și Lenard că în interiorul atomului se găsește un sâmbure, sau un nucleu pozitiv, care însă are volum foarte mic în comparație cu volumul atomului. Electronii se mișcă în jurul nucleului pozitiv, fiind atrași de masele pozitive conform legii lui Coulomb: „electronii negativi se resping între ei și sunt atrași de nucleele pozitive. Atracțiunea sau respingerea este cu atât mai puternică, cu cât cantitățile de electricitate sunt mai mari și cu cât distanța dintre electronii pozitivi sau negativi este mai mică”.

Rutherford a fost condus la această ipoteză prin lucrările ce le-a făcut relativ la mișcarea particulelor α prin aer și metale.

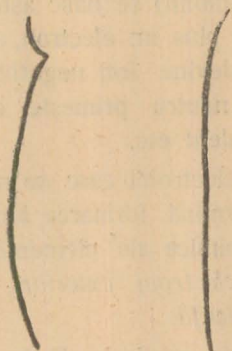
La trecerea curentului electric prin tuburi cu gaze la presiuni foarte mici s'a constatat, că dela catodă pornesc raze, care lovindu-se de peretele de sticlă al tuburilor, produc fluorescența acestuia, răspândind o lumină verzuie și în acelaș timp în direcție opusă, la spatele catodului (polul negativ), ia naștere o lumină roșietică. Razele care pornesc dela catodă au fost denumite de Crooks *raze catodice* și sunt curenți de convecție formați din particule foarte mici, încărcate cu electricitate negativă, deoarece sunt deviate de un câmp magnetic sau electrostatic. Aceste mase negative au fost numite de Stoney „*electroni*” și sunt mai mici de 1850 de ori decât atomul de hidrogen.

Razele roșietice din spatele catodei au fost numite de Goldstein „*raze anodice*” (*raze cana*). Ele sunt formate din particule cam de mărimea atomilor, încărcate cu electricitate pozitivă.

Din cercetările acestor particule care formează razele catodice și anodice s'a ajuns să se stabilească faptul, că atomul considerat atâtea veacuri indestructibil este format din particule cu electricitate negativă și particule cu electricitate pozitivă. Prin urmare, atomii alcătuiesc sisteme complicate și discontinui, iar concepția atomului indivizibil a lui Dalton dispăre de pe orizontul științei.

Se poate chiar fotografia drumul unei particule α prin aer încărcat cu vapori de apă și supus unei detente adiabatică. Particula α în drumul ei ionizează aerul și în jurul ionilor condensează vaporii, dând neguri opace, care pot fi fotografiate. Iată cum se prezintă drumul unei particule α :

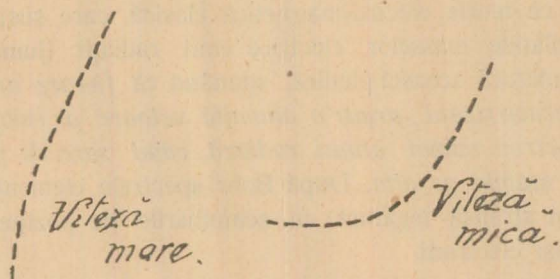
fig 1.

Rutherford supunând radiațiile radiului acțiunii unui puternic câmp magnetic sau electric a constatat că aceste radiațiuni se descompun în trei părți, denumite: raze α , raze β și raze γ . Razele α sunt deviate spre stânga și sunt analoge razelor canal. Sunt formate din particule cu greutatea atomică 4, nefiind altceva decât nucleul atomilor de heliu cu o sarcină pozitivă dublă și având o viteză de 20.000 km. pe secundă.

Razele β ¹⁾ sunt puternic deviate spre dreapta. Ele sunt analoge razelor catodice, formate deci din electroni care se mișcă cu o viteză de 300.000 km. pe secundă. Razele γ nu sunt deviate și sunt analoge razelor X, sunt însă mult mai penetrante decât acestea și au o lungime de undă mai mică.

Razele A au o mare putere de ionizare a aerului, care se explică prin loviturile pe care o particulă A le dă atomilor și moleculelor, pe care îi sfărâmă producând ioni. Dar ionizarea aerului este produsă și de particulele B și în genere de electroni aruncați prin aer cu diferite viteze. Însă ionizarea aerului sub influența electronilor se face după vitezele lor. Cu cât electronul are o viteză mai mică, cu atât ionizează mai multe particule, iar când viteza lui e mare, el ionizează mai puține. S'a fotografiat și drumul electronilor prin aer. El se prezintă astfel:

Din aceste experiențe rezultă că electronii atomului și celelalte mase electrice constituante se găsesc la distanțe mari unii de alții în interiorul atomului, numai în acest caz putând fi străbătuți de particule B, care au un drum drept linear. Deci cea mai mare parte din volumul unui atom este vid.

¹⁾ A = alfa, B = beta, G = gama.

Rutherford a observat că drumul unei particule A este câțva timp o linie dreaptă, apoi suferă o deviație mai slabă, alteori bruscă. El explică acest fenomen astfel: dacă o particulă A poate străbate printre electroni și printre masele pozitive în linie dreaptă, înseamnă că ea se află la distanțe enorme de ele, încât drumul ei nu e influențat; între masele electrice sunt deci spații considerabile, cea mai mare parte din atom fiind vid. Când însă particula A se apropie mai mult de un nucleu pozitiv, acțiunea de respingere poate fi așa de mare, încât particula poate fi deviată, iar dacă drumul particulei este central, ea poate fi respinsă. Fenomenele de mai sus nu pot fi explicate, dacă admitem ipoteza lui Thomson, după care masele pozitive și negative sunt distribuite simetric în volumul atomului. Ele pot fi ușor explicate, dacă admitem structura atomului după Rutherford, care este format din mase pozitive, constituind nucleul și din electroni, care se învârtesc în jurul nucleului. Între nucleu și distanțele sunt enorme, cea mai mare parte a atomului fiind vid.

Aplicând legea lui Coulomb, relativă la forțele de respingere între două mase electrice, Rutherford a calculat la ce distanță trebuie să se găsească o particulă A de un nucleu atomic, pentru a fi respinsă și a se întoarce îndărăt. El a găsit că acest fenomen va avea loc, dacă particula A se va găsi la o distanță de 10^{-12} cm. de nucleul unui atom de aur și la 10^{-13} cm. de nucleul unui atom de hidrogen. În acest caz dimensiunile nucleelor atomice sunt mult mai mici decât 10^{-12} cm. și 10^{-13} cm. Deci razele electronilor, cât și a nucleelor centrale, sunt extrem de mici, ceea ce explică structura lacunară a atomului. În modul acesta se poate explica de ce particulele A pot trece prin tuburi de sticlă cu pereții subțiri, fără să se strice, deoarece atomii peretelui de sticlă subțire prezintă goluri, prin care miliardele de nuclee de Helium (particulele A) pot trece cu ușurință. Numai nucleele opun rezistență la trecerea acestor particule.

Aceasta fiind structura atomului, rezultă că la un atom neutru trebuie să avem atâția electroni, câte mase pozitive se găsesc în nucleul central. Odată cu această chestiune se mai pune și o nouă problemă: la atomii diferitelor metale, câte mase pozitive se găsesc în nucleu?

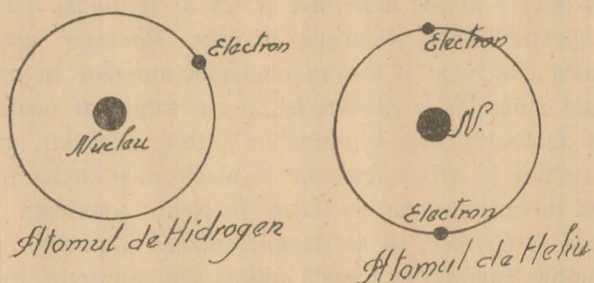
Rutherford a căutat să rezolve și această problemă.

El a lăsat să cadă un fascicol de raze A perpendicular pe diferite foițe metalice subțiri și a constatat la sprintariscop că fasciolul care ieșea din foițe era lărgit, deci a suferit un fel de dispersiune. Experimental s'a constatat că dispersiunea fascicolului este cu atât mai mare, cu cât greutatea atomică a metalului e mai mare. Rutherford a supus acest fenomen unui calcul matematic. El a căutat să calculeze posibilitatea ca o particulă A, aruncată cu o viteză inițială D , perpendicular pe o foiță de aur, să fie deviată (dispersată) cu un unghi determinat. Calculul se poate efectua, știind nu-

electronii împrejurul nucleului depind de variația energiei lor, însă variația energiei se face — după Bohr — numai prin cantități de energie de o anumită mărime, numite de Planck „quante de energie“. Așa dar, energia unui electron variază, când își schimbă locul în interiorul atomului cu una sau mai multe „quante“.

Când se produce în interiorul atomului această deplasare a electronului, se emit în afară radiații. Dacă deplasarea electronului se face pe orbite mai îndepărtate, avem radiații luminoase, iar dacă se face pe orbite mai apropiate de nucleu, avem radiațiile caracteristice ale spectrului de raze X.

După Bohr atomul de hidrogen are în nucleu o singură masă pozitivă, în jurul căreia se învârtete un electron :

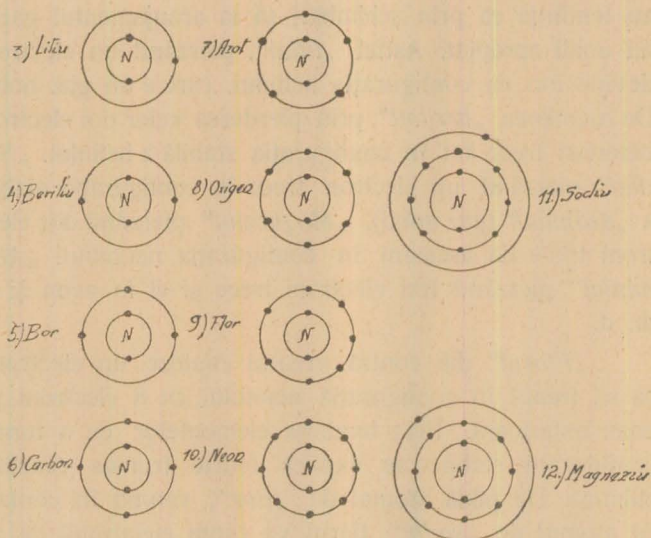

Electronul nu cade în nucleu, deoarece mișcându-se în jurul nucleului, se naște o forță centrifugă, care caută să arunce cât mai departe de centru electronul negativ. Prin urmare, asupra electronului lucrează două forțe: 1. O forță de atracție, exercitată de nucleul pozitiv, numită forță de atracțiune coulombiană, care caută să aducă electronul pe nucleu; 2. și o forță centrifugă — o forță contrară — provenită din mișcarea de rotație a electronului împrejurul nucleului și care caută să-l respingă cât mai departe de centru. Când aceste două forțe sunt egale, se produce în interiorul atomului, între nucleul pozitiv și electronul exterior, o stare de echilibru.

Când electronul atomului de hidrogen este scos, rămâne numai nucleul, încât ionul de hidrogen reprezintă cea mai mică masă electrică pozitivă, constatată până acum. Nucleul de hidrogen a fost numit electron pozitiv sau „proton“ și are o masă de 1800 de ori mai mare decât electronul negativ.

Pentru a se rezolva problema atomului, se pune chestiunea aranjării acelor electroni în interiorul atomului.

Bohr încearcă cu ajutorul atomului imaginat de el să explice sistemul periodic al elementelor. El recunoaște rolul important ce-l joacă un inel de 8 electroni, cum se găsește în atomul de neon. Acest inel reprezintă o mare stabilitate și explică de ce gazele nobile sunt inerte din punct de vedere chimic. De asemeni atomul de heliu, format dintr'un nucleu, care cuprinde doi protoni și doi electroni de cimentare, în jurul căruia se învârtesc doi electroni pe o orbită, reprezintă o mare stabilitate, fiind un gaz nobil.

Bohr, după îndelungate experiențe, a ajuns la concluzia că atomii elementelor sunt formați dintr'un nucleu central, în jurul căruia se găsesc electroni așezați în zone. Așezarea electronilor în zone concentrice, în jurul nucleului, rezultă și din variația periodică a proprietăților elementelor, așa cum se găsește în sistemul periodic.

Mergând în ordinea crescândă a numerelor de ordine, atomii se obțin prin adăugarea de electroni la zona exterioară, până la neon, care are 10 electroni. Pentru formarea elementului următor: sodiu (are 11 electroni) adăugăm un electron pe o a treia zonă, continuând cu aglomerarea electronilor pe zona exterioară până la „argon“, care are 18 electroni. Cu elementul următor „potasiu“ (are 19 electroni) începem altă zonă ș. a. m. d. O zonă poate primi un maximum de electroni: cât se găsesc la această zonă la un gaz nobil apropiat. Electronii de pe zona exterioară a unui gaz nobil alcătuiesc împreună cu restul atomului sisteme foarte stabile.

Ca să putem ține seamă de distribuția electronilor pe aceste zone, s'au propus următoarele aranjamente: În centru este nucleul; imediat vine zona întâia cu doi electroni: ca la heliu. Cu „litiu“ începe o zonă nouă, care are un electron pe zona a doua. „Beriliu“ are doi electroni pe zona a doua și a. m. d. până la „neon“, care are 8 electroni pe zona a doua, formând un sistem stabil. Cu elementul următor „sodiu“ începe o a treia zonă, care are un electron. „Magneziu“ are doi electroni pe zona a treia și așa mai departe până la „argon“, care are în total 18 electroni, formând un sistem stabil, fiind un gaz nobil.

La atomul de aur avem 79 de electroni și anume: 2 (I); 8 (II); 18 (III); 32 (IV); 18 (V) și 1 (VI). „Mercurul“ are 80 de electroni: 2 (I); 8 (II); 18 (III); 32 (IV); 18 (V) și 2 (VI). „Uraniul“ are 92 de electroni distribuiți astfel: 2 (I); 8 (II); 18 (III); 32 (IV); 18 (V); 8 (VI) și 6 (VII).

Deoarece aranjamentul de 8 electroni în zona exterioară este foarte stabil, electronii din diferite elemente

au tendința ca prin schimbări să ia aranjamentul gazului nobil apropiat. Astfel „litiul“, pierzând un electron, devine ion cu configurația heliului, care e un gaz nobil. De asemenea „beriliul“ prin pierderea celor doi electroni exteriori trece tot în configurația stabilă a heliului. „Sodiul“ pierzând un electron trece în configurația stabilă a „neonului“ (gaz nobil). „Magneziul“ pierzând doi electroni trece de asemeni în configurația neonului. „Alumiul“ pierzând trei electroni trece și el în neon și a. m. d.

„Florul“ din contra vrea să capteze un electron, ca să treacă în configurația neonului, cu 8 electroni pe zona exterioară. Prin tendința elementelor de a forma configurații stabile se explică foarte frumos reacțiile chimice. De pildă atomul de „flor“, venind în contact cu atomul de „sodiu“, florul va capta electronul de pe ultima zonă, pentru a se transforma în configurația stabilă a neonului; atomul de sodiu pierzând electronul de pe zona a treia va lua și el configurația neonului. În cazul acesta florul se va uni cu sodiul dând „florura de sodiu“. De asemeni un atom de „clor“, venind în contact cu un atom de „sodiu“, va capta electronul sodiului, pentru a trece în configurația argonului (18 electroni), iar sodiul va trece în configurația neonului. Ato-

mul de clor se va combina în acest caz cu atomul de sodiu dând „clorura de sodiu“.

Din cele expuse până aici se poate vedea că atomul modern este format dintr'un nucleu, compus din mai mulți protoni și electroni de cimentare și din electroni sateliți, care se învârtesc pe orbite în jurul nucleului la diferite distanțe.

Savantul englez Thomson, împreună cu Simon și Kaufmann, a dovedit pe cale teoretică și experimentală, că electronul cu cât se mișcă mai repede, cu atât îi variaza mai mult masa materială, găsind că această masă ar deveni infinit de mare, când viteza lui ar ajunge să fie egală cu viteza luminii. Așa dar materia, care ar fi formată din electroni, nu este ceva constant, ci depinde de viteză. Ca o concluzie a acestor cercetări, fizicienii ajung să admită că electronul n'ar avea nici o masă materială și că ar fi numai o energie electrică care se mișcă în eter. Poincaré extinde această concluzie și asupra nucleului atomilor. În modul acesta atomul s'ar dematerializa cu totul, iar odată cu el și molecula, deci și universul întreg. Așa dar, materia redusă în ultima expresie la electroni și nucleu tinde, după dovezile aduse de către fizicienii americani Davison și Germer, să se dematerializeze, căpătând proprietățile energiei în această ultimă limită a diviziunii.

Vindecarea celor doi îndrăciți

de: Munteanu Mircea cl. VI-a.

— Matei 8,28, Luca 8,26 —

După potolirea furtunii pe Mare, Iisus trecu în Ținutul Gadarenilor, la Sud-Est de marea Galileii. Ținut păgân, ținut plin de peșteri. Din fundul peșterilor, unde se ascundeau deivalma cu morții, în fața lui Iisus veniră doi îndrăciți. Ei erau spaima regiunii. Erau „așa de furioși, că nimeni nu putea trece pe calea aceea“ spune Luca; „era păzit și se lega cu lanțuri și cu cătușe, el sfărâma lanțurile“. Luca vorbește de unul singur, deoarece numai unul „îl ruga să fie cu El“, mulțumindu-i pentru vindecare.

Demonii dintr'ânșii simțiră că vine stăpânul tuturor, că împărăția lor se sfârșește... „Ce este între noi și Tine, Iisuse, Fiul lui Dumnezeu? Venit-ai aici să ne muncești mai înainte de vreme?“, adevărat „mai înainte de judecata de apoi, când și așa ne vom pierde stăpânirea“ (Mihălcescu, expl. ev. dela Matei).

Iar dracii îl rugară zicând: „să nu le poruncească să meargă în adânc“ (Luca), ci „dacă ne scoți din aceștia, trimite-ne în turma de porci“.

Iisus le ascultă rugăminta; turma îndrăcită se aruncă în valurile mării; și „oamenii din cetate ieșiră și îl rugară să plece din hotarele lor“.

Din această mică istorisire din viața Mântuitorului putem desprinde multe învățături. Vom căuta să le scoatem:

- a) din comportamentul îndrăciților
- b) din comportamentul demonilor
- c) din comportamentul Gadarenilor.²⁾

a) Dintre cei vindecați unul numai a voit să-L urmeze pe Iisus. Celălalt a plecat, să se bucure de această viață, fără a se gândi la cel ce i-a redat-o. El nu pătrunsese gândul cu care însoțea Mântuitorul fiecare vindecare: „iată te-ai făcut sănătos, de acum să nu mai greșești, ca să nu-ți fie ție ceva mai rău“. Acelaș lucru ca cei 9 leproși. Acelaș lucru pe care zilnic îl vedem în jurul nostru. Toți sunt gata să se umilească pentru a obține un bine — dar după ce l-au obținut, în situația lor nouă, mai bună ca cea trecută — uită trecutul — uită cui îi dădorec fericirea prezentă. Nerecunoștința e o mare scădere, împotriva căreia trebuie să luptăm — nu impunând altora să recunoască binele pe care noi l-am făcut, ci recunoscând noi binele pe care ni l-au făcut alții. Necunoștința poartă în sine lipsa de ascensiune cu sufletul, la noua situație câștigată prin grație.

b) Demonii au știut că li-se apropie sfârșitul, că stăpânirea lor e nedreaptă și trecătoare. Dar ei s'au temut de „adâncuri“. Ei vreau să trăiască prin om, în om, în viața, gândurile, faptele lui. Idealul lor e guvernarea vieții omenești. Văzându-se alungați din om, ei

²⁾ Impărțire luată după Părintele Profesor Chiffa.

au vrut să rămâie totuși în apropierea lui, în ceea ce-i leagă interesul. Nu numai în porcii gadarenilor locuiește demonul, — ci și în alte bunuri ale omului, — cari de cele mai multe ori formează unica lui comoară și pe care idolatrizându-le, din lucruri necesare le transformă în patimi: în bani creând zgârcenia, în bunuri materiale creând lăcomia, în băutură creând beția.

c) Gadarenii au fost ani întregi terorizați de furia îndrăciților. Iisus i-a scăpat de ei. Le-a dat liniște, siguranță le-a scăpat doi cetățeni de demoni — le-a făcut prin aceasta cel mai mare bine. Dar le-a omorât o turmă de porci. Le-a cauzat o pagubă materială. Orbiți de această pierdere, Gadarenii n'au mai văzut în Iisus pe salvatorul lor, nici pe cel care a făcut o minune și împlinea o lucrare dumnezeiască. Erau robiți averii și unde își aveau comoara, acolo le era și inima. Pe ei nu i-a mai interesat cine e El. Au văzut în El numai pe cel care a cauzat pierderea porcilor lor. Poate — dacă nu s'ar fi temut de puterea lui — l-ar fi omorât — așa, l-au rugat să plece din ținuturile lor...

Purtător neobosit al cuvântului dumnezeesc, Iisus a plecat mai departe — purtând poate în sufletul lui de Fiu al Omului amărăciunea micimii sufleștești a omului — iar Gadarenii au rămas în noroiul grijilor și nevoilor lor pământești. Ei nu puteau sacrifica o turmă de porci pentru cel ce venea să le aducă lumină, vindicându-le bolnavii și vindecând mai ales sufletele de cancerul păcatului care le scurmă și le înjosește...

Stăteau față în față Împăratul Luminii cu ceice se târau în fărână. Sute și mii, aceștia se agitău împotriva celui care le vindecase bolnavii... El pleacă. O clipă doar s'a întâlnit lumina cu întunerecul, cel ce se va jertfi pe El însuși, cu cei pentru care era prea grea jertfirea unei turme de porci...

Oare azi, după atâtea secole de creștinism, fii ai unei lumi civilizate și culte, cât jertfim noi pentru idealuri care se ridică deasupra mocirlei pământești?...

Tunelul aerodinamic.

de: Kozma Ladislau.

Aviația a evoluat poate mai repede decât toate celelalte mijloace de locomoțiune intrate în serviciul omului. În această evoluare ea a fost ajutată în mare parte de tunelul aerodinamic.

Primul tunel aerodinamic a fost construit de inginerul Eiffel, pentru studierea acțiunii curenților de aer asupra construcțiilor uriașe (cum a fost de exemplu turnul Eiffel). Din aceasta înțelegem ce e tunelul aerodinamic: un curent de aer, creat în mod artificial, în fața căruia se așează corpuri cu forme diferite, piese de avioane, sau chiar avioane întregi, pentru a le studia legile.

Deosebirea între realitate și tunelul aerodinamic constă deci în faptul, că în realitate aparatul se mișcă

în aerul imobil, iar în tunel se mișcă aerul, rămânând fix avionul, ceea ce — în vederea acțiunii exercitate asupra lui — e acelaș lucru. Avionul e ținut fix de niște brațe, care măsoară exact presiunile exercitate de curent asupra aparatului sau a pieselor experimentale.

Tunelul aerodinamic se compune din trei părți principale: colectorul, unde intră aerul, camera de experiență, unde e așezat aparatul sau piesa de experimentat și difuzorul, care orânduiește curentul de aer la ieșire. Aerul care iese poate fi prins și trecut iar prin tunel, după metoda germană. În acest caz avem un circuit închis. După metoda franceză curentul de aer e lăsat să iese liber prin aparatele aspiratoare; în acest caz circuitul este deschis.

Tunelurile aerodinamice au fost la început mici, diametrul curentului fiind cuprins între 50—150 cm. Circuitul în schimb avea o viteză foarte mare, corespunzând vitezei unui avion normal (400—700 km pe oră.) Natural, în aceste tunele s'au putut studia numai machete. Însă măsurătorile nu se pot face exact și când ele se aplică la avioanele mari, erorile comise vor fi cu atât mai mari, cu cât e mai mare raportul dintre macheta de experiență și avion.

Din această cauză s'a recurs la tuneluri mai mari, în care pot fi studiate chiar avioane mai mici. Construcția unui asemenea tunel uriaș e însă foarte dificilă, deoarece energia turbo-ventilatorului trebuie să crească cu cubul aerului activat. Din această cauză se folosesc încă mult și tuneluri aerodinamice mai mici. Astfel în România există un tunel aerodinamic la politehnica din București, cu diametrul numai de 150 cm.

Pentru a încuraja și a ajuta construcția modelelor, am construit și eu un tunel aerodinamic pentru studierea acestora. Firește acest tunel aerodinamic nu dispune de aparatele de control ale tunelelor moderne, dar poate măsura totuși componentele principale ale rezistenței și are posibilitatea de a fi complectat în viitor.

Voiu descrie pe scurt forma și funcționarea lui. Curentul de aer e produs de un ventilator acționat, de un motor electric de 0,5 HP. Elicea ventilatorului are patru aripi de câte 24 cm. Curentul de aer produs e îndreptat asupra pieselor de experimentat printr'un canal, a cărui secțiune se micșorează treptat dela un cerc cu diametrul de 50 cm., până la un dreptunghiul de 50×15 cm., având colțurile rotunjite. Pereții canalului sunt făcuți din carton gros, susținut de un schelet de fier. Fotografia tunelului se poate vedea de altfel în numărul anterior al revistei „Știu“.

Ca aparat de măsurare am întrebuițat o balanță de scrisori, prevăzută cu două suporturi, pentru fixarea modelului experimentat.

Forța care lucrează asupra aripei aparatului se desface în două componente: Componenta verticală, care nu e altceva decât forța de ascensiune și componenta orizontală, adică rezistența pasivă. Acea aripă va fi mai

bună, care va avea forța de ascensiune cât mai mare la o rezistență pasivă cât mai mică. Deci rostul tunelului, e ca prin studierea diferitelor forme de aripi să se găsească forma cea mai bună pentru o machetă dată. Componenta verticală o măsurăm, fixând aripa pe talgerul balanței care stă perpendicular pe curentul de aer (vezi fig. 1.)

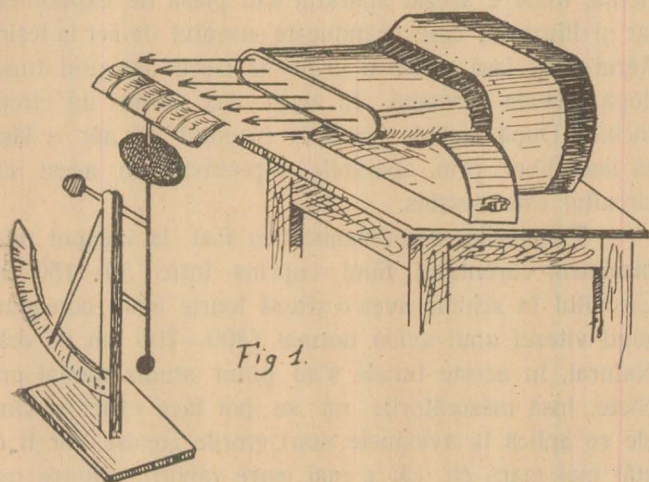

Fig. 1.

Pentru a măsura componenta orizontală trebuie să întoarcem balanța cu 90° și să fixăm modelul pe o tijă verticală, așezată pe cuțitul balanței (vezi fig. 2.)

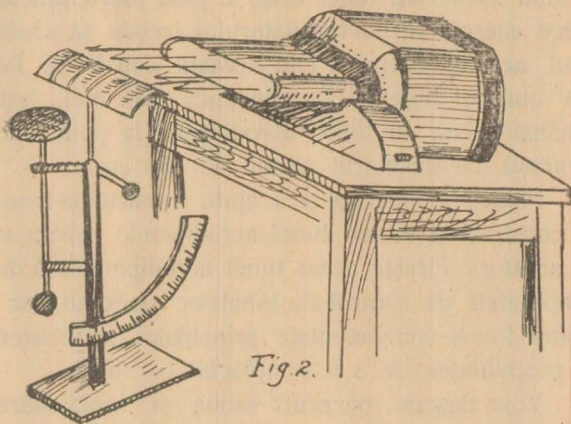

Fig. 2.

Balanța arată în grame forța de ascensiune, însă, curentul dat de tunel ne fiind destul de uniform, e mai bine să reținem balanța în poziție fixă, punând sau scoțând greutatea marcate din talger.

Acest fel de măsurare e chiar obligator la măsurarea componentei orizontale, căci prin deplasarea arătătorului ar varia unghiul de incidență, ceea ce ar mări imediat rezistența, ajungând la erori mari. De altfel balanța nu măsoară această componentă, ci momentul ei, adică produsul dintre forță și brațul pe care e fixat; deci datele măsurării trebuie înmulțite cu un factor constant pe care noi l-am determinat experimental.

Prin studiul acestor două componente precum am spus, putem găsi formele cele mai potrivite, care dau maximum de forță de ascensiune, la minimum de rezistență.

Cu ajutorul tunelului se mai poate verifica și legea rezistenței aerului, fixând pe balanță corpuri cu diferite profiluri dar de aceeași secțiune.

Pentru a obține rezultate și mai precise, tunelul aerodinamic trebuie încă complectat cu o serie de aparate de control, pe care sper că le voi putea construi încă în decursul acestui an școlar.

Televiziunea, o realitate a zilelor noastre

de: *Roescu Constantin* cl. VII-a Reală.

Repede ne obișnuim cu progresele științei. Un secol a trecut de când omenirea se minuna de apariția telegrafului cu sârmă, iar mai târziu de descoperirea telefonului, cu ajutorul căruia putem transmite sunetele la distanțe mari, prin firul electric.

Dar omul de știință, consacrandu-și viața pentru progresul omenirii, a lucrat mult.

Prin munca și inteligența sa a înfăptuit lucruri, neînțelese de mulți dintre noi.

Bazându-se pe cunoștințele sale, Marconi, printr'o muncă covârșitoare, ajunge la realizarea telegrafiei fără fir, înlocuind telegraful primitiv. Mult nu trece și telefonul îi urmează, făcând ca nimeni să nu se mai mire de transmisiunile fără fir.

Desigur că sunt mulți, foarte mulți oameni, pentru care muzica și vorba din aparatul de radio sunt supranaturale, sau greu de înțeles.

Orășenii, care au ascultat dela început emisiunile programelor radiofonice, nu se mai miră de fenomenul undelor purtătoare de sunete, care rătăcesc prin văzduh, aducând în casă cântece și graiu omenesc, din cele mai îndepărtate colțuri ale pământului.

Dar omul, nemulțumit întotdeauna cu ceea ce are, caută să transforme aparatul de radio, pentru a putea ajunge pe lângă audițiile radiofonice și la reprezentarea imaginilor pe ecran.

Astfel se naște, nu mult după descoperirea radiofoniei, dezideratul televiziunii, care va avea menirea să completeze emisiunile de radio obișnuite.

Savanții, punând mintea lor în slujba progresului uman, încep să lucreze cu trageră de inimă. Și după o serie întreagă de încercări infructuoase, s'a ajuns astăzi la o realizare practică.

Televiziunea sau reprezentarea imaginilor la zeci, sute, mii de kilometri distanță, fie prin conducte electrice, fie mai ales prin unde hertziene, are două aspecte: 1. se pot transmite imagini fixe ca: fotografii, texte, cu ajutorul fototelegrafiei; 2. televiziunea propriu zisă, care transmite imagini mișcătoare ca: filme de cinematograf și imagini animate din realitate. Televiziunea comportă trei operații fundamentale: (1) Analiza imaginii; (2)

Transmiterea ei; și (3) Recepția sau sinteza imaginii transmise.

Inceputurile televiziunii, ca ori și ce început de altfel, au fost timide și n'au dat rezultate decât prea puțin mulțumitoare.

A cui a fost ideea televiziunii nu se poate preciza. Inșă se poate afla că nenumărați precursori ai televiziunii au contribuit la realizarea ei.

După încercările lui Blackwell, abatele Caselli reușește între anii 1856 și 1865 să construiască un fel de telegraf autografic, grație căruia el putu obține imagini.

Nu mult după acesta, francezul C. Senleg d'Ardes, în anul 1871, reușește să reproducă niște desene, cu toate nuanțele de umbre și lumini, cu ajutorul aparatului inventat de el: telectroscopul.

Telectroscopul e un aparat destinat să transmită imaginile cu ajutorul electricității, care se bazează pe conductibilitatea seleniului, variabilă după gradul de intensitate al luminii.

E de recunoscut că C. Senleg este cel dintâiu care a reușit să transmită cu succes rapid succesiv și serii de imagini.

A urmat Dursand, care inventă neprețuitul telescop; apoi Lazare Weiler și frații Belin, cari au construit telegrafoscopul, aparat cu care mai târziu Poincaré și Carpentier au transmis o serie întregă de puncte la o depărtare de 480 km.

Acum se muncește neconținut pentru transmiterea imaginilor animate. Pentru a se putea transmite o imagine clară, ea trebuie descompusă într'o mulțime de puncte, fiecare punct fiind televizat. Cu cât s'a descompus în mai multe puncte, cu atât imaginea proiectată e mai clară.

Astăzi, aparatele de televiziune americane, cele franceze, ale lui Barthelemy, sau cele germane ale lui Korn au adoptat acelaș procedeu, având în spatele imaginii de proiectat o lampă puternică. Intre lampă și imagine se află discul lui Nipkow, prevăzut cu deschideri în spirală. Discul lui Nipkow, ce se învârtește, face ca punctele filmului sau imaginii să fie luminate rând pe rând. Lumina variază după nuanța fiecărui punct în parte, — mai luminat sau mai umbrît — apoi impresionează celula foto-electrică. Aceasta transformă impulsunile luminoase în impulsuni electrice, care sunt în sfârșit primite de postul receptor.

La recepție este nevoie de un disc Nipkow absolut identic cu cel dintâiu, care se învârtește cu aceeași iuțeală.

În ultimul timp, America, Anglia, Germania și Franța au obținut realizări neprețuite pe tărâmul televiziunii.

Franța, datorită lui R. Barthelemy, a făcut progrese uimitoare. La turnul Eiffel a fost așezat un post emițător, care este cel mai mare, cel mai bun și cel mai elegant studiu de televiziune din Europa.

Stațiunea de televiziune din Anglia, în ultimul timp, este într'o continuă perfecționare. Instalată într'unul din punctele cele mai înalte ale capitalei engleze, la „Alexandra Palace“, această stație de televiziune emite regulat programe complete de imagini și sunete și este recepționată mulțumitor pe o rază de 15 kilometri. Din nefericire, *bătaia în linie dreaptă a emisiunilor sale*, nu poate fi sporită, deoarece undele ultra scurte, utilizate pentru aceste emisiuni, sunt foarte repede absorbite de obstacolele întâlnite în cale.

Dar dacă emisiunile de televiziune se propagă greu în linie dreaptă, ele se propagă cu ușurință în înălțime.

Verificarea acestui adevăr a fost făcută de curând în Anglia, cu un televizor instalat pe bordul unui avion. Zborul celui dintâiu avion, cu o instalație de televiziune, a durat o oră. Tot programul de televiziune a fost recepționat pe bord, în tot timpul zborului, în cele mai bune condițiuni. Astfel, imaginile se proiectau foarte clar pe ecranul aparatului de recepție, iar sunetul devenea cu atât mai clar și mai puternic, cu cât avionul se urca. Incepând dela 700 m. înălțime, recepția era perfectă din toate punctele de vedere.

Au fost exprimate entuziasme pentru noua minune a radiofoniei și în acelaș timp speranța că ziua, în care televiziune va veni în ajutorul piloților pe vreme rea, nu e prea departe, dându-le puțința să aducă pe bordul avionului, imaginea aerodromului, pe care nu-l vor putea distinge dela înălțime, din cauza norilor sau a ceței. Astfel, mii de aviatori și aparate vor putea fi salvate dela peire.

În Germania, televiziunea se bucură deasemeni de toată atenția tehnicienilor.

Peste Ocean, în Statele-Unite, marile uzine radio-tehnice au pus în studiu diferite metode de televiziune și anunță succese în cercetările de laborator.

Rezultatele de până acum sunt mulțumitoare. Se transmit filme sonore scurte, ziare sonore de actualitate, scene de teatru și varietăți din studio.

Rămâne acum să sperăm, că după atâta muncă care continuă cu perseverență, studiourile moderne de televiziune vor reuși să transmită imagini animate, din ce în ce mai bine și mai clare.

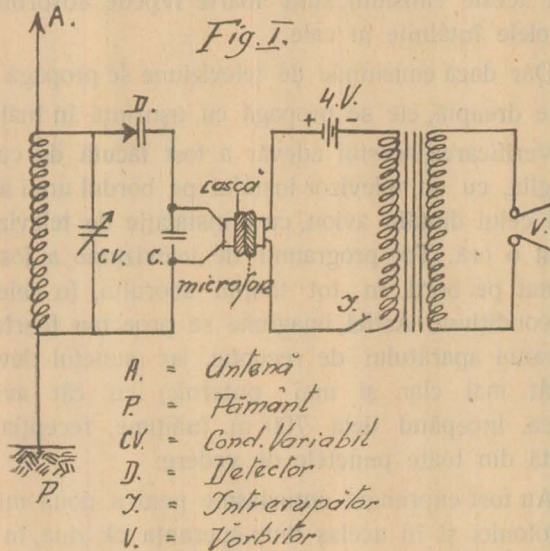
Putem afirma totuși că televiziunea e perfectă, aceasta numai în ceea ce privește procedeuul cu film intermediar, însă televiziunea directă a imaginilor animate e o problemă, care va da de lucru încă multă vreme radio-tehnicienilor și specialiștilor în televiziune. Totuși, acum, când ne aflăm în preajma definitivei puneri la punct a televiziunii, să nu fim prea exigenți!...

Notă. Spațiul rezervat în revistă nepermițându-mi să tratez într'un studiu complex problema televiziunii, voiu căuta, ca în numerele viitoare ale revistei, să continui problema transmiterii și a recepției imaginilor dela distanță.

Amenajarea vorbitorului la aparatele cu galenă.

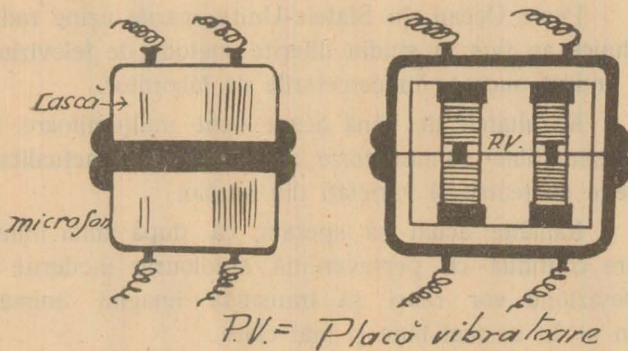
de Hegedüs E. cl. V-a
după Ionel Pintilescu,

Dacă avem un aparat de radio cu galenă, putem foarte ușor să-i înlocuim căștile cu un vorbitor, făcând modificările arătate în schema de mai jos.

Aparatul pe care vrem să-l transformăm poate fi construit după orice schemă. Căștile sunt schimbate cu un vibrator, format dintr'un microfon și o cască suprapusă, având o singură placă vibratoare, cum arată fig. 2.

Fig. II.

Vibrațiunile sonore transmise de cască vor fi primite de microfon — apoi fiind amplificate de un transformator microfonic cu un raport de $1/30 - 1/40$, vor fi redate de vorbitor, alimentat de un curent de baterie. Vorbitorul trebuie să fie foarte sensibil.

(Ca schemă de galenă se recomandă cea din fig. de mai sus. sau cea din numărul 2 din anul trecut al revistei.)

Lucrând după această schemă avem un aparat care recepționează mai bine în apropierea posturilor emițătoare.

Pastă de șapirograf.

de Mircea Popa, cl. V.

I. Glicerină 360 gr.	II. Apă 360 gr.
Gelatină 60 "	Dextrină 45 "
Apă 255 "	Zahăr 60 "
Zahăr 60 "	Gelatină 450 "
	Glicerină 450 "
	Oxid de zinc 45 "

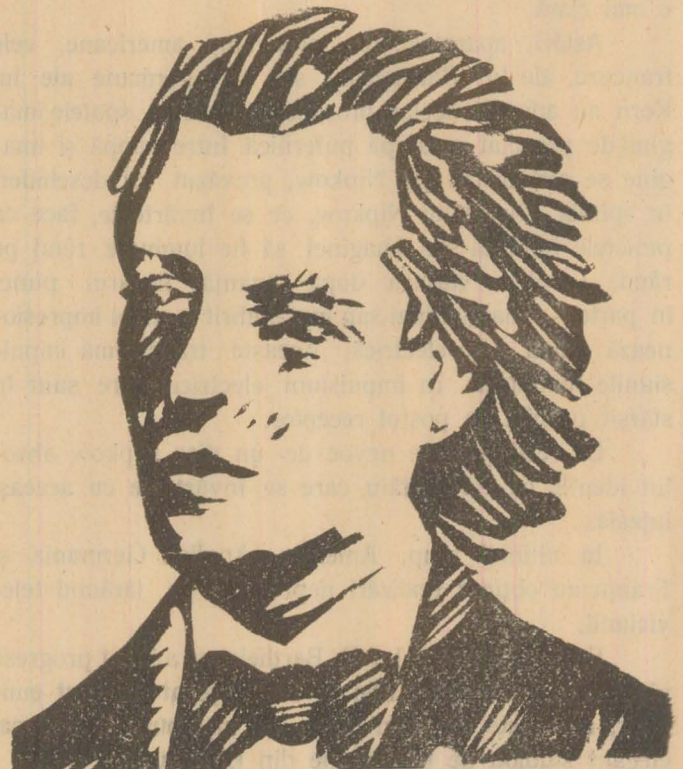
Pasta se întinde pe o pânză. Cerneala care se întrebunțează la imprimat este o cerneală specială de amilină.

după Pierre Courtois.

Focuri bengalice.

după O. Mondiet.

Verde	Cu scânteii
Azotat de bariu 340 părți	I. Silică 2 părți
Clorat de potasiu 200 "	Sulf 1 "
Sulf 100 "	Fer 1 "
Sulf. de antimoniu 200 "	II. Silică 3 părți
Cărbune fin 4 "	Sulf 1 "
	Clorat de potasiu 2 "
<i>Violet</i>	Aluminiu 1 "
Silică 2 părți	Magneziu 3 "
Sulf 1 "	
	<i>Roșu</i>
	<i>Galben</i>
Azotat de stronțiu 340 părți	Azotat de sodiu 300 "
Clorat de potasiu 200 "	Sulf 100 "
Sulf 100 "	Sulf. de antimoniu 20 "
Sulf. de antimoniu 40 "	Cărbune fin 7 "
Cărbune fin 1 "	

PAGINA ARTISTICĂ ȘI LITERARĂ

Insemnătatea muzicii.

de Almășan Bujor cl. III-a.

Atenția ce se dă muzicii e foarte motivată. Ea este una dintre cele mai frumoase arte. Ea are ca scop să înăbușească sentimentele rele și să le dezvolte pe cele bune. Ea dă speranță celor nenorociți, mângâie pe cei triști și-i îmblânzește pe cei cruzi.

Muzica a existat din cele mai vechi timpuri. Nu trebuie să credem că acum 2000 de ani au existat sonatele lui Beethoven, valsurile lui Strauss, sau alte opere de ale compozitorilor celebri. A existat însă muzica primitivă. Din primele sunete scoase prin întinderea pieilor de animale, sau din instrumentele primitive de suflat, s'au simțit efectele binefăcătoare ale muzicii.

În Africa, continent aproape sălbatec, găsim muzica sub o formă foarte primitivă. Zgomotele cu care merg triburile la războiu, sunt tot o muzică, plăcută lor. Ea le ațâță pornirile și-i face să meargă cu mai multă ardoare la luptă. De aceea și armatele civilizate merg cu famfarele și cu toboșarii în frunte.

Un sfânt părinte, — Sfântul Niceta zice: „Ceeace asprimea legilor nu poate scoate din om, scoate dulceața cântării“.

Muzica e o necesitate sufletească. Marii compozitori nu și-au scris operele numai pentru a câștiga bani și pentru a fi vestiți. Ele sunt expresia sentimentelor lor. Ele au dat la iveală ceea ce s'a ascuns în sufletele lor.

De altfel nu numai la oameni există muzica. De la țârâitul greerului, la minunatele sunete scoase de privighetoare și la behăitul cerbului, totul este muzică. Privighetorile ne îmbată cu minunatul cântec prin care comunică între ele. Cântecele prin care cerbii comunică între ei de sigur că nu respectă numărul accidentelor de la chee, dar dacă le-am înțelege limba, am vedea că e frumos.

Văzând că muzica e o necesitate a tot ce are suflet, ne putem ușor da seama de însemnătatea ei.

Liniște.

de: Munteanu Mircea cl. VI-a.

Vântul a amuțit afară.
E întunerec. Nori grei se târăsc ca niște fiare
Pe-a cerului întunecată mare,
Și doar din când în când străbate printre ei câte-o
[rază murdară
Pomii își întind spre cer ramii goi
De pe care ultimele frunze cad, răsucindu-se, în noroi.
— — — — —
Pe masă, împrăștiate: cărți, reviste,
Răvășite și triste,
Și câte-o coală de hârtie
Pe care mâna obosită, refuză să mai scrie,
Iar printre ele, veștede și pale,
Vre-o câte-va petale,
Amintind o viață scaldată'n veselie.

— — — — —
A fost odată
Azi mintea niciun gând, inima niciun dor, nu-mi
[mai frământă.
În suflet mi-a căzut liniștea vulturului cu aripa
[frântă...

Ateului...

de: Ion Glăvan cl. V-a.

Socotind că mă doboară
Mi-a grăit eri un ateu:
„Fă-mi dovada că există,
Și voi crede'n Dumnezeu.

II

Ca să nu-l rănesc mai tare
Arma mea a fost la fel:
„Dovedește-mi că El nu e,
Ca să nu mai cred în El“.

III

Insă El e pretutindeni,
Omule, cu suflet rău.
Eu ți-L dovedesc prin tine
Și prin ce e'n jurul tău.

IV

Inspre Dumnezeu și'ndreaptă
Pretutindeni iarba firul.
Intru slava lui înalță
Dulci miresme trandafirul.

V

Către el ridică brațe,
Verzi sau veștede copacul,
Lui se'nchină și'ngenunche
Tot bogatul și săracul.

VI

Slavă Lui biruitorii
Li aduc pe'ntrereg pământul
„Doamne-ajută-mi“ strigă zării
Din adâncul său înfrântul.

VII

Lui se roagă cei ce'ntruna
Râd sau plâng sub vrerea sorții
Și spre El trimite-și gândul
Orice om în ceasul morții.

VIII

Cum poți dar ateu nevolnic
Impotriva'ntrerii firi,
Să grăiești cu glas de vierme
Dumnezeu nu-i nicăiri!?

In câteva cuvinte.

— Cugetări. —

de: Munteanu Mircea cl. VI-a.

E adevărat: — lumea e o oglindă a simțirilor noastre, — dar pentru ură e o oglindă convergentă, iar pentru iubire oglindă divergentă.

*

Dacă o faci din convingere, nici o obligație nu e umilitoare.

*

Mai bine să greșești prin acțiune, decât să trădezi prin nepăsare.

*

Un prieten fățarnic e mai primejdios decât un dușman cinstit.

*

Cel ce știe să sufere în tăcere, nu uită nici odată.

*

Cea mai eficace armă a societății pentru robirea unui individ care-i poate sfărma minciunile convenționale e *gloria*: mai întâiu pentru că nu costă nimic, a doua oară pentru că individul nu i-o poate întoarce.

*

Ce putem aștepta dela acei oameni care ca să mănânce au nevoie de aperitive, ca să simtă au nevoie de lecturi excitante, iar ca să uite, au nevoie de stupefiante?

* * *

Adeseori scriem litanii lungi, pentru că n'avem curajul să ne spunem intenția în vorbe puține.

*

Cele mai multe scrieri epice sunt parodii ale propriei noastre vieți.

*

Poezia clasică e mai mult a intelectului, de aceea e atât de sobră și impunătoare; cea romantică e mai mult a sentimentului, de aceea e atât de gingașă; poezia secolului XX e mai mult a voinței, de aceea e atât de pietroasă și zgrunțuroasă.

După ce a rătăcit pe toate căile, spiritul uman începe să se cristalizeze.

Poezia secolului viitor va fi a echilibrului și a armoniei.

*

Proporția între epopeile lungi și monotone ale antichității și poeziile cu ritm abrupt, pline de dinamism ale contemporaneității, e aceeași, ca între forța miilor de brațe care au clădit piramidele și aceea a sâmburelui de dinamită din ziua de azi.

La lucru, de V. Suciu cl. VI-a,

FOLKLOR

de: **Secărea Horia** cl. VIII-a.

Haide, mândră, după mine,
Că cu mine-i trăi bine.
Eu de-acasă 's gazdă bună,
N'am mâncat mai bin' de-o lună,
Și ședem în deal la cruce,
Vântu bate, lemne-aduce.
Ploaia pică, le despică
Și tu ne-i lucra nimică,
Nici boii nu te-or împunge
Nici vacile nu li-i mulge.
La vițai nu te-oi mâna
Să te betejești cumva.
In pod poți mere desculță,
Că ne-i călca pă grăunță.
Poți mere fără lumină
Ne-i da cu capu'n slănină:
Șapte coșuri de bucate,
Patru rupte și tri sparte.
Lucru tău, vezi, mândră, bine,
Îi să stai tăt lângă mine,
Sus în vârful dealului,
Pân' la' pusul soarelui.

Auzită dela Nicolae Cosma, Băița-Hunedoara.

Am avut o mândruliță
Și-am lăsat-o crișmăriță,
Crișmărița bușilor,
Drăguța voinicilor.

Eu cerui felea de vin,
Ea-mi dădu butoiu (paharu) plin,
Eu scot banii să-i plătesc,
Ea mă 'ntreabă ce gândesc?
„Eu gândesc mândrușo bine,
Să nu fiu dator la nime“!
„Lasă bade că-i plăti
La toamnă, când vei veni“.

*

Măicuță, al meu noroc,
Hai Leana mea, draga mea,
Mor și nu te-oi mai vedea.
L'ai băgat cu lemne'n foc
Și sub lemne ai pus paie
Și sub paie ai pus fân
Și l'ai ars cu bobotoaie.
Să fi știut că n'am noroc
Aș fi tras cu conciu 'n foc,
Hai Leana mea, draga mea,
Mor și nu te-oi mai vedea.

Refrenul: „Hai Leana mea, draga mea,
Mor și nu te-oi mai vedea“
se rostește după fiecare vers.

*

Câte păsărele 'n codru
Toate cântă mai la modru,
Toate cină și s'alină
Numa eu n'am ce cina,
Nici unde mă alina,
Căci mi-i cuibu lângă drum,
Pe-o creanguță de alun;
Câți drumari călătoresc
Cuibul mi-l zburătucesc.
Atunci rău m'am mâniat
Și cuibul mi l-am mutat.
Toamna 'n vârful muntelui
In cetina bradului,
Unde-i greu voinicului
Și ciudă drumarului.

Auzite dela Rus Petru, com. Hărțăgani, jud. Hunedoara.

*

„Cucule de unde vii“?
„Dela târg dela Sibii!“
„Da di mândra mea ce știi“?
„Știu bine că-i sănătoasă,
Șede 'n fereastră și coasă;
Ea tăt coasă și descoasă,
Și fântâni de lacrimi varsă,
Fântână cu tri izvoară
Bee Ungurii să moară“.

Auzită dela Florica Oprișă, com. Săliște, jud. Hunedoara.

Epigrame.

de: *Bordus Cornel* cl. VI-a.

Unui hiperdeștept (care își afișează știința, repinzându-se peste profesor în timpul explicației)

Măi, Samoilă,
Doar din milă
Mai lasă-l și pe profesor
Să spuie un cuvântișor...

Unui prieten (căruia-i înapoiez o carte într'un hal fără hal)

Cam ruptă, însă 'ntreagă e:
De s'a schimbat puțin la formă,
Știi, legea lui Lavoisier:
„Nimic pierdut, — tot se transformă!“...

Colegilor (rămași trăziți la circulara prin care sunt eliminați pentru că au fost la cinematograful fără voce)
Circulara e foarte clară
Cinematografiștii 's dați afară.
Prin urmare: ce mai stați?...
Circulați!

„**Omului cu 1001 de măști**“.

I

(*Portretul fizic*)

Biet suflet stingher de poet
Mai cunoscut cine-i ca el?
Desigur că 'n vers e un as,
Dar se cunoaște... după nas.

II

(*Cântă la contrabas*)

...Iar seara-l vezi cu ceva 'n spate
Ducându-se c'un aspru pas:
E „ILLUSTRISIMUS POETA“
Dând... serenade 'n contrabas.

III

(*„Secretar“ al Revistei*)

E la Liceu într'un birou
Inchis ermetic ca un ou.

De bați la ușa cea cu zar
Răspunde: De voi n'am habar
Eu! al Revistei Secretar!...

IV

(*Cenzor al Clasei*)

Cu un carnet de „Schmoll“ 'nainte
Stă mândru colo sus la masă
Muind distrat creionu'n... **TINTE!**
Dar ce vrei dragă, lui nu-i pasă:
E doar censorul și 'n clasă!

Răspuns.

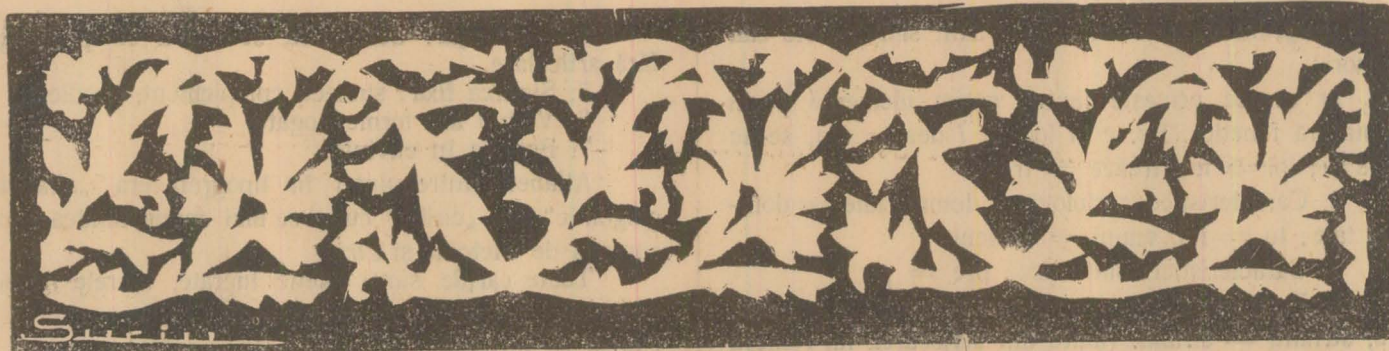
„*Omului cu o singură mască*“
fost chimist și actual epigramist

de: *Munteanu Mircea* cl. VI-a.

Năsos cum sunt, am măști o mie
Și le port toate, precum știi...
Dar tu, când începuși să scrii
Ai dat-o dracului Chimie!...

Sămănătorul, de *V. Suci*, cl. VI-a.

DIN COMPUNERILE ELEVILOR

Caracterizarea literaturii din sec. XVI.

de: Popa Ionel cl. VI-a.

Imprejurările în care s'a dezvoltat literatura acestui secol sunt diferite:

1. Ardealul sub dominația maghiară este subiectul de propagandă pentru feluritele influențe și curente, străine de sufletul românesc.

2. În „Principate“ se ridică tot mai strălucitoare, steaua primului erou căzut pe altarul unirii tuturor Românilor: „Mihaiu Viteazul“.

În acest timp apar primele scrieri românești, formând un frumos început al literaturii noastre, deși se desfășoară în mijlocul atâtor influențe străine.

Limba acestor scrieri este imperfectă și traduceri sunt prea aservite originalului. Totuși ea se plămădește veac cu veac și devine din ce în ce mai perfectă, ajungând să triumfe peste toate greutățile ce i s'au pus în cale.

Scrierile acestui secol le putem împărți în două categorii:

- a) manuscrise
- b) tipărituri.

a) Cel mai vechiu manuscris românesc, cu fond religios, este „Codicele voronețean“, găsit la mănăstirea Voroneț; cuprinde scrieri din „Noul Testament“ și trei epistole ale lui Petru și Iacov. Bohusch Tenora are cel mai bun studiu asupra Codicelui Voronețean. „Codicele Sturdzan“ cuprinde explicarea unor fragmente biblice, legende apocaliptice, legende bogomilice, legende hagiografice (legenda Sf. Vineri, legenda Sf. Siroc).

Cele 3 psaltiri: „Psaltirea Hurmuzaki, fiind cea mai veche cu text original, „Psaltirea dela Voroneț“ și „Psaltirea Scheiană“, au o scriere continuă.

b) Primele tipărituri datează din timpul domniei lui Radu cel Mare, când se pripășește în Țara Românească, călugărul Macarie. El tipărește 3 cărți: „Liturghierul“ la 1508, „Octoiul“ la 1510 și la 1512 „Evanghelia“, în timpul lui Neagoe Basarab.

Cea mai însemnată persoană, care s'a distins în privința tipăriturilor românești, este Diaconul Coresi. El tipărește,

fie din inițiativă personală, fie din inițiativă împăratească. Aproape toate tipăriturile lui românești sunt făcute sub influență luterană.

La Brașov el tipărește 9 cărți românești:

„Intrebare creștinească“, „Evanghelie“, „Apostol“, „Tâlcul Evangheliilor“, „Molitvelnic“, „Liturghier“, „Psaltirea“, „Pravila Sf. Apostoli“, „Cazania“. „Psaltirea slavoromână“ la 1577, cu text bilingv, apoi 11 cărți slavone și un calendar: în total 22 cărți.

La 1544 apare la Sibiu, „Catehismul Luteran“ tipărit de Sași, care însă s'a pierdut. La 1582 apare „Palia dela Orăștie“ tipărită de Șerban, fiul lui Coresi.

Literatura din sec. XVI se caracterizează, în special, prin multele influențe care se ivesc în acest timp. În privința influenței care a dat naștere scrisului românesc și astfel literaturii române sunt mai multe păreri.

a) „Influența națională“ susținută de Metroliu și T. Palade.

5. „Bogomilismul“ susținut de Sbiera și B. P. Hașdeu. Bogomilismul este o sectă religioasă eretică din Bulgaria. Dr. Ivanov spune că nu avem decât o singură legendă bogomilică: „Adam și Eva“; deci nu-i putem atribui bogomilismului nașterea literaturii noastre.

c) „Catolicismul“, susținut de Pascu și Bărbulescu, se bazează pe faptul că în primele noastre scrieri există mai multe cuvinte latinești, cum e „adest“ și „filioque“ din „Psaltirea Scheiană“.

d) „Luteranismul“, susținut de O. Densușianu și M. Gaster.

e) Adevărata cauză a apariției scrisului românesc se crede că ar fi „husitismul“, susținut de N. Iorga, Sextil Pușcariu, A. Procopovici și N. Candrea. Husitismul ia naștere în Elveția, condus de Ioan Huss și prinde rădăcini în Boemia, răspândindu-se și în Nordul Ardealului. Astfel se explică influența husită asupra literaturii din acest timp. Codicelul Voronețean și Sturdzan sunt scrise sub influența husită.

Literatura acestui secol este exclusiv religioasă,

afară de primele manuscrise care sunt simple acte sau scrisori.

În ceea ce privește limba, găsim elemente vechi de natură fonetică. Ex. *e* în loc de *i* deu = din, se-au = s'au; lui = lui, trece = trece.

2. Caracteristici morfologice: domnie tale = domniei tale; lu = lui, omini = oameni.

3. Caracteristici: sintactice: pre = pe

4. Particularități lexice: ipac = iarăși, za = despre, strimtu = strâmt. (luate din scrisoarea lui Neacșu din Câmpu-Lung către „Hanș Bengner“ judele Brașovului.)

Ca particularități generale ale limbii avem:

1. rotacismul, adică trecerea lui „n“ intervocalic în r: demănreață = demăreață dimineață, până = până.

2. u final: Pavelu = Pavel, Ertihu = Ertih.

3. Articolul prepus: (articolul nu s'a contopit cu substantivul) lu omu = omului.

4. Prepoziția: declinarea se făcea cu prepoziție fără articulare.

5. Sintaxa fixă: subiect, complement, predicat.

6. Verbul are forme bogate.

7. Bogăția în cuvinte.

Alfabetul întrebuițat în tipografii era „alfabetul glagolitic“ sau „cirilic“ cum i se mai spune, fiindcă a fost compus de Metodiu și *Ciril*.

Toate cărțile sunt estetic lucrate, literele frumos sculptate, iar pentru a da mai multă culoare cum e la Coreși se întrebuițează cerneală neagră și roșie.

Cel mai mare rău, care a împiedecat dezvoltarea literaturii noastre este influența slavonă, care mai târziu devine o tradiție, pe care abia târziu o vor elimina din biserică cei doi prelați: Antim Ivireanul și mitropolitul Dosoftei. Deși a fost înrăurită de multe influențe nefaste, literatura noastră n'a pierit. Toate aceste influențe n'au întunecat-o, ci din contra, i-au deschis calea dezvoltării sale.

Teme de limba franceză

de: Prof. Louis Combi.

Mulți elevi au încercat să rezolve temele ce le-am propus în numărul I din revista noastră. Am plăcerea să dau mai jos numele celor care au reușit lucrările cele mai distinse — îndreptate, complectate și corectate —

Elevii din clasa III-a au tratat conversațiile despre fabulele „Le Laboureur et ses enfants“ și „Le loup et la cigogne“. Un singur elev (Nestorovici Lucian) a tratat primul subiect, meritând nota 6 (satisfăcător).

Iată textul fabulei și răspunsurile la întrebările puse în numărul I.

Le laboureur et ses enfants.

Travaillez, prenez de la peine:

C'est le fonds qui manque le moins.

Un riche laboureur, sentant sa mort prochaine,
Fit venir ses enfants, leur parla sans témoins:

„Gardez-vous, leur dit-il, de vendre l'héritage

Que nous ont laissé nos parents;

Un trésor est caché dedans.

Je ne sais pas l'endroit; mais un peu de courage
Vous le fera trouver; vous en viendrez à bout.

Remuez votre champ dès qu'on aura fait l'oût:

Creusez, fouillez, bêchez; ne laissez nulle place

Où la main ne passe et repasse“.

Le père mort, les fils vous retournent le champ,
Deçà, delà, partout; si bien qu'au bout de l'an

Il en rapporta davantage.

D'argent, point de caché. Mais le père fut sage

De leur montrer, avant sa mort,

Que le travail est un trésor.

La Fontaine.

Conversation.

1. *En combien de parties peut-on diviser cette fable?*

— On peut diviser cette fable en 7 parties.

2. *Résumez chaque partie en une phrase simple qui contienne l'idée exprimée.*

a) Le fabuliste nous exhorte au travail.

b) Il nous présente un père mourant entouré de ses enfants.

c) Le laboureur fait à ses enfants une recommandation secrète.

d) Il leur révèle l'existence d'un trésor dans le champ que les aïeux leur ont laissé.

e) Il indique le moyen de découvrir le trésor en question.

f) Les fils retournent le champ pour trouver le trésor et obtiennent ainsi une abondante récolte.

g) Le fabuliste constate la sagesse du laboureur. Cette constatation est en parfait accord avec l'exhortation du début.

3. *Quel est le mot le plus important de cette fable?*

— Le mot le plus important de cette fable est le mot: „trésor“.

4. *Quand le riche laboureur parle d'un „trésor“, à quoi pense-t-il? à quoi pensent les enfants?*

— Quand le riche laboureur parle d'un trésor, il pense au fruit du travail; ses enfants pensent à un amas d'or, à une mine d'or.

5. *Pourquoi le père dit-il à ses enfants qu'il ne sait pas l'endroit où est caché le trésor?*

— Le père ne dit pas à ses enfants l'endroit où est caché le trésor en question pour les faire travailler

et les amener à constater que le travail est un trésor.

6. *Désignez par un mot le discours du laboureur.*

— Le discours du laboureur se résume en un seul mot: un „secret“. En homme avisé il sait le charme et l'influence d'un „secret“ sur les hommes et il s'en sert pour stimuler ses enfants au travail.

7. *Le père eut-il raison de ne pas livrer le secret?*

— Le père eut grandement raison de ne pas livrer le „secret“. Il obligea ainsi ses enfants à le chercher et à le découvrir.

8. *Les enfants suivirent-ils les conseils de leur père?*

Relevez les vers qui le montrent.

— Les enfants suivirent les conseils de leur père. Les vers 14 et 15 le montrent:

„Le père mort, les fils vous retournent le champ
Deçà, delà, partout, si bien qu'au bout de l'an

Il en rapporta davantage“.

9. *Pour quelles raisons le père fit-il croire à ses enfants qu'un trésor était enfoui dans leur champ?*

— Le père fit croire à ses enfants qu'un trésor était enfoui dans leur champ:

a) d'abord pour leur ôter l'envie de vendre l'héritage (on se garde bien de vendre un champ où l'on compte découvrir une mine)

b) ensuite et surtout pour leur prouver que l'héritage pouvait, par le travail, rapporter un „trésor“ chaque année.

10. *La morale de cette fable est-elle exprimée?*

Formulez cette morale en une proposition simple.

— La morale est exprimée deux fois, au début et à la fin du récit:

„Travaillez, prenez de la peine
C'est le fonds qui manque le moins“.

„Mais le père fut sage
De leur montrer, avant sa mort,
Que le travail est un trésor“.

Elevul Szöllösy a tratat acelaş subiect, sub forma de analiză literară. Lucrarea lui a fost premiată la concursul de limbă şi literatura franceză aranjat de Misiunea universitară franceză.

Introduction.

Dans cette fable, La Fontaine se propose de démontrer que le travail est le capital le plus sûr, celui qui court le moins de risques, que „c'est le fonds qui manque le moins“. Le fabuliste nous présente un riche laboureur faisant, à son lit de mort, ses suprêmes recommandations à ses enfants. Le mourant révèle à ses enfants l'existence d'un trésor dans le champ qu'il leur laisse et leur indique le moyen de le découvrir. Les fils retournent le champ à la recherche du trésor. Ils obtiennent une récolte abondante et constatent la portée du conseil paternel.

Par le choix des détails caractéristiques, l'art de la composition, la haute portée de la morale qui s'en dégage, le mâle caractère du personnage principal, cette fable est un chef-d'oeuvre. Il convient de l'étudier vers par vers.

— Développement. —

„Travaillez, prenez de la peine“:

La Fontaine nous exhorte au travail et il insiste sur la nécessité de l'effort. Un travail superficiel ne peut être productif. Seul l'effort soutenu aboutit à un résultat satisfaisant.

„C'est le fonds qui manque le moins“.

Dans ce vers, La Fontaine montre l'utilité du travail. Il sait que tous les hommes désirent un trésor et il tient à leur prouver qu'ils ont tous à leur portée un capital, un trésor, un „fonds“ plus sûr que tous les trésors de la terre: le travail.

„Un riche laboureur“...

Pour donner plus de poids à son affirmation, le fabuliste la fait confirmer par un homme qui connaît la valeur d'un trésor et le prix du travail. Le laboureur qu'il met en scène s'est enrichi par le travail.

... „sentant sa mort prochaine“.

La déclaration du laboureur a une portée d'autant plus grande qu'elle est faite dans une circonstance où l'homme ne saurait songer à mentir. La Fontaine montre donc un riche laboureur mourant...

„Fit venir ses enfants, leur parla sans témoins“.

...Entouré de ses enfants auxquels il veut livrer un secret. La précaution de La Fontaine est très habile.

Le vieillard que nous présente le fabuliste est un homme avisé:

*Gardez-vous, leur dit-il, de vendre l'héritage
Que nous ont laissé nos parents;
Un trésor est caché dedans.*

Pour retenir ses enfants à la culture de la terre et pour les empêcher de vendre l'héritage, le laboureur leur révèle qu'un trésor est caché dedans. Le mot *trésor* constitue le pivot de la fable. C'est à expliquer ce terme que La Fontaine s'applique dans toute la fable.

Si les fils du laboureur pensent à un amas d'or, ils seront amenés, grâce à cette petite équivoque, à constater, au moment de la récolte, que le travail est un trésor.

*Je ne sais pas l'endroit; mais un peu de courage
Vous le fera trouver; vous en viendrez à bout.*

Encore une précaution habile. Si le laboureur indique l'endroit où le trésor imaginaire est enfoui, les enfants se livreront à des fouilles systématiques et ne saisiront pas le conseil de leur père. Son amour paternel trouve un moyen plus efficace, plus sûr et plus conforme à la dignité de l'homme: *un peu de courage*. Ce conseil viril n'a point perdu de son actualité aujourd'hui.

Remuez votre champ dès qu'on aura fait l'ôû.

Nouvelle précaution du bon laboureur, Nouvelle preuve de sollicitude paternelle et de clairvoyance. Le laboureur craint que ses fils ne fouillent le champ avant la moisson qui se prépare. Il serait criminel de détruire une récolte pour trouver un trésor.

Creusez, fouillez, bêchez...

Ces trois impératifs, dont la gradation est visible, et le dernier surtout, dont la précision est voulue, suppriment l'équivoque. Il nous permettent de deviner la pensée du laboureur.

... ne laissez nulle place

Où la main ne passe et repasse.

La pensée du laboureur se précise de plus en plus. Le sens de ces deux derniers vers:

„Creusez, fouillez, bêchez: ne laissez nulle place“

„Où la main ne passe et repasse“; éclatera aux yeux des fils au moment prévu par le père. Nous pouvons deviner la nature du *trésor* dont le laboureur a parlé. Ce *trésor*, c'est le fruit du travail, d'un travail soigné, méthodique, consciencieux, intelligent.

*Le père mort, les fils vous retournent le champ
Deçà, delà, partout, si bien qu'au bout de l'an*

Il en rapporta d'avantage.

Les fils suivent les conseils du laboureur et au bout de l'an obtiennent une récolte abondante. La rapidité du style traduit ici la diligence des enfants et l'accumulation des adverbes: *deçà, delà, partout* montre avec force le soin qu'ils mettent à remuer le champ.

**„D'argent, point de caché. Mais le père fut sage
De leur montrer avant sa mort
Que le travail est un trésor.**

Le fabuliste donne enfin le mot de l'énigme. Nous comprenons, avec les fils du laboureur, le sens des paroles du mourant et nous en constatons la haute portée morale et pratique. Nous apprenons également si nous ne l'avons pas encore deviné, de quel *trésor* le laboureur a voulu parler et de quel *fonds* le fabuliste a tenu à nous enrichir. Ce qui est encore mieux, nous avons écouté la leçon avec un intérêt croissant et un profit réel.

Appréciation.

Cette fable est remarquable au point de vue du fond et de la forme.

a) Forme.

La Fontaine donne ici un modèle de composition où la brièveté s'allie à l'abondance. Il exprime un grand nombre d'idées avec peu de mots. Les idées sont judicieusement choisies, habilement groupées et logiquement liées.

Les mots sont simples et précis et le style est admirable de simplicité et de naturel.

Le discours du laboureur est un modèle de langage simple et substantiel.

La morale formulée dans les deux premiers vers est illustrée par le récit et confirmée par la réflexion finale.

La Fontaine, afin de piquer notre curiosité, présente le récit sous la forme d'une énigme.

L'équivoque renfermée dans le mot *trésor*, le plus important de toute la fable, ne doit pas subsister jusqu'au bout: une leçon mal comprise peut avoir des suites désastreuses.

La forme de cette fable est donc parfaite.

b) Le Fond.

Le fond est digne de la forme. Cette fable contient en effet une leçon d'une haute portée morale et un caractère admirable. Le fabuliste a réussi à nous intéresser tout en nous enseignant à travailler, à bien travailler surtout, avec soin, avec méthode. Nous apprenons dans cette courte fable le secret du travail productif.

Le récit, émouvant et simple, nous permet de saisir le sage précepte que le fabuliste veut nous faire suivre. Le discours du riche laboureur nous révèle un caractère admirable. Le vieux laboureur est le type achevé du travailleur des champs. Attaché aux champs qu'il tient de ses ancêtres, il a pour ses enfants une affection exempte de faiblesse. Il est un travailleur consciencieux et un père prévoyant et ingénieux. Nous admirons surtout son courage devant la mort. Le vieux laboureur est un homme de bien. Il mérite notre admiration et notre sympathie.

Louis Szöllösy.

Celalalt subiect pare să fi plăcut mai mult elevilor de clasa III: 10 dintre ei l-au tratat, meritând nota 3 (un elev), nota 4 (un elev), nota 5 (5 elevi), nota 6 (Opresan Vasile și Laufer Pavel) și nota 7 (Mayer Alexandru).

Iată cum trebuia tratat acest subiect.

Le loup et la cigogne.

Les Loups mangent gloutonnement.

Un loup donc, étant de frairie

Se pressa, dit-on, tellement

Qu'il en pensa perdre la vie:

Un os lui demeura bien avant au gosier.

De bonheur pour ce loup; qui ne pouvait crier,
Près de là passe une cigogne.

Il lui fait signe; elle accourt.

Voilà l'opératrice aussitôt en besogne.

Elle retira l'os; puis pour un si bon tour,

Elle demanda son salaire.

„Votre salaire? dit le loup:

Vous riez, ma bonne commère!

Quoi? ce n'est pas encore beaucoup

D'avoir de mon gosier retiré votre cou?

Allez, vous êtes une ingrante!

Ne tombez jamais sous ma patte!

La Fontaine.

Conversation.

1. *En combien de parties peut-on diviser cette fable ?*

— On peut diviser cette fable en 4 parties.

2. Résumez chaque partie en une courte phrase qui contienne l'idée principale.

- a) Un loup avale un os qui lui demeure au gosier;
- b) Il fait signe à une cigogne qui passe par là;
- c) La cigogne le sauve, puis demande son salaire;
- d) Le loup le lui refuse, la raille et la menace.

3. *Quel est le vers qui définit, explique, justifie et développe „gloutonnement“ ?*

— Le vers qui définit, explique, justifie et développe „gloutonnement“ est le vers 3: „Se pressa, dit-on, tellement...“

4. *Pour quelles raisons la cigogne accourt-elle auprès du loup ?*

- La cigogne accourt auprès du loup:
- a) parce qu'elle est obligée (elle accourt),
- b) parce qu'elle compte sur une récompense,
- c) peut-être aussi craint-elle le loup.

5. *A quoi le fabuliste compare-t-il la cigogne en l'intitulant „opératrice“ ?*

La comparaison est-elle juste ?

— En l'intitulant „opératrice“ La Fontaine compare la cigogne à un *chirurgien*. La comparaison est juste: le bec de la cigogne est un instrument parfait pour procéder à l'extraction de l'os.

6. *Qui se montre ingrat, le loup ou la cigogne ?*

— C'est le loup qui est ingrat. Il doit une reconnaissance infinie à la cigogne qui lui a sauvé la vie et qui a mis le plus grand empressement à l'obliger.

7. *Prouvez par les détails de la réponse la méchanceté croissante du loup.*

- La méchanceté du loup va croissant:
- a) il refuse le salaire dû à la cigogne,
- b) il se moque d'elle,
- c) il la déclare son obligée et l'accuse d'ingratitude,
- d) il la menace.

8. *Expliquez comment il renverse les rôles.*

— Le loup doit une reconnaissance infinie à la cigogne. Cependant nous voyons comment il s'acquitte de sa dette. Il renverse les rôles:

a) au lieu de remercier la cigogne d'avoir retiré „l'os de son gosier“, il la trouve trop heureuse „d'avoir retiré son cou de son gosier“.

b) Non content de se montrer ingrat, le loup adresse à sa bienfaitrice le reproche d'ingratitude qu'il mérite.

9. *Quels sont les défauts du loup ?*

— Le loup est *glouton, méchant et ingrat*.

10. *Quelle est la morale de la fable ?*

Est-elle exprimée ? Fallait-il la formuler dans la fable ? Pourquoi ?

— La morale n'est pas exprimée dans cette fable. Mais il est aisé de la dégager, d'en dégager même deux: Il y a, nous semble-t-il, d'abord un conseil de prudence:

„N'obligeons pas les ingrats“. Il y a aussi une morale plus élevée: faisons le bien pour le bien, sans espoir ni désir de récompense.

Clasa IV.

Mulți elevi de clasa IV au luat parte la concurs, tratând cele 5 subiecte care le-au fost propuse:

- a) La revanche de la cigale,
- b) La confession du corbeau,
- c) Le retour de Perrette,
- d) Les réflexions de la brebis,
- e) La revanche du chêne.

7 elevi au tratat „La revanche de la cigale“ și au meritat notele următoare: 4 (2 elevi), 5 (2 elevi), 6 (Câmpean Sandu), 7 (Neaga Alexandru) și 8 (*Drăgan Voicu*). Publicăm lucrarea lui Drăgan, corectată, modificată și amplificată (mai ales a două jumătate.)

Composition française.

La revanche de la cigale.

L'été est revenu... et l'insouciant cigale s'est remise à chanter. Accourt la fourmi, effarée... Un homme méchant a détruit sa fourmilière... La cigale la console...

Développement.

Les beaux jours d'été sont enfin revenus. La cigale, joyeuse, s'est remise à chanter, oubliant bien vite les rigueurs et les privations de l'hiver passé. Les laboureurs qui travaillent aux champs se réjouissent de son chant joyeux.

Tout à coup arrive la fourmi clopin-clopant. L'apercevant dans cet état, la cigale, émue, accourt au-devant d'elle: „Que vous est-il arrivé, ma chère voisine ? Qui vous a mise dans cet état ? Vous souffrez ?

La fourmi désespérée, se met à raconter son malheur:

„Hier soir, en retournant du travail, j'ai aperçu un laboureur bouleversant, avec sa charrue, un tas de terre informe. Le barbare venait de détruire ma fourmilière. Quel mal lui avons-nous fait ? Je ne sais pas. Les hommes sont parfois d'une cruauté... La plupart de mes compagnes ont péri dans cette catastrophe. Moi-même, je n'en puis plus de fatigue, de faim et de chagrin.

Mes provisions ont été anéanties. Sans vivres, sans logis, sans... amis.

Certes, j'ai été bien dure envers vous, l'hiver dernier. Mais je ne méritais pas cette punition...“

La cigale, bonne âme, répondit: „Ma chère voisine, vous êtes bien à plaindre et je prends part à votre chagrin. J'ai connu la misère et j'ai appris à compatir aux maux d'autrui... Non seulement je veux oublier le passé, mais encore je vous prie d'accepter mon assistance. Vous êtes malheureuse, vous êtes mon amie, la plus chère. Mais-entrez donc chez moi et mettez-vous à l'aise. Je vais vous chanter une chanson que je viens de composer: J'y exalte l'activité des braves moissonneurs et

j'y célèbre les charmes de l'été et les splendeurs de la nature généreuse“.

La fourmi, ne savait que dire. Tant de bonté la confondait et la ravissait en même temps. Elle ne comprenait pas, la diligente ouvrière, combien il est agréable de pardonner et d'oublier; elle ne soupçonnait pas les joies ineffables qui sont réservées aux grands cœurs.

Voicu Drăgan.

Subiectul următor:

„La confession du corbeau“, a fost tratat de 6 elevi. Tratarea lasa de dorit. Elevii par stingheriți și nu se silesc să deie conversației personajilor naturaletea conversațiilor de toate zilele: ei cunosc păcălelile la care sunt expuși toți naivii din lumea școlărească; desigur au auzit elevi plângându-se de ticăloșia unor vulpi din jurul lor și unele vulpi laudându-se de isprăvile lor. De ce n'au imitat tonul lor? de ce n'au reprodus vorbele lor? Atât li se cerea pentru a face o lucrare satisfăcătoare, și chiar distinsă.

Am dat următoarele note: un 3, trei 4, un 5 și un 7 (Voicu Drăgan).

Urmează un model de dezvoltare.

Et il s'en fut tout penaud dans un bois solitaire cacher sa honte et distiller sa rage.

Il se posa lourdement sur un pin.

Dame Corneille, étonnée de son air désenchanté et fatigué, sauta près de lui, curieuse.

„Tiens corbeau! te voilà déjà de retour!... mais qu'as-tu? Tu n'as pas l'air gai! Pour le coup, tu m'alarmes! Et pourtant, tu devrais être plus fier du bon tour que tu as joué, ce matin, au père Grégoire. Tu lui as escamoté un magnifique fromage!

— Ma chère amie, s'il est délicieux de tromper autrui on n'aime guère être berné. Renard a gâté ma joie et m'a ravi le fruit de mon larcin.

J'étais perché sur un arbre, un beau fromage au bec. Je m'apprêtais déjà à déjeuner, lorsque je vis accourir Maître Renard. Le traître avait si bon visage et me fit tant de compliments que j'en perdis la tête jusqu'à desserrer le bec pour chanter. Le fromage tomba. Mais le filou ne me laissa pas le temps de le ramasser.

Non content de me ravir ma proie, il m'adressa, en manière de remerciement, mille railleries, augmentant, par là, ma honte et ma confusion. Je n'oublierai jamais cette cuisante leçon: on ne m'y prendra plus, je le jure par mon plumage noir.

— Tu as raison, mon brave corbeau; je prends part à ton chagrin. Mais pourquoi diable toi, un oiseau plein d'expérience, t'es-tu laissé berner par le traître Renard?

— Figure-toi qu'il a exprimé le désir d'entendre ma voix. Ses paroles, son geste suppliant, son regard humble m'ont enivré au point que j'en ai oublié mon fromage.

— Mon brave corbeau, on ne doit jamais chanter avant le repas. Les beaux récits, les chants, sont remis à la fin d'un banquet, ne l'oublie pas. Le rossignol s'est-il jamais avisé de faire des trilles et des roulades quand il tient un insecte en son bec? C.

Povestea mielului și reflexiunile mamei sale au fost tratate de trei elevi care au meritat notele următoare: un 5, un 6 (Tulei Gheorghe), un 7 (Oprescu Cornel).

Propunem mai jos lucrarea elevului Munteanu Mir-

cea, de cl. V, care a tratat acelaș subiect în decursul trimestrului II, dând teza trimestrială.

Deuxième trimestre.

Sujet donné sur la fable „Le loup et l'agneau“.

L'agneau n'a pas été dévoré par le loup (inventez une intervention vraisemblable). Il raconte à sa mère sa rencontre avec le méchant loup. La brebis fait la morale à son petit agneau.

Développement.

La brebis se promène, nerveuse, dans la prairie. Elle regarde tristement autour d'elle, et ses regards rencontrent la forêt. Elle craint qu'il ne soit arrivé malheur à son petit agneau. „Pourquoi ne revient-il pas? Où est-il allé?“...

Elle essaie de bêler; mais une angoisse indicible lui étreint la gorge. Enfin le voici... il paraît à l'orée du bois, il accourt vers sa mère... Sa toison est toute tachée de sang, ses yeux sont couverts de poussière; il a sans doute échappé à un grand péril.

Après s'être remis, il raconte sa mésaventure à sa mère:

„...J'étais dans la forêt, près du ruisseau, en train de me désaltérer... Tout à coup arrive un grand loup, qui me regardait plein d'appétit.

Il entame la conversation avec moi, en me disant: „Qui te rend si hardi de troubler mon breuvage?“... Je l'ai prié de ne pas se fâcher et lui ai fait remarquer que je ne pouvais pas troubler son breuvage, puisque je me trouvais plus bas que lui.

„Tu me le troubles!“ crie-t-il, et je sais que tu médis de moi l'an passé.“

Mais, tu sais, ma mère: comment aurais-je pu le faire si je n'étais pas né?... Le loup, plein de rage, cria alors: „Si ce n'est toi, c'est donc ton frère!“ — „Mais je n'en ai point!“ „C'est donc un des tiens. Car vous, vos bergers et vos chiens, m'avez déclaré la guerre... On me l'a dit!“... Mais comment pouvons-nous, pauvres agneaux et brebis, lui déclarer la guerre? C'est lui qui nous la fait! Mais lui, sans en dire davantage, m'emporte au fond de la forêt, et s'apprête à me dévorer.

Tout à coup j'entends un grand bruit, que l'écho de la forêt répète. Le loup tombe blessé, dans une mare de sang, et moi, je me suis enfui à toute vitesse.

C'est un miracle que je sois sauvé!

— C'est vrai, répond la mère, mais c'est l'homme qui a accompli ce miracle. Et les miracles ne se produisent pas tous les jours. Si l'homme n'était pas arrivé, Le loup t'aurait bel et bien dévoré. Nous ne devons pas compter sur les miracles. Mon enfant, ce fait ne doit pas t'encourager à recommencer l'aventure... Te voilà sauvé... Remercions Dieu et l'homme. Me promets-tu d'être plus prudent, me le promets-tu?

Un petit agneau doit éviter de s'entretenir avec des étrangers... on ne sait jamais où ils veulent en venir... Fuis surtout les gens qui cherchent querelle... Ne riposte jamais aux injures...

Reste à côté de moi, ne t'écarte jamais du troupeau et obéis au chien qui nous garde; surtout respecte les ordres de l'homme, notre protecteur et notre souverain.

Vois-tu bien, nous, gens sans défense, nous n'avons qu'une arme contre le danger: la prudence. Allons! broute avec moi! Goûte donc un peu de cette herbe! Regarde! La prairie est riante et la forêt est sombre.

Mircea Munteanu.

PAGINA STRĂJERILOR

O zi la Jamboree

de: Leul Bătrân.

ACTUL II.

Scena I-a.

(Acelaș decor ca în actul I).

Urșii, Ursul Bătrân.

Urșii (goi până la brâu, spală vasele pe două măsuțe improvizate (capace de lăzi prinse cu cue pe butuci). Ei șed jos tot pe butuci între cortul patrulei „Urșilor“ și „Cortul Vesel“).

Ursul Bătrân: (scoțând ceasul) Măi, Urșilor, grăbiți, că peste 15 minute e adunarea!

Ursul No. 1: Am înțeles! (încep să lucreze mai repede; o clipă de tăcere)

Ursul No. 2: Nene Urs Bătrân. Dta ești cu Tig-rul Vesel într'un cort; ia spune-ne și nouă ce e cu el?... De vre-o două zile nu i-am auzit gura. Vine la ceremonial, își face datoria, dar e mereu preocupat... Și mai dăunăzi nu puteai nici mânca în tihnă de glumele lui...

Ursul Bătrân: Cât l-am descusut noi, colegii lui, cât nu ne-am ținut de el... Degeaba. O singură frază mi-a spus eri: „Măi, știi, mâine (adecă azi) sunt examenele de specialitate. Pregătesc și eu ceva!“

Ursul No. 3: Ce să pregătească el?

Ursul Bătrân: Stai, că vă mai spun ceva. Ne-a întrebat pe toți, în taină, ce specialități pregătim, și când l-am întrebat ce pregătește el, mi-a spus: „Eu voi lua... una de sinteză!“... Apoi văzându-mă mirat mi-a spus: „Una s'o știi: voi fi forrrmidabil!“...

Ursul No. 1: De, mai știi?... Nu știi de unde sare epurele...

Ursul No. 4: Ssst! Tăcere! (se aud pași) Vine cineva!

Ursul Bătrân: (eșind) Să-l vedem!

Scena II-a.

Urșii; intră Ursul Bătrân cu crocodilul.

Crocodilul: (intră cu o veselie voită în mimică) Sănătate, bunii mei prieteni!

Toți: Sănătate! (lasă lucrul)

Ursul No. 1: Ei acum îmi place și mie, Crocodilule. Nu știu cum, dar mă simt tare bucuros de când cu minunea aia!...

Ursul No. 3: Zău așa!...

Crocodilul: Dar bine băeți, voi lăsați lucrul pentru mine? Las' că v'arăt eu vouă! (își sumecă mâne-cile și se așează între ei) Acum dați-mi și mie de lucru!

Ursul No. 2: (întinzându-i niște farfurii să le șteargă) Măi, bun prieten ne-am găsit!... Poftim dragă Crocodilule!... căci doar prietenia noastră cercetășească e tovarășie de ideal și de muncă!

Crocodilul: (începe să lucreze) Așa vezi, cine vrea să mănânce trebuie să lucreze!

Ursul No. 1: Fără să vrei mi-ai dat o idee: mun-cești cu noi, vei lua cina cu noi împreună! Cred că Dl Comandant mă va felicita pentru idee!

Scena III-a.

Urșii, Ursul Bătrân, Crocodilul, Comandantul.

Comandantul: (iasă din cort)

Toți! (se scoală în picioare) Sănătate!

Comandantul: A! amicul nostru Crocodilul! Sănă-tate Crocodilule!

Crocodilul: Sănătate!

Ursul No. 1: Dle Comandant, chiar acum vorbeam despre o chestiune pe care trebuie să v'o spun: sunt de părere să-l invităm pe Crocodil la cina noastră de seară! Nu-i așa că nu vă supărați?

Comandantul: (păfăcându-se supărat) Ba da, mă supăr!

Ursul No. 1: (încurcat) De ce, Domnule Comandant?

Comandantul: Pentru că voiam să-i fac eu personal această invitație!

Ursul Bătrân: Vezi, Crocodilule! Și să mai zici că nu ești fericit la noi!

Crocodilul: (întunecându-se, pierdut) Fericit!... (trist) O, camarazi, voi credeți că eu nu știu ce e mândria? Sunt și eu șef de patrulă! Cum m'am întors la cercetașii mei? (arată numărul fără scalp și scalpul lui legat de fanion) Mândria mea! Scalpul meu flutură pe un fanion străin!... Invins!... Degradat!... (silindu-se să redevie vesel) O camarazi!... Iertați-mă că vorbesc astfel de lucruri... Dar nu-mi vorbiți de fericire!... Lăsați-o pentru învingători!

Comandantul: Dragă Crocodilule, tu ești prietenul nostru! Uită, cum am uitat și noi!

Crocodilul: Cât de nobili sunteți!... Dar să lăsăm acestea... camarazi, la muncă, la răs, la veselie!...

Urșii: (iau masa cu vasele și o scot afară, deasemenea și cealaltă)

Scena IV-a

Comandantul, gornistul, apoi toți cercetașii.

Comandantul: Ofițer de zi!

Ursul Bătrân: Aici!

Comandantul: Adă gornistul!

Ursul Bătrân: (intră în „cortul vesel“ și aduce gornistul)

Comandantul: Adunarea!

Gornistul: (sună adunarea)

Cercetașii: (vin toți, formează frontul; Crocodilul intră în patrula șefilor de grupe)

Ursul Bătrân: Grupă, drepti! La dreapta v'aliniați! Grupă, drepti! Pentru onor, înainte!

Cercetașii: (execută)

Ursul Bătrân: (către comandant) Domnule Comandant, frontul e gata; lipsă la apel Tigru Vesel!

Comandantul: (aparte) Concediat de mine (tare, către front) Sănătate băeți!

Toți: Sănătate!

Comandantul: Repaos! Specialitățile sunt pregătite?

Șefii: Da!

Comandantul: Bine băeți! Aduceți scaune; stați jos, în semicerc și începem examenele.

Toți: (își aduc scaune de tabără, butuci, lăzi și sed în semi cerc.)

Comandantul: Acum, șefii în față.

Șefii: (ies în față și se aliniază)

Comandantul: Leul Bătrân, ce specialitate ai?

Leul Bătrân: Croitor!

Comandantul: Bine, du-te în cortul meu și adă-mi caseta de pe masă!

Scena V-a.

Aceiași, fără Leul Bătrân.

(către Ursul Bătrân) Tu, Ursule, ce specialitate ai?

Ursul Bătrân: Pompier, Dle Comandant!

Comandantul: Cam greu...

Ursul Bătrân: Nu e greu, Domnule Comandant. Eu încă acasă mi-am făcut stagiul!

Comandantul: (mirat) Cum?

Ursul Bătrân: În fiecare Duminecă mergeam la exerciții cu pompierii voluntar. Am și adeverință. (I-o întinde Comandantului)

Comandantul: (cetind*) Domnule Comandant, tânărul cercetaș (x) Ursul Bătrân a făcut o ședință de instrucție cu pompierii și s'a distins prin agilitate, hotărîre și curaj. Imi iau deci îndrăzneala de a Vă propune să-i acordați brevetul de pompier, luându-mi asupra pregătirii lui tehnice toată răspunderea.

Cu deosebit respect (x y) Com. al Pompierilor. Bine Ursule! Foarte frumos! Acum ia să-ți dau și eu ceva de lucru... Să-mi faci schița unei pompe aspira-toare-respiratoare.

Ursul Bătrân: Am înțeles, Domnule Comandant. (Se așează jos și începe să lucreze.)

Scena VI-a.

Aceiași și Leul Bătrân.

Leul Bătrân: (sosind) Am sosit, Dle Comandant!

Comandantul: (scoate din cutie o bucată de pânză, ac și ață colorată) Iată Leule, brodează-ți insigna de specialitate... Și când vei avea și stagiul ți-o poți coase la mână!

Leul Bătrân: (surâde și scoate o hârtie din buzunar) Iată, Domnule Comandant!

Comandantul: Măi, ce-o mai fi și asta? (cetește) Domnule Comandant, tânărul Cercetaș (x) Leul Bătrân s'a prezentat la mine și m'a rugat să-l las să lucreze, fără să-mi ceară plată; numai să-i dau o adeverință că a lucrat la mine. Iată, eu adevăresc că a lucrat la mine. 3 săptămâni câte 3 ore pe zi, învățând tot ce trebuie ca să fie înaintat calfă. Vă va fi foarte folositor, și eu garantez că o să poată lucra tot ce Vă trebuie în tabere. (z) Maestru croitor.

Bine, Leule, execută-ți tema.

— Dar tu, Câine Ciobănesc, ce specialitate ai?

Câinele Ciobănesc: Cioban, Domnule Comandant!

Toți (râd) Foarte verde de trifoi

Câinele tot după oi!...**)

Comandantul: Liniște!... Dar ție ce treabă să-ți

*) Se poate suprima cetirea.

***) Strigăturile să fie cât mai naturale: Cercetașii se mișcă, se grupează.

dau? Se cere [să mulgi o oaie]*), să faci brânză, să cânti din fluer...

Câinele Ciobănesc: Le fac eu pe toate; până atunci cetiți asta (îi dă o hârtie)

Scena VII-a.

Aceiași, fără Câinele Ciobănesc.

Comandantul: Măi, năbădăioși mai sunt băieții ăștia!... Care de care să muncească mai mult! (cetește) „Domnule Comandant, Subsemnatul, primar al comunei (y), certific prin prezenta că tânărul numit Câine Ciobănesc a petrecut în hotarul comunei 15 zile, stând la stână cu oile, cum dovedesc și cei doi ciobani mai jos semnați

(ss) Primar

(ss) Ciobani

Scena VIII-a.

Aceiași și Câinele Ciobănesc

Câinele Ciobănesc: (vine aducând [o oaie și] o bucată de caș) Acum [să mulg oaia și] din asta (arătând cașul) voi face brânză!

Comandantul: Să vedem!...

Câinele Ciobănesc: [mulge oaia]

Toți: Foaie verde maghiran

Ăsta este chiar cioban!

(unul șoptește strigătura, apoi conduce)

Comandantul: Acum du-te la bucătărie și fă brânza!

Câinele Ciobănesc: Am înțeles! Pleacă [cu oaia].

Toți: [Foaie verde ș'o zdrâmboaic

Ce cioban numai c'o oaie...]

Scena IX-a.

Aceiași, fără Câinele Ciobănesc.

Comandantul: Tu, Kangurule Negru! Desigur cu bucătăria ta!

Kangurul negru: Da, Domnule Comandant!

Comandantul: Chiar la momentul potrivit. Du-te la bucătărie, fă o mămăligă, d'aia românească, și când o termina Câinele Ciobănesc brânza, faci mămăligă cu brânză!

Toți: Foaie verde ca stejarul

La haleală bucătarul!..

Kangurul negru: Am înțeles, Domnule Comandant! (iese).

Scena X-a.

Aceiași, fără Kangurul Negru.

Leul Bătrân: (aducând insigna) Domnule Comandant, am terminat!

Comandantul: Bine, Leule! Ți-o poți coase pe mânecă!

Toți: Foaie verde cararabă

Nu ți-ai pierdut acu'n labă?...

Leul Bătrân: De...

*) Pasagiile în paranteză [] numai dacă se poate aduce o oaie pe scenă.

Alt grup: Nu s'a înțepat cu acul

L-ați înțepat voi, săracul!...

Comandantul: V'ați întrecut cu șaga, băieți!...

Ursul Bătrân: Și eu am terminat, Domnule Comandant! (aduce schița și o pompă aspiratoare-respingătoare mică, făcută de el)

Comandantul: (examinând schița) Bine, Ursule! (arătând pompa) Asta ce e?

Ursul Bătrân: Am făcut-o la lucrări practice. A fost și la expoziția școlii.

Mistrețul Colțat: Și eu am terminat (îi dă notele).

Comandantul: Bine băieți, așa-mi place!... (examinează notele).

Scena XI-a.

Aceiași, apoi Tigru Vesel:

Comandantul: (după o clipă de tăcere) Toți la treabă, numai Tigru Vesel întârzie!

Tigru Vesel: (de afară) He-he! Ba, că vin!... Iacă vin, Domnule Comandant! Și încă cum! He-he! (vine nesigur, rostogolindu-se; merge deandăratele; cămașa i se închee la spate; în picioare are niște galoși stricați, legați cu sfoară, astfel ca să stea cu vârful la spate și pe față are o mască al cărei obraz e la ceafă, iar peste față cad bucelele perucii. Se oprește în fața Comandantului, astfel ca publicul să vadă și fața și spatele măștii. Sănătate, Domnule Comandant! (salută cu mâna întoarsă)

Comandantul: (care nu știe ce să facă: să râdă ori să se supere) În halul ăsta vii la mine, măi, neghiobule!

Tigru Vesel: Păi de, Domnule Comandant, de când am plecat din tabără am dus-o tot într'o băutură!... (aparte) Și încă apă rece de izvor!... (tare) Nu sunt eu chiar sigur pe picioare, dar vă asigur pe Dumneavoastră că vă veți convinge că nu e primejdios! (în timpul acesta suflă în perucă și face grime spre public).

Comandantul: (aparte) Ce să zic de el? (tare) Dă-ți masca jos!

Tigru Vesel: (își dă masca jos și rămâne cu spatele către Comandant; face stânga 'mprejur și se întoarce iar, buimac, pipăindu-și hainele) Ce-i asta, Doamne, acum nici eu nu mai știu încotro mi-i fața! (sucindu-și capul cu mâinile) Măi, capule, măi, dar mai întoarce mi-te odată încotro își poartă oamenii cinstiți capul!

Comandantul: (râzând) Aveam de gând să te șclefănesc s'o ții minte. Acum înțeleg. Dar în definitiv ce vrei?

Tigru Vesel: (aparte) Ce vreau?... Ei, ce vreau... (tare) Apoi, vă rog, Domnule Comandant... Vreau specialitatea de bufon!

Comandantul: (aparte) Cumu-i turcu' și pistolu'. (tare) Bine, vei lua brevetul, dar să ne spui și nouă ce e bufonul și ce rost are pe lumea asta...

Tigrul Vesel: Păi de, să vă spun... (își drege glasul și cântă).

Un bufon nu e oricine,
Ci numai un om ca mine,
Care 'n viață ori ce-ar fi
Știe râde și glumi.

Ori și unde trec prin lume
Eu împart doar răs și glume;
Necăjiți de vă găesc
Fruntea 'ndaț' v'o descrețesc...

(se aude zgomot afară).

La loc comanda! (își pune masca)

Scena XII-a.

Aceiași, Kangurul Negru și Câinele Ciobănesc.

Kangurul Negru, Câinele Ciobănesc (aduc pe o tavă mămăliga cu brânză).

Câinele Ciobănesc: Mi-am executat tema, Domnule Comandant!

Kangurul Negru: Și eu! Poftiți, mămăligă cu brânză!

Tigrul Vesel: (apropiindu-se) De mirosit văd că miroase frumos!

Kangurul Negru: Ce-i cu tine măi?

Tigrul Vesel: Ei ce-i... Ca omul cu meseria!

Comandantul: (ia o bucată de mămăligă)

Tigrul Vesel: Și eu...

Comandantul: (râzând) Dați-i și lui o bucată! E bufonul nostru!

Kangurul Vesel: Dăm, dar... ia-ți masca jos.

Tigrul Vesel: Nici prin gând să nu-ți treacă. Așa mănâncă bufonii!...

(*Kangurul Negru* apropie o bucată de mămăligă de gura măștii; *Tigrul* scoate brusc masca și *Kangurul* rămâne ca trăznit cu bucată la ceafa lui; toți râd).

Kangurul Negru: Ce e asta, Tigrule?!...

Tigrul Vesel: Acum ascultă la Domnul Comandant!

Comandantul: Bine Kangur! Tu vei fi brevetat. Tu, Câine ciobănesc, mai ai mi se pare o probă de trecut...

Câinele Ciobănesc: (scoțând un fluer dela brâu). Iată proba pe care trebuie s'o trec!... (cântă o doină; toți stau în liniște).

Tigrul Vesel: Acum, Domnule Comandant, „Investirea“!

Comandantul: Ai dreptate. Șefii aici, în linie! (șefii execută)

Tigrul Vesel: (ieșind din rând) Imi dați voce, Domnule Comandant, să vă ajut la investire?

Comandantul: Cum?

Tigrul Vesel: Vreau să le torn la fiecare câte o arie!...

Comandantul: Incântat! (*Tigrul* trece în stânga comandantului) Acum să procedăm la investire! Leul Bătrân!

Leul Bătrân: (iasă un pas în față) La ordin!

Comandantul: Iată așa și acul! Să-ți îndeplinești cu bine meseria! Să ai grijă de hainele și corturile noastre!

Tigrul Vesel: (cântă) Leu Bătrân, Leu Bătrân

Peste ace ești stăpân

Corturile să 'ngrijești

Hainele să le cârpești!

Toți: (repetă) Corturile să 'ngrijești

Hainele să le cârpești

Comandantul: Ursul Bătrân!

Ursul Bătrân: La ordin!

Comandantul: (încredințându-i o pompă cu bioxid de carbon) Ține, Ursule, și să fii întotdeauna gata să alergi la locul nenorocirii să dai ajutor. Meseria ta cere multă jertfă! Ești pompier!

Tigrul Vesel: (cântă) Urs Bătrân, pompier voinic

Nu ți-e frică de nimic

Ești dușmanul focului

Și solul norocului.

Toți: (repetă ultimele două rânduri)

Tigrul Vesel: Unde-i focul pârlitor

Sări și tu în ajutor

Și prin flacări te repezi

Om și-avere să salvezi!

Toți: (repetă ultimele două rânduri).

Comandantul: Câinele Ciobănesc!

Câinele Ciobănesc: La ordin!

Comandantul: Fluerul la brâu, și în fiecare vară la oi! In tabără te vei îngriji de lapte și derivate! Ești cioban!

Tigrul Vesel: (cântă) Câine Ciobănesc de oi

Ai de grijă și de noi

Și ne dă câte un caș.

Dacă te ții ciobănaș.

Toți: (repetă ultimele două rânduri)

Tigrul Vesel: Brânză, urdă să grijești

Să avem ori cât poțesteți

Și din fluerașul tău

Tu să ne doinești mereu.

Toți: (repetă ultimele două rânduri).

Comandantul: Mistrețul Colțat!

Mistrețul Colțat: La ordin!

Comandantul: Iată goarna! Primul te scoli, ultimul te culci! Tu îi aduni pe toți, tu ești multiplicatorul ordinilor mele și paznicul cumpănirii timpului! Ești gornist!

Tigrul Vesel: Vai, mistrețule colțat,

Grea sarcină ți-ai luat!

Dimineața somnul lin

Să ni-l curmi ca din senin!...

Toți: (repetă ultimele două rânduri).

Tigrul Vesel: Și cu cântu-ți argintiu,
Când de vreme, când târziu,
De prin văi și văgăuni
Cercetașii să-i aduni!...

Toți: (repetă ultimele două rânduri).

Comandantul: Kangurul Negru!

Kangurul Negru: La ordin! Cu Patrula Tigrilor,
care mi-e ucenică! (Tigrii trec în linie)

Comandantul: Bine, kangur! Iată căldarea pentru
mămăligă, făcălețul (Kangurul le primește și le dă mai
de parte) Iată căldarea pentru ceaiu cu lingura ei! Iată
cratița cea mare cu lingura ei! Iată capace și linguri!
(Fiecare tigru să aibe un vas sau capac și o lingură)
Și acum pentru tine, iată bereta și șorțul (i-le așează)

Tigrul Vesel: Zi și noapte să gândești
Cât mai bine să gătești!

Toți: Bravo, Kangur! Kangur Bucătarul!
Bravo, Kangur, bucătarul nost'!

Tigrul Vesel: Și mâncare, ia ascultă,
Să faci și bună, și multă!

Toți: Bravo, Kangur...

(îndreptându-se în marș spre bucătărie; Tigrul
cu Kangurul în frunte. Tigrii bat cu lingurile în vase
pe tact; după ei se iau toți în monom, înconjurând
scena și cântând)

Eu sunt Kangur bucătarul
Eu sunt Kangur bucătarul
Bravo, Kangur...

Când e vorba de haleală
Iasă Kangur la iveală
Bravo, Kangur...

Scena XIII-a.

Comandantul, Leul, Crocodilul.

Comandantul: Formidabil le aranjează Tigrul ăsta!

Crocodilul: Imi crește inima când văd atâta vese-
lie... Dar cum l-am putea recompensa?

Leul Bătrân: Las' că pe el îl aranjez eu!...

Scena XIV-a.

Toți

(se întorc în uniformă; Tigrul cu masca în mână)

Tigrul Vesel: Domnule Comandant, acum eu i-am
investit pe toți. Dar pe mine cine mă investește?

Comandantul: Eu, cu Leul Bătrân!

Tigrul Vesel: (privind cu neîncredere la Leul
Bătrân) Bine, Domnule Comandant!

Comandantul: Tu ai misiunea de a ne înveseli
pe toți! Ești bufon!

Leul Bătrân: Băieți, tăcerea Tigrului Vesel, care
ne îngrijora pe toți, s'a dovedit a nu fi decât pregăti-
rea celei mai formidabile surprize! Felicitările noastre!

(cântă) Tigrule, bufon tu ești
Vezi să ne inveselești.
Tabăra tu niciodată
Să nu o lași supărată!

Toți: (repetă ultimele două rânduri)

Leul Bătrân: Când suntem mai supărați
Gândul tu să ni-l abați.
Doar la răs și veselie!
Asta-i a ta meserie!...

Toți: (repetă ultimele două rânduri)

Leul Bătrân: Și acum, în triumf!

Toți: Tigrul vesel și ghidus
Iată-te bufon acuși.
Tu să ne inveselești!
Bravo Tigrule, să trăești!
(Sfârșitul actului II.)

Note și impresii dela Jamboreea din Olanda 1937.

de: **Bordus Cornel**, cl. VI-a.

15 Iulie. Plecarea la Breaza.

La ora 7:45 sunt împreună cu tovarășii mei de
călătorie pe peronul gării.

Imi răsună par'că și acum în urechi cuvintele de
rămas bun ale celor dragi, rămași acasă.

O fluerătură, câteva puflături și colosul își taie
drumul.

Fără să vrem, simțim o strângere de inimă, când
la geam — cu mâna întinsă — ne luăm adio dela orașul
în care am crescut.

Se lăsa amurgul, când în tactul roților de tren
Deva dispăre încet în zare...

16—21 Iulie. Tabăra de pregătire dela Breaza.

În tabără. Foto P. Groza cl. VI-a.

Ajunși la Breaza, începem programul de pregătire
în cadrul frumoasei vieți de tabără.

Nu cred ca cineva, care a stat vreodată în tabără,
să uite poezia și farmecul acestei vieți în plină natură!

Deși programul nostru era greu și foarte încărcat:
de dimineață până seara făceam instrucție, coruri, dan-

suri naționale, toți îndurau voioși oboseala. Puteai ceti în ochii lor mândria de a fi aleși să-și reprezinte țara, dar și conștiința grelei sarcini ce li s'a dat.

Și într'adevăr aveam de ce să fim mândri: după o săptămână de pregătiri ne prezentam ca un detașament bine format din toate punctele de vedere. Putem să trecem granița cu capul sus și conștiința împăcată, că n'am desmințit încrederea ce ni s'a acordat.

21 Iulie. Plecarea.

Iată ce ne-a spus comandantul nostru în ultima seară petrecută la Breaza:

„Băieți, coborîm pentru ultima oră fanionul pe pământ românesc, pentru ca să-l ridicăm pe pământ străin. Purtați-vă în așa fel, ca acest fanion să fie cinstit acolo, cum este cinstit aici“.

După o noapte de adio, dimineața plecăm cu autobusele la Cămpina, unde ne imbarcăm în frumoasele noastre vagoane cu paturi.

O pioasă rugăciune, un Doamne ajută. Și am plecat..

23 Iulie. Trecerea graniței.

O ploaie mărunță și deasă întunecă zarea.

Câte un grănicer, ud learcă, se plimbă cu pași mărunți în jurul gheretei tricolore.

Fumul locomotivei înneacă ochii noștri, care caută să privească pentru ultima oră pământul scump pe care-l părăsim.

De acum, adio Românie!

Deși pășim pe pământ amic, totuși un sentiment nostalgic coboară în sufletele noastre: Acum nu mai suntem acasă...

23—26 Iulie. Praga.

Praga, vedere generală. Foto P. Groza cl. VI-a.

Iată-ne la Praga, prima etapă a călătoriei noastre.

La gară vedem cu emoție pe cercetașii cehi, care ne așteaptă cu drapelele și care izbucnesc într'un formidabil: „Zdar, zdar, nazdar“! La aceasta bineînțeles noi am răspuns cu strigătul nostru străjeresc: „Ura“!

O comandă scurtă, apoi în sunetul goarnelor și a tobelor ne facem intrarea solemnă în oraș. Desigur întâiu ne instalează la un hotel, care — spre bucuria

celor mai mici — avea și ascensor, apoi începem vizitarea orașului.

Deacum intră în funcție carnetele de note și aparatele fotografice, care culeg fidel impresiile și sentimentele ce încearcă sufletul nostru.

Aici ne zgâim la câte-un turn de catedrală, colo ne oprim fermecați de vestitul orologiu bătrân, unde la fiecare amiază ies cei doisprezece apostoli, dincolo ne pierdem extaziați în vastele sale ale muzeului militar.

Un fior de mândrie națională ne solidarizează pe toți cei ce facem vizita la *legația română și depunem o coroană la mormântul eroului necunoscut*.

Ca un vis au trecut aceste trei zile și iată-ne în ajunul plecării. Aruncăm o ultimă privire asupra orașului ale cărui lumini se profilează în Ultava, apoi plecăm.

Opera din Paris. Foto P. Groza cl. VI-a.

26 Iulie. Pilsen.

Acelaș suflet cald și aceeași inimă prietenească o apreciem și la primirea ce ni se face aici.

După o lungă vizită prin oraș, chipurile noastre oboseite se răcoreau satisfăcute în uriașele pahare dela fabrica de bere. Se putea doar să nu facem o vizită la reședința din secolul XX a lui Bachus! Luăm masa la o cârnățarie, pe urmă vizităm muzeul. Seara la gară toți cercetașii și cercetașele au venit să ne ureze drum bun.

În trenul care gonea vijelios la frontieră, am început să intonăm imnul național german, care presupuneam că o să fie pentru ei o surpriză.

27 Iulie. Nürnberg.

Coborîm în sunetele unei fanfare, care intonează imnul nostru regal, în timp ce tinerii germani din organizația Nürnberg încremeniseră într'o perfectă poziție de drepți.

Un tânăr comandant german al aceleiași organizații „Hitler Jugend“ ne urează bun sosît în românește, terminând cu urarea: Trăiască Regele Carol al II-lea. Noi răspundem la rândul nostru cântând imnul național al lor și strigând un: „Heil Hitler“.

Ni se pun la dispoziție patru mari autobuse, care ne plimbă plăcut în tradiționalul oraș german

Nürnberg, oraș în care A. Dürer a sculptat în opere nemuritoare fărâme de gânduri sublimе. Imi dăpân depe ghemul amintirii întregul său aspect izbitor prin contraste.

Revăd, pe de-o parte, cetatea Nürnbergului, cu zidurile ei care n'au fost niciodată cucerite, cu crenelurile puternice, turnuri de o înălțime amețitoare, reședință a foștilor împărați germani și mărturia mărețului trecut al acestui popor.

Pe de altă parte noile lucrări ale Nürnbergului: enormul stadion și sala de congres a partidului Național-socialist, lucrări monumentale, ce reamintesc arhitectonicele clădiri romane. Mărturiile prezente sunt îndreptate spre viitor.

După cină ne echipăm și plecăm mai departe.

28 Iulie. Frankfurt.

Sosim dimineața pe o ploaie care pentru nemți este „de vară“, dar pentru noi mai mult „de toamnă“,

Ascult fugitiv ceva din istoria lui: Vechiu oraș german, este invadat de Franci care trec Mainul. De aici numele de Frankfurt am Main. Intre altele vizităm casa unde s'a născut și a trăit Goethe: O casă veche boerească, ce păstrează aproape toată mobila și aranjamentul original al poetului celebru.

Ce sentiment de pietate nutresc Germanii, marilor gloriei naționale!

După prânz, în ploaia care n'a mai conținut, mergem la Mainz, să vizităm Graff Zeppelinul.

Intrăm în imensul hangar, unde proțăpă la un capăt se odihnea una din minunile tehnicii moderne.

Cu o mână pe enorma elice a zeppelinului, un tânăr ofițer german cu ochi albaștri privea visător pe geam la cerul mohorât. Cineva îmi șoptește: A scăpat dela catastrofa Hindenburgului și tot mai are curajul să zboare. Dar câte povești se puteau ceti în acei ochi albaștri!

Seara, ni se oferă un banchet la un restaurant luxos: Palmengarten.

În timpul cinei ni se împart — în semn de prietenie — banderole și insigne cu svastică.

Încetul cu încetul inimile se încălzesc și limbile se desmorțesc: Nemții ne cântă Imnul Regal, noi le răspundem cu Horst Wessel, apoi întindem o horă lină și o sărbă săltăreață pe dușumeaua „germană“!

29 Iulie. Düsseldorf.

Este ultimul oraș pe care-l vizităm în Germania, unde ne-am simțit atât de bine.

Ceeace este mai interesant la Düsseldorf este expoziția muncii, pe care o vizităm seara.

Cum intrăm pe poarta formată din doi stâlpi înalți de sticlă și luminați, o fanfară intonează Imnul Regal. Toți manifestăm un gest de surpriză.

În față, pe pavilionul direcțiunii, stau scrise doar două cuvinte. Poporul creiază.

Și totuși ce mult spun aceste cuvinte!

Exceptând expunerile cuprinzând toate ramurile industriei, așa de dezvoltate la acest popor, expoziția era scaldată într'o mare de lumină. În centru o fântână țâșnitoare de vre-o 50 metri își arunca în sus apele, luminate pe rând în toate culorile spectrului.

Stropii de apă păreau o ploaie de stele căzătoare.

Dar după atâta poezie, hai la „Moși“!

Expoziția avea și un parc de distracții.

Puteai să mergi acolo cu automobilul, cu avionul; să te dai cu un scaun peste cap; ba te introducea cu un mic vagonet prin niște camere cu stafii, de ți-se ridica părul măciucă în cap.

În semnul unei duioase plecări am jucat o horă românească în mijlocul expoziției, de-am stârnit admirații unanime.

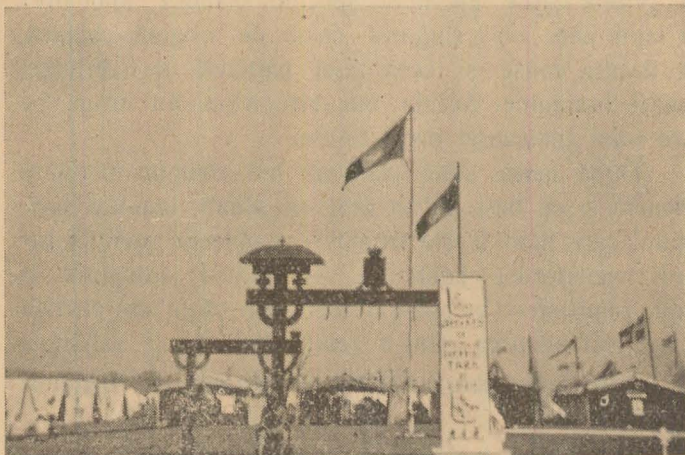
Am plecat din Germania cu cele mai bune impresii și cu regretul că timpul petrecut aici s'a scurs așa de repede.

30 Iulie—12 August. Jamboreea dela Vogelenzang.

Însfârșit am ajuns ținta călătoriei noastre.

Primele zile trec cu instalarea taberii, înfrumusețarea ei și aranjarea micii expoziții de artă românească, pe care am instalat-o într'un cort mai mare.

1 August. Deschiderea Jamboreii.

Portalul României. Foto P. Groza cl. VI-a

Întâiu se defilează în ordine alfabetică. A făcut în-deosebi impresie faptul, că singuri noi Români am defilat cu salutul roman.

Celelalte zile de tabără trec toate cam în acelaș fel. Iată o zi de tabără în toate amănuntele ei.

Mă scol mirat, frecându-mi somnoros ochii. Cu capul furișat prin deschizătura cortului, plantonul de dimineață (de altfel acest planton care mă scula dimineața mi-a fost totdeauna antipatic) strigă să ne sculăm, agitând semnificativ bastonu-i de cercetaș.

Cu chiu cu vai ne sculăm. „Acum afară la exerciții de învioreare“! Dar tot avântul îmi pieri, când scoțând nasul din cort, dădui de un frig care te umplea de „înfioreare“, nu de „învioreare“.

Terminând cu toaleta, ne strângem rândurile pen-

tru coborîrea fanionului, apoi plecăm prin tabără „în vizită“.

Trecem pe lângă tabăra tirolezilor cu care suntem vecini și care toată ziua ne-au împuiat urechile cu ciudatele lor cântece.

Pe „șoseaua internațională“ a jamboreii puteai întâlni fel de fel de nații: lată un Negru, la braț cu un Norvegian; un Siamez cu un Mexican și un Român dând autografe la cei curioși.

Ajungem la tabăra scoțienilor care par'că înebuniseră. Cu măhuri, cu greble, cu lanterne făceau impresia că vreau să smulgă iarba.

Ce pusese toată tabăra în mișcare? Unul dintre ei pierduse doi cenți în iarbă!

Probabil tot din motive economice au făcut și un portal așa de simplu: O arcadă cu un cal de carton deasupra. Care de care își dă părerea asupra acestui cal:

Mă! Asta-i centuria ucenicilor de birjari din Londra.

— Taci mă, tu nu vezi că asta-i calul troian?

Iată-ne în tabăra Mexicanilor. Acum ne vin în minte filmele cu Cow-Boy; acum arătați-ne și nouă dacă știți arunca cu cuțitul și lassoul!

Dar, ei se uită la noi nedumeriți: habar n'aveau. Plecăm desamăgiți acasă.

La prânz: Caleani, niște discuri osoase căptușite cu puțină carne, un menu specific olandez; apoi orez cu lapte care avea singurul cusur de origină chimică, că flacăra emise și acele mici particule de cărbune, numite funingine. Acesta era stropit cu un sirop, pe care l-am considerat drept bulion.

După masă sunt planton. Imi compun o figură solemnă și cu bastonul la braț mă plimb înaintea portalului, care fiind foarte frumos era obiectul atenției tuturor vizitatorilor Jamboreii. — Scrie-i autografe la unul, zâmbește-i în poză la altul, așa că m'am plictisit și am fost bucuros când a venit altul să mă schimbe.

Intre timp tabăra noastră s'a umplut de vizitatori și vizitatoare.

Ce-ar fi să întindem o horă? Zis și făcut.

După un sfert de oră vedeai numai perechi, perechi, jucând cu foc: câte un român oacheș cu câte o blondă olandeză.

Evident că în felul acesta timpul trece repede și plăcut.

După cină iarăși avem puțin timp liber. O ștergem numai decât la bazar, unde se vând fel de fel de nimicuri: amintiri, flori olandeze și articole cercetășești.

Toți vizitatorii și cercetășii care n'aveau de lucru, se strâneau seara aici, așa că găseai aici un talmoș-balmoș de națiuni și-o mare îmbulzeală. Cumpărăm niște banane și ne plimbăm și noi fără rost, mâncând cu poftă.

Ne întoarcem acasă pe furiș și intrăm în cortul nostru prin dos, să nu vadă plantonul că am întârziat.

Ceilalți dorm buștean; ne culcăm și noi... Nu se mai aude nici un sgomot... Numai sunetul tremurător al unei goarne se pierde în mugetul îndepărtat al mării.

8 August. Facem o baie în marea Nordului să ne răcorim. Așa de tare ne-a răcorit, încât și acum, când mă gândesc la ea, simt înfiorări de răceală. În lipsa noastră lordul Baden Powell ne vizitează tabăra, rămânând încântat de organizarea ei.

9 August. *Inchiderea Jamboreii.*

În sunetele veselului marș al Jamboreii mai defilăm odată înaintea bătrânului fondator al cercetășiei.

Cu lacrimi în ochi el și-a luat rămas bun dela aceia pe cari îi numea „copiii lui“.

10 August.

Se face o excursie la Amsterdam.

De aici plecăm cu vaporul la insula Marken, vestită prin faptul că a păstrat nealterată viața patriarhală a pescarilor Olandezi

11 August.

Facem o excursie la Rotterdam. Suntem plimbați dealungul docurilor cu vaporul, apoi tot cu vaporul suntem duși la Haga, capitala politică a Olandei. Dela Haga cu tramwaiul la Scheweningen, unde ni se servește un ceai, apoi tot cu tramwaiul acasă.

12 August.

Excursie la Amesfoort, oraș vestit prin frumoasa sa plajă. După masă dăm asalt pela magazine, articolele de orice natură fiind aici foarte ieftine. Seara, când faci bilanțul, constați că te-ai ales cu o mulțime de nimicuri, în schimb nu ți-a mai rămas nici un ban în buzunar.

A venit și ultima noapte pe care am petrecut-o în tabără. A doua zi, după ce ne-am luat rămas bun dela tot ce e olandez, am părăsit acest pământ ospitalier.

14—15 August. *Bruxelles.*

Ca de obicei, după ce ne coborim din tren precedem la vizitarea orașului Bruxelles, capitala Belgiei.

La masă, la restaurant, mi-se aduce o carne nefriptă. Un chelner, băiat gentil, se duce la bucătărie, eu credeam că-mi aduce altă bucată, când colo el îmi aduce un alt cușit.

După masă, având nenorocul să mă rătăcesc, fiindcă aveam liber în oraș, umblaiu vreo trei ore fără să găsesc restaurantul „Sarma“, unde trebuia să ne adunăm.

16 August. *Prima zi la Paris.*

Câtă febrilitate ne stăpânea! Peste puțin timp vom ajunge în capitala mării noastre aliate Franța.

Trenul ne lasă pe o linie lăturalnică.

Gara pustie, nici un vehicol care să ne ducă cel puțin bagajele. Doar un acar moșăie pe un scaun și un lăptar staționează cu căruciorul lui dealungul peronului. Am ajuns în orașul luminii!

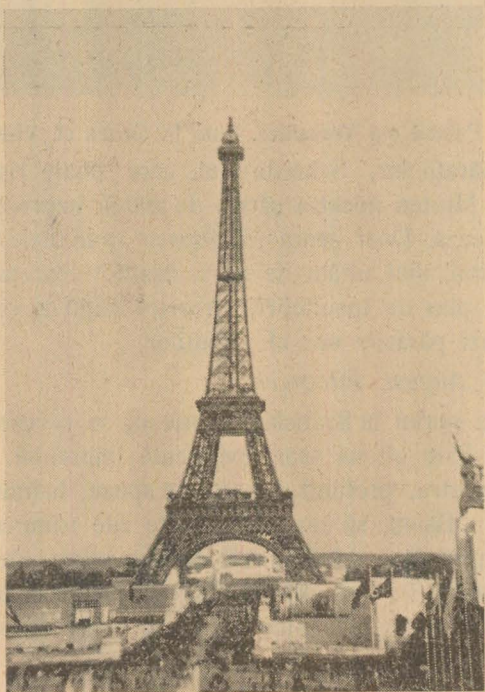
Ne încolonăm să mergem la sediul cercetășilor francezi, unde suntem găzduiți.

Nici nu ne așteptam la așa ospitalitate: dormitorul este o sală somptuoasă cu oglinzi minunate, parchet și pereții împodobiți cu diverse panouri.

Ardem însă de nerăbdare să vedem Parisul, față de care nutream un dor nostalgic, inspirat de lecturile franceze.

După masă deja ieșim în oraș. Iată desfășurându-se ca un film, cele mai frumoase părți ale lui:

Opera, Madeleine, frumoasa Place de la Concorde, vestitul Palais du Louvre, arcul de triumf: de l'Etoile.

Turnul Eiffel. Foto P. Groza cl. VI-a.

Vizitând ziarul *Le Temps* suntem tratați cu șampanie de către directorul acestuia.

„Vive la France!” toastăm noi.

„Vive la Roumanie!” ni se răspunse.

Era gestul generos, prin care două națiuni se îmbrățișau, ca două surori, ca două aliate nedespărțite!

După cină la expoziția internațională.

...O noapte fără lună mărea farmecul luminației, a cărei măreție ne-a înmărmurit.

Zeci de fântâni arteziene își aruncau în sus apele frumos luminate; turnul Eiffel care scânteia ca un licurici uriaș în mijlocul expoziției, masa înaltă, impunătoare a pavilioanelor, toate acestea constituiau un tablou de nedescris.

Pavilioanele fiind închise, intrăm la restaurantul românesc, unde la o mică agapă ascultăm acordurile line ale lui Grigoraș Dinicu și fermecatul nău al lui Fănică Luca.

Când să plecăm, atenția ne este atrasă de o rachetă care se ridică sfărâind delavilionul Sovietelor, improșcând aerul cu scânteii purpurii. Indată, de vis-à-vis, delav Germani, vine riposta: o rachetă galbenă tot așa de frumoasă.

Asta a fost începutul numai, pentruca să se înceapă un adevărat duel de focuri de artificii: rachetele de toate culorile străpungeau atmosfera, se spărgeau în aer dând alte culori și coborau încet, ca o ploaie de stele căzătoare.

Ne întoarcem acasă cu ciudatul tren subteran: metropolitanul.

17. August.

Vizităm vestita universitate a Sorbonei și vestitul cartier latin. Aici în biserica Sorbonei vedem și mormântul lui Richelieu, în memoria căruia păstrăm lăuntric clipe de meditare, de adâncă pietate.

Mai vizităm apoi renumitul Panthéon, unde s'a făcut vestita experiență cu pendulul și unde am pătruns Franța savantă, Franța al cărei aport cultural și civilizatoriu a tras o dâră de lumină în toată lumea.

Am vizitat apoi bazilica „Sacre Coeur”, încercând sentimentul cucernic față de Franța creștină, față de Franța Sfântă, iubitoare de omenire!

18 August.

Ceasuri întregi, rămâneam muți de admirație în fața splendidei catedralei „Notre Dame”, care-a stârnit admirația celebrului romancier și poet francez Victor Hugo, care-a făcut să trăiască Parisul medieval, mistic și sălbatic în monumentalul său roman: „Notre Dame de Paris”.

Madelanei. Foto P. Groza cl. VI-a.

După masă vizităm muzeul Cluny, unde se află expuse opere de artă din evul mediu.

19 August. Depunem o coroană la mormântul eroului necunoscut. Se comandă drepti, cântăm „Tatăl nostru” apoi păstrăm un minut de tăcere și reculegere în cinstea eroilor morți pentru Franța.

20 August. Stăm la Musée du Louvre de dimineața până seara și totuși nu reușim să-l vizităm așa cum am dori. Nici nu încerc să descriu ce se poate vedea aici; o istorie de probe vizibile, floarea civilizațiilor trecute și capo-d'operele de artă ale întregii lumi sunt concentrate în aceste săli.

21 August. Vizităm expoziția internațională.

În aceste pavilioane în care se desfășoară întreaga expoziție și-a expus fiecare popor ce are el mai valoros.

Însăși așezarea lor are un tâlc: Germania față în față cu Rusia, Ungaria lângă România.

Mergem întâiu la pavilionul Rusiei: Nimic altceva decât manifeste, statistici, tabloul lui Stalin în sute de exemplare, apoi proiecte de lucrări de realizat.

Acum să-i vedem pe Nemți. Fară îndoială că tehnica este mai bine reprezentată aici; vedem o celulă fotoelectrică, telefon cu televiziune, motoare de avion, fel de fel de aparate de fotografiat reprezentând ultima perfecțiune.

Mai este interesant de văzut și pavilionul Siamului, Un fel de pagodă în care intri pe o ușă și ieși pe cealaltă fără să vezi nimic.

22 August. Excursie la Versailles.

Aici vizităm vestitul muzeu care a fost reședința regilor Franței.

Masa o luăm în boschetele din frumosul parc al palatului, „din desagă“ cum s'ar zice.

24 August. Vizităm mormântul lui Napoleon din „Domul Invalizilor“. Aicea să vezi ciudățenie. De unde până acuma — ca detașament reprezentativ — intram pe gratis la toate muzeele și monumentele, în Franța nu numai că scoteam des francul din buzunar, dar la Domul Invalizilor de exemplu, plăteai un franc ca să intri și să vezi mormântul lui Napoleon de sus, iar ca să cobori jos, chiar la mormânt, mai trebuia să plătești un franc.

26 August. După ce ne-am strâns bagajul și am scos un oftat dublu: de bucurie că plecăm acasă și de părere de rău că trebuie să ne despărțim de Paris, unde am început să ne obișnuim, am plecat.

27 August. Geneva.

Aici suntem primiți de cercetașii Elvețieni, care dau o mică serbare în cinstea noastră. Ne ducem apoi la palatul Ligii Națiunilor, unde ni se rulează un film scurt, arătând importanța acestei societăți și felul ei de a activa.

După masă suntem duși cu autocarele pe un pisc de munte, pentru a putea admira de sus Geneva, așezată pe malul lacului Lemman, care de aici de sus, pare că o mică pată albastru-strălucitoare.

Plecăm de aicea după masă, așa că putem încă să admirăm frumosul peisaj alpin pe care-l străbăteam. De-o parte a căii ferate se ridică piscurile îndrăznețe și albe ale munților, de cealaltă parte unda cristalină a râului de munte reflecta razele soarelui care apunea.

28-30 August. Viena.

Deja după atâta umblet nu ne mai interesează aproape nimic. Inima noastră aleargă înainte spre casă; dorul de patrie devine din ce în ce mai aprins, mai viu.

Degeaba cercetașii austrieci ne arată frumusețile Vienei: Biserica Capușinilor unde sunt înmormântați

Palatul din Versailles. Foto P. Groza cl. VI-a.

toți împărații lor, Schönbrunnul, care poate rivaliza cu Luvrul. Mintea noastră sătulă de atâtea impresii nu mai reacționează. Doar seara în „Prater“, parcul de distracții al orașului, mai uităm de noi: dealtfel cercetașul este voios și plin de însuflețire în orice clipă a vieții sale! La amiazi părăsim orașul valsurilor.

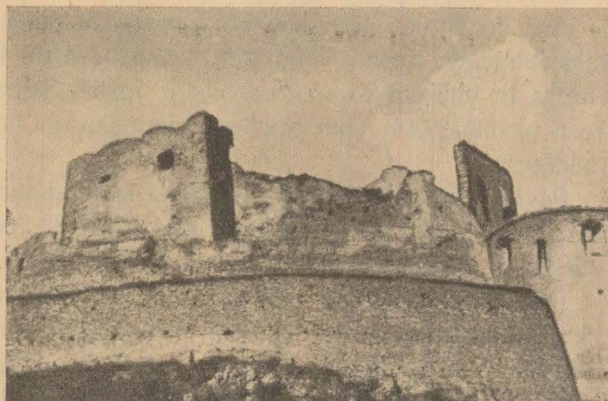
31 August. Întoarcerea.

Ne oprim la Bratislava, unde ni se servește o mică gustare. Este ultima seară petrecută împreună. Comandantul nostru, profund mișcat, ne spuse, luându-și adio de la noi: „Băieți, să nu uitați aceste zile frumoase petrecute împreună; a fost prea frumos acest detașament pentru ca să fie dat uitării“. Unii au plâns chiar atunci, când am cântat pentru ultima oară frumosul marș străjeresc:

„Un Dumnezeu avem în cer
Un Rege pe pământ avem
Lupta-vom pentru Neam și Rege
Atât, atâta vreme cât suntem...“

Și... dimineață, după trecerea graniței, toți s'au împrăștiat ca puii de potârniche.

Noi am luat direcția Deva și noaptea, când am ajuns călare pe bagajele încărcate pe singura trăsură găsită în gară, ne-am făcut intrarea solemnă în oraș cu sufletele noi, îmbogățite de frumusețea celor văzute și simțite!

Cetatea Devei. Foto P. L. cl. IV-a.

Priviri asupra sportului dela liceu

de: Gh. Subulescu cl. VII-a.

Sportivii liceului au regretat plecarea lui Giurgiu, animatorul de întotdeauna al sportului dela acest liceu. Abia acum se vede ce aport a adus el, atât pe tărâmul sportiv, cât și pe cel al învățaturii. A plecat Giurgiu, s'a dus exponentul primordial al unei activități frumoase, al unei activități desinteresate, dusă pentru a ridica fala liceului nostru. Toți cei din anii trecuți au avut de învățat multe dela el și toți cei ce-l cunosc, au putut vedea în el adevăratul tip al perseverenței, al voinței și al desinteresului.

Sportul dela „Decebal“ îi va simți mult timp lipsa.

*

La campionatele naționale de juniori, ce s'au ținut anul acesta la Ploești în ziua de 10 Octombrie, au luat parte și elevii Subulescu și Bucșa din cl. VII-a a liceului nostru, sub conducerea d-lui prof. A. Aslău. Primul, concurând la săritura în înălțime, s'a clasat al 7-lea din 35 concurenți, iar secundul, concurând la cursa de 1000 m. plat, s'a clasat al 6-lea din seria lui de 20 concurenți.

Plecarea și participarea la aceste concursuri era hotărâtă pentru mai mulți dintre elevii noștri. Reaua voință a unora și anumite motive precare de ordin financiar ale altora, i-a împiedecat însă să ia parte. Concursurile au avut darul să-i încante pe cei doi participanți activi și să le însuflească o mai mare dorință de afirmare pe tărâmul atletismului, sport atât de frumos și atât de mult gustat de public în alte centre, unde această mișcare e mai accentuată.

*

Se părea la început că din cauza plecării lui Giurgiu, Kromek, Alexandrescu, etc., atletismul dela liceul nostru nu va mai putea atinge nivelul de prosperitate la care ajunsese în ultimii ani.

Părerea aceasta a fost însă desmințită, prin descoperirea de către d-l prof. Aslău a noi elemente capabile, care după un antrenament metodic să egaleze și chiar să depășească performanțele precedente.

*

La antrenamentele obișnuite s'au obținut, cu aproximație, următoarele rezultate:

La 100 m. plat, Olaru, Moțiu, Bubarnik și Vlăculescu au alergat în 12 sec.

La săritura în înălțime Subulescu a trecut 1.60 m., iar Bucșa, Florea, Medrea 1,55 m.

La aceștia se adaugă încă, cel puțin, 6 noi elemente, cari cu toții au trecut 1.50 m.

La săritura în lungime: Florea, Medrea, Subulescu și Krauss au sărit 5.50 m.

Triplu-saltul e slab: abia s'a sărit 11 metri.

Aruncările au adepți mulți, dar performanțele sunt slabe. La aruncarea greutății se impune cu autoritate Florea. A aruncat cu greutatea de 5 kg. peste 13 metri. Un real talent este Fărcașiu, care a aruncat 12 m. Cu un stil mai cizelat, e capabil de rezultate frumoase. Subulescu a aruncat 11 metri. Restul de aruncători sunt slabi. Mai trebuie amintit apoi Florea (cl. IV.), care în ciuda vârstei sale fragede și a fizicului său, posedă un stil perfect și, nu e de mirare, dacă peste câțiva ani, va ajunge la rezultate uimitoare, atât la greutate, cât și la suliță.

La disc, afară de Florea, nu mai avem pe nimeni cu pretenții de aruncător. Aruncă la 30 m. cu discul de 2 kg.

La suliță doar Jurcoane cu 42 m. și Hotărâș cu 40 m. mai contează. Un talent foarte promițător e Florea (cl. IV.) pe care se poate conta mult peste câțiva ani.

*

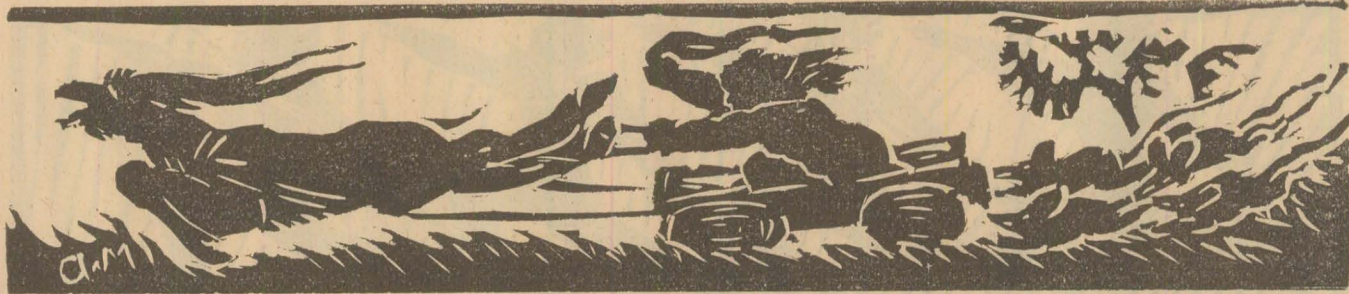
Cu ocazia excursiei dela Șoimuș din 31 Oct. s'au organizat acolo și câteva demonstrații sportive. Astfel s'a alergat pe o distanță de aproximativ 1000 m., pe un teren accidentat.

Cursa a fost câștigată cu ușurință de Bucșa cl. VII., urmat în ordine de Ungur cl. IV., Glăvan cl. V., Subulescu cl. VII. și Lindner cl. V.

Alergarea pe 100 m. a revenit tot lui Bucșa, urmat de Cepăreanu cl. VI. și Morariu cl. V.

S'a organizat apoi o mică cursă de stafetă între clasa III-a și combinata clasei I. și II. Clasa III-a a câștigat ușor.

Programul sportiv s'a încheiat cu o scurtă demonstrație de hand-ball între combinata cl. V. și VI., contra clasei a VII-a. Rezultatul a fost nedecis. (5—5).

Din lumea din afară.

Fată cuminte!

de Danielescu Costică cl. VIII-a.

— Domnișoară, țin la D-ta și te iubesc atât de mult, încât nu știu ce-aș putea face, ca să-ți dovedesc dragostea mea!

— Dacă-mi mai spui vorbele acestea înc'odată în fața ofițerului stării civile și a doi martori la primărie, atunci le cred.

*

Inmormântare țigănească.

de Glăvan Ion cl. V-a.

Acum vreo 2 luni de zile, mă aflam într'un tramvaiu de pe calea Dudești, iar lângă mine era un țigan, care era preocupat de o insectă care i se plimba pe mânăcă.

— Barem, omoară-l, Domnule! i-am răcnit eu supărat.

— Nu e bine, cucoane! răspunse țiganul foarte calm, că dacă-l omor, vin alți patruzeci la înmormântare.

*

Desigur!

de Glăvan Ioan cl. V-a.

Doi negustori de vite vorbesc între ei:

— La viitoarea expoziție de vite va fi foarte frumos!

— Da! răspunse celălalt; vor fi expuși 800 de boi.

— Ai să fii și D-ta acolo?

*

Din viața școlară.

Băiat deștept.

de Breazu Mircea cl. VI-a.

Profesorul: (după ce a explicat virtuțile creștinești)

— Așa dar Popescule, ce trebuie să facem pentru ca să ajungem în raiu?

— Pentru ca să ajungem în raiu, Domnule profesor, mai întâiu trebuie să murim!

*

Mia de lei.

de Breazu Mircea cl. VI-a.

Ionel vine dela școală vesel:

— Tăticule, ai economisit, mia de lei, care mi-ai promis-o dacă trec clasa.

— ???

— Am rămas repetent.

*

Scrisul pe nas.

de Glăvan Ioan cl. V-a.

La liceul de fete din Hotin, se ține o lecție despre scriere, de către o doamnă profesoară și zice:

— Artă mare este de a scrie după cum vorbești.

— Dar, doamnă, întreabă o elevă, dacă cineva vorbește pe nas?

*

Intrebare și răspuns.

de Glăvan Ioan cl. V-a.

Formele noastre de gândire și de exprimare sunt uneori defectuoase. De ele își dau seama școlarii în clipele grele.

Profesorul pune o întrebare unui școlar. Școlarul nu răspunde.

— Ce-i băiete? Te încurcă întrebarea?

— Nu, domnule profesor, mă încurcă răspunsul!

*

Obrăznicie.

de Sporea Romulus cl. VI-a.

Profesorul (explică): Prin „anonim“ înțelegem o persoană care vrea să rămâie necunoscută.

Se aude în clasă un râs puternic.

Profesorul (revoltat întreabă): Cine a râs atât de impertinent?

Și se aude un glas obraznic:

— Un „anonim“.

*

La școală.

de Sporea Romulus cl. VI-a.

Profesorul: Domnule! Sfatul părintesc ce ți-l dau e să faci din fiul dumitale un aviator.

Părintele: Un aviator?

Profesorul: Da. Când explic lecția, băiatul dumitale parcă plutește în nori și când îl întreb ceva . . . parcă ar cădea cu parașuta.

*

In ora de Igienă.

de Sporea Romulus cl. VI-a.

Profesoara: Când trebuie curățate odăile și șters praful de pe mobile?

Eleva: Când e să vie musafiri.

*

Soluția.

de Munteanu Mircea, cl. VI-a.

— M'a certat profesorul de Latină. A spus că e o rușine ca un elev dela secția literară să aibă 3 la Latină și 6 la Matematici. A spus că trebuie să fac ceva, căci această situație nu mai poate continua.

— Și ce ai să faci?

— M'am hotărît. E simplu de tot.

— O să înveți de acum și la Latină?

— Nu. N'o să mai învăț nici la Matematici!..

*

. . . și una localizată.

de Lăzăroni Gheorghe, cl. V-a.

— Voicule, de ce nu faci exercițiile la pian? Până alaltăieri le făceai și-ți dădeam cinci lei pe zi. De alaltăieri, de ce-ai încetat?

— Fiindcă, mămico, vecinii de sus îmi dau zece lei pe zi, numai să nu le mai fac!

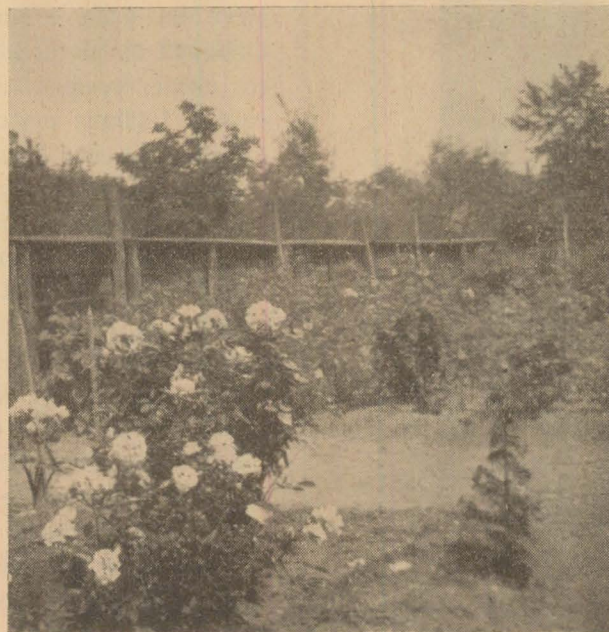
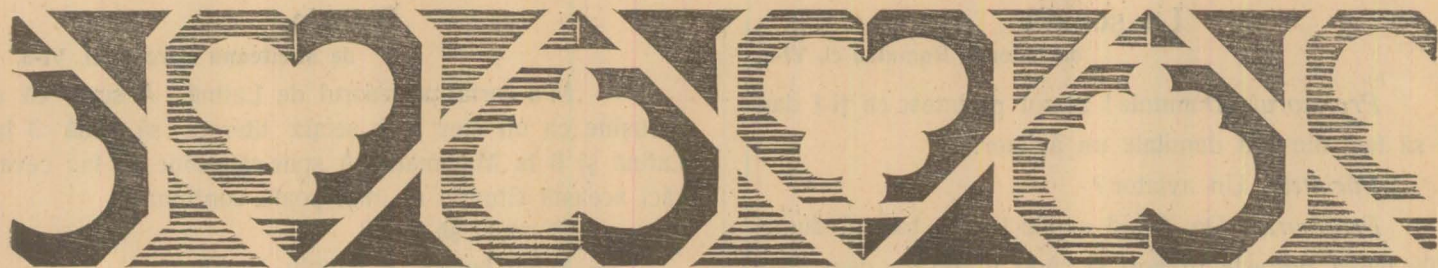

Foto P. L. cl. IV-a.

Excursia „Tinerimii Române“*) Maiu 1937

de: **Munteanu Mircea** cl. VI-a.

21 Maiu 1937. Cu sufletul plin de bucurie și de avânt, am plecat la București, spre a participa la excursia „Tinerimii Române“ împreună cu Fanfara Gimnaziului Industrial, al cărui instructor străjeresc eram, după ce cu două zile înainte obținusem aprobarea Direcțiunii Liceului.

In fața trenului... Foto: Zlatzky (G.I.)

Drumul până la București n'a fost atât de frumos, din cauza că nu aveam vagon special; eram împărțiați printre călătorii străini și abia noaptea târziu, încărcăți de bagaje, am ajuns în furnicarul Gării de Nord, în veșnică „modernizare“.

Cu pași greoi merserăm până la un liceu industrial,

*) Din motive bine cuvântate nu am putut publica acest articol în No. trecut. Il publicăm acum, deși cu întârziere.

foarte aproape de gară și după o bae parțială ne culcăm în paturile confortabile, după o zi întreagă de istorire pe scândurile vagoanelor de clasa III-a.

Acolo, între umbrele uriașe ale edificiilor, Bucureștii își trăesc viața plină de senzații — dar noi întoarcem spatele ferestrelor pe care pătrunde mireasma nopții și ne lăsăm pradă somnului.

22. Maiu. Sculare de dimineață, echipare în grabă și după un ceaiu mergem pe acelaș drum spre gară. Bucureștenii dorm încă — dar gara e plină de elevi și eleve din toate colțurile țării. Prin această forfoteală dominată de placardele cu numele școlii căreia îi aparțin elevii, recunoaștem placarda fetelor dela Deva, pe care le întâlnim peste câteva clipe. Deodată se produce mișcare, se deschide o largă cărare, fanfara intonează un marș și D-I Președinte Nae Dumitrescu trece vesel, tânăr și vioiu, cum nu l-am mai văzut încă.

În câteva minute toți ocupăm loc în trenul minunat pavoizat cu ghirlande de stejar și fanoane tricolore și în sunetul fanfarei, în fluturarea câtorva sute de fanoane, plecăm. Locomotiva, purtând și ea stema Țării și mai multe fanoane, despică aerul răcoros al dimineții și la fiecare oprire ne așteaptă numai tineri, copii, cu cântece, urale, treicoloruri și flori. În gările mai mari se țin discursuri și la căldura sufletelor tinere se adaogă omagiul autorităților. Nu pot să nu amintesc primirea dela Sighișoara, care a întrecut fanfetele celor mai pretențioși. O mare de capete, costume naționale și fanoane; o ploaie de flori și un potop de aclamații.

Alba-Iulia ne primește mai simplu, dar se remarcă o ordine și o disciplină înălțătoare. Sosim spre înserat. Ceilalți pleacă în oraș; eu rămân cu fanfara în gară și abia târziu plecăm și noi să luăm cina. În coloană de marș, cântând încet, înăbușind cântecul în piept, intrăm în oraș prin întunerecul și singurătatea nopții. Ne oprim în parc, ne plimbăm puțin pe aleile luminate feeric,

forfotind de lume, apoi prin grija Dlui Președinte luăm masa la o grădină de vară.

Ne întorcem în pâlcuri spre gară, vorbind și râzând cu poftă și ne culcăm în vagoane, fiecare având câte o bancă de accelerat, acoperită cu piele, destul de comodă, după o zi atât de bogată în impresii.

23 *Maiu*. Luăm dejunul, apoi se formează imensa coloană a „Tinerimii“, a școlilor din oraș și a unui public neașteptat de numeros. Alba-Iulia este un oraș prietenos și primitiv, care face tot posibilul să ne facă fericiți. Vizităm cetatea, cu temnița în care Horia și-a petrecut ultimele clipe, zbuciumate, înainte de schingiuire; palatul în care s'a hotărât convocarea adunării naționale care a decretat Unirea; biserica cea catolică — un adevărat labirint, impunătoare, dar neatrăgătoare, pe care n'o pot compara decât cu Biserica Neagră din Brașov și, în sfârșit, Catedrala Incoronării, de pe clopotnița căreia fâlfâie mareț drapelul nostru, înfipt pe vecie aici de vitejia armatei române și voința dârză a Ardealului. Nimic mai frumos decât această clădire, în cel mai curat stil românesc, împrăștiind lumină în jurul ei.

La plecare vedem parcă umbrele lui Horia, Iancu și Ferdinand, înfrățite aici, în această cetate a trecutului și a viitorului.

Ne întorcem în piață și încingem câteva hore și sârbe pline de avânt și suflet românesc. Insuși Domnul Președinte frământă pământul sub picioare. Veseli și înfierbântați mergem să luăm masa și apoi coloana se formează din nou, mergem la gară și în ritmul trenului părăsim acest Tharmis dac, Apulum roman, Bălgrad al suferinței poporului român și Alba-Iulia a stăpânirii lui veșnice.

Peste câteva ore suntem la Orăștie, unde ni se face o primire entuziastă și pe o ploaie torențială mergem până la liceu.

Așteptăm triști să înceteze potopul acela de apă și după ce se potolește, luăm cina și ne culcăm la Internatul frumosului liceu, curat și confortabil, unde dormim și noi — „boarește“.

24 *Maiu*. De dimineață plecăm mai departe și în scurt timp ajungem la Simeria.

Aici trebuie să așteptăm mai mult timp; ne coborâm din tren, iar cântecele și dansurile încep din nou. Timpul zboară și trenul nostru pleacă din nou, neobosit, după ce își ia și el „gustarea de dimineață“! câteva sute de kilograme de apă și cărbuni.

Mergem acum spre Sarmisegetuza și în fiecare gară reîncep cântece, fluturări de fanioane și flori.

Marșul dela gara Sarmisegetuza până la rămășițele vechii capitale e plictisitor și monoton, pe drumul desfundat și plin de apă.

Pe copacii plantați la distanțe regulate atârnă fanioane albastre, ude, șifonate, cu ciucuri de aur și inscripția S.P. Q. R., simbol al puterii romane — oftând parcă după cerul limpede și căldura Romei.

Vizităm vechile ruini, vedem zidurile despicate, stâlpi de marmoră, sala tezaurului și atâtea altele, călăuziți fiind de unul dintre arheologii care au condus lucrările de desgroare a ruinelor, plin de humor și de vervă, care e departe de savantul rigid și plictisitor; așa încât profităm și ne distrăm.

Dar ne urmărește ploaia și trebuie să ne ghemuim care unde putem, pe sub acoperișurile șubrede ale ruinilor, prin șoproane.

Atmosfera rămâne însă tot atât de veselă și Di Președinte cu glasul predominant provoacă râs și bucurie.

Luăm apoi masa și ne întorcem la Simeria. Până să ajungem la Deva noastră, se înserează. Coborând din tren, mă uluește imensa mulțime care așteaptă compactă, unitară și disciplinată.

D-l Director Botean primește tineretul excursionist și Comitetul „Tinerimii“, ținând în numele cetățenilor Devei următoarea cuvântare:

Domnule Președinte,

Când ați coborât din tren, ați atins pământul care a fost leagănul străbunilor noștri; ați descins în vechea Deci-Davă a Dacilor, înconjurată de ruinele acestei falnice cetăți și de muntele Decebal, în al cărui codri, după legendă, străbunul și viteazul rege Decebal și-a făcut sfârșitul tragic și eroic.

Figura măreață, nevăzută prin negura vremilor, se înprosătează azi în mintea tuturor. Această amintire istorică și grăitoare, desigur, în aceste momente deosebit de importante, va umple sufletele Domniilor Voastre, ale tinerimei excursioniste și ale noastre, cu simțiminte alese, care vor servi la promovarea sentimentului patriotic, întărirea neamului în unitatea sufletească prin educația practică a tineretului; căci stolurile de școlari și școlărițe veniți aici, vor proclama neclintita solidaritate a sângelui românesc.

În timpul cât vom avea fericirea de a Vă ști și simți oaspeții noștri, se va realiza o atmosferă prietenească de bună înțelegere și caldă comunicativitate, din care, pornind cunoașterea reciprocă, vom ajunge să ne înțelegem și să ne iubim frățeste.

Considerând, că excursiunea Soc. „Tinerimii Române“ organizată în județul Hunedoara, în județul cu cele mai vechi și mari monumente istorice ale neamului, este încoronarea premierii tinerilor vlăstare, la care act contribuim și noi, în numele corpului didactic, al școlilor din localitate vă zic „Bine-ați venit!“ și Vă dorim să Vă simțiți cât mai bine în mijlocul nostru.

Formăm coloana, apoi un imens careu în piață, dar fiind seară ne împrăștiem îndată.

Iau masa la Gimnaziul Industrial împreună cu musafirii școlii, ne petrecem seara minunată și apoi plecăm spre casă, unde părinții mă așteaptă nerăbdători. Aș

avea atâtea de spus! Dar e târziu și mâine în zori plecăm iar; așa că mă culc.

25 Maiu. Dimineața se formează coloana și plecăm. Imi pare rău că nu se vizitează Cetatea Devei. O, cât de înflăcărat le-aș vorbi eu celor din jurul meu despre măreția acestei podoabe a orașului meu și trecutul ei legendar!

Dar un mic grup — din care nu lipsește Dl Napoleon Tănase, comandantul-străjer al detașamentului, îmi spune cu mândrie că a vizitat deja cetatea și toți sunt, natural, încântați.

În gară se află Dnii Directori Boteanu și Novăcescu, câțiva dintre Dnii Profesori și foarte mulți dintre colegii mei. După ce le zic tuturor pentru a doua oară rămas bun, plecăm din nou.

Aproape de amiază suntem la Lugoj, oraș vestit — pe drept cuvânt — pentru ospitalitatea lui.

Luăm masa în sală de gimnastică a liceului, împreună cu Dnii Profesori, o masă demnă de tradiționala ospitalitate a Lugojenilor.

Sala fierbe de spirite și răs. Unul dintre D-nii Profesori — membru al Misiunii Universitare Franceze — al cărui nume îmi scapă, rostește un admirabil discurs, în care aseamănă „Tinerimea“ cu o inimă a țării care strânge tinerii din toate colțurile țării, le arată frumusețile ei, apoi îi împrăștie iar pe tot cuprinsul ei, transformați în apostoli ai dragostei de țară. Spune apoi că inima „Tinerimii“ e Comitetul Central; inima comitetului e Dl Președinte, deci el e „inima inimii acestei inimi a României“!!

Răs, glume, apoi răspunsul Dlui Președinte...

După masă, plouă. Când mai încetează ploaia, hore și sârbe. Ne întâlnim din nou cu devencele noastre, stăm de vorbă și ne plimbăm prin Lugojul frumos și vesel.

Spre seară are loc un admirabil festival dat de școlile din Lugoj. Aud pentru prima oară o orchestră formată din eleve, apoi coruri... minunatele coruri din Lugojul lui Vidu.

După festival ne plimbăm puțin, apoi luăm cina în aceeași atmosferă veselă și spirituală. Pe urmă ne culcăm, obosiți, la Internatul Liceului, unde sunt încvartirați D-nii profesori.

Sunt primul în dormitor, dar mă leg să fiu primul și la sculare...

26 Maiu. Părăsim Lugojul și în scurt timp ajungem la Caransebeș. Ne mai plimbăm prin parcul mic, cu cei doi lei de marmoră, care străjuiau cândva bustul împăratului Francisc Iosif; luăm masa la internatul Academiei Teologice și plecăm mai departe.

Dar fanfara spre surprinderea noastră trebuie să plece la Hațeg acasă. În sfatul nostru străjeresc am hotărât ca eu și încă un însoțitor să continuăm drumul până la București, căci tot mai aveam ceva de rezolvat în Capitală. Eram vesel că voi continua drumul. Și totuși cât de trist și de izolat m'am simțit, când ecoul famfarei se stingea și băieții mei, de care m'am legat atât de mult sufletește, plecau spre casă.

Trecem printre munții falnici ai Cernei, apoi spre seară urcăm malul Dunării. Valurile ei reflectă luna argintie și răsar ca o platoșe de solzi printre ramurile copacilor, care ne despart de fluviu. Frunzele par niște pete negre pe luciul apei.

Mă simt singur. Izolat. Mă ghemuesc pe banca trenului și adorm.

27 Maiu. București. Pentru a 9-a oară văd Bucureștii. Merg încă odată la expoziția „Lunii Bucureștilor“, care are acum toate pavilioanele terminate; rătăcesc prin „orașul piticilor“, apoi grație unui student — prieten de ocazie — vizitez cu carnetul lui minunata expoziție industrială, cu adevărate minuni de artă românească: țesătorie, pirogravură, ceramică, apoi articole de arte grafice, mori de vânt, fabrică de țigări și atâtea și atâtea altele.

Mă plimb prin Cișmigiu. Totul e aproape pustiu — frunzele copacilor sunt zgârcite de căldură și pline de praf.

Seara plec spre casă. În tren abia pot moțai într'un colț — și dimineața ajung din nou la Deva, după o săptămână întreagă de călătorie fermecată, pe pământul sfânt al țării mele.

Acum, după mai mult de 8 luni, din amintirile învelite în ceața depărtării, n'au rămas decât clipele de fericire. Retrăindu-le, cu memorialul sub ochi, îmi dau seama că excursia „Tinerimii Române“ e cel mai frumos mărgăritar din salba amintirilor mele.

Participarea la Inaugurarea monumentului Eroilor Horia, Cloșca și Crișan dela Alba-Iulia

de Munteanu Mircea cl. VI-a.

13 Oct. Așa suntem noi tinerii... Când îmbrăcăm costumul național, ne-am îmbrăcat sufletul în veselie și cântec... Străzile Devii, coridoarele liceului și internatului răsună de cântece și veselie. Câțiva din clasa VI-a și a V-a trecem pe la fotograf și luăm o poză, apoi venim la internat, unde ne concentrăm cu toții. Suntem 53 de băieți, toți înalți, în costume naționale, majoritatea la fel. Domnul Director ne trece în

revistă, ne dă câteva sfaturi, apoi plecăm cântând, spre gară.

Dar deja din curtea liceului începem cu veselia și ghidușiile, iar în timp ce d-l Pedagog ne încolonează, noi strigăm:

— Frunză verde foi de iască,
Nenea Luțea să trăiască!

...În gară lume multă, trenul întârzie, iar noi... cântăm...

În sfârșit, vine trenul. Suntem împărțiți în vagoane „speciale”: de marfă. Ne bălângănim dintr’o parte într’alta, — ne răsturnăm la fiecare plecare și oprire — somnul ne cuprinde stând în picioare, dar nu putem dormi. Doborâți de somn, oboseală și aer închis, coborâm la halta Oarda de jos. Aerul rece neînviează — glu-mele și cântecele reîncep.

Pornim spre sat. Abia înnotăm în noroiu și ne pare că drumul se prelungește la nesfârșit. Un nou val de înviorare aduce intrarea pe șoseaua asfaltată. Reîncep cântecele și marșul în cadență și după o bună bucată de drum încă, ajungem la școala primară unde suntem încuartirați.

Grup înainte de plecare.

14 Oct. Mureșul își deapănă liniștit valurile, iar sălciile se dezbracă de mantiile lor de ceață. Oarda se deșteaptă — dacă acest cuvânt se poate aplica sătucului care o noapte întreagă a fost în forfoteală.

Oboșiți de nesomn avem priviri împăienjenite, dar ce contează indispoziția fizică, atunci când sufletul ne este vesel?

În sfârșit, se formează coloana și plecăm. În fruntea noastră e Dl Prof. Barbu. Pe marginea șoselei învățăm marșul străjeresc „Purtăm în suflet bărbăția”, care ne devine atât de drag, încât am vrea să-l cântăm mereu.

Deocamdată suntem opriți pe șosea. Așteptăm să vie Devencele noastre. Zeci de mașini trec: București, Brașov, Cluj, Tg.-Mureș, Deva, Sibiu, dar autobusul pe care-l așteptăm noi nu mai vine. Ne pierdem răbdarea, ne plictisim și obosim. Picioarele ne devin tot mai grele și ne frângem parcă de mijloc.

Dar deodată apare autobusul fetelor. Cine a fost obosit? Pe cină nu-l mai țineau picioarele? Vorbă! Toți suntem recomfortați. Peste câteva clipe înconjurăm fetele cu o sârbă. Ele caută să ne taie:

— Pe unde joacă băieții

Nu mai cresc nici castraveții...

Și-acum să vezi duel de strigături:

— Foaie verde busuioc

Voi nu știți juca de loc.

După câteva clipe de pauză:

— Foaie verde lemn sucit

Băieții au adormit . . .

— Foaie verde, mere coapte,

Dacă n’am dormit azi noapte...

— Foaie verde de carton

Ați venit în bou-vagon...

— Foaie verde ca macatul

Am venit cu ce-a dat statul...

Dar școala de fete dela Folt se așează între noi și fete... Noi atunci:

— Foaie verde maghiran

Astea ne-au pus paravan...

— Foaie verde de trițoi

Aveți fete lână și voi...

— Foaie verde frunze groase

Nu cumva sunteți geloase?!!

...Și vremea trece ca vrăjită. Apoi începem să mergem din nou. Dar iar ne oprim. Iar plecăm. Iar ne oprim. Hărțuiala asta ne obosește grozav.

Abia ne târim picioarele. Nu mai umblăm, ci ne prăbușim după centrul nostru de greutate.

Dar deodată tresărim. Intrăm între cordoanele publicului. La apariția grupului nostru strigăte, urale, ovații.

Înima ne bate puternic, simțim un val de sânge proaspet fulgerându-ne prin vine, ridicăm capul sus, corpul drept, pasul aspru și începem să cântăm cu un elan nestăpânit.

Coloana noastră la Alba-Iulia.

Dar acest marș, cântând, devine tot mai obositor. Pasul se înmoaie, vocea scade..., când zărim Tribuna Regală... accentuăm cu mai mult suflet ultima strofă a cântecului:

Un Dumnezeu avem în cer,

Un Rege pe pământ avem,

Lupta-vom pentru Neam și Rege

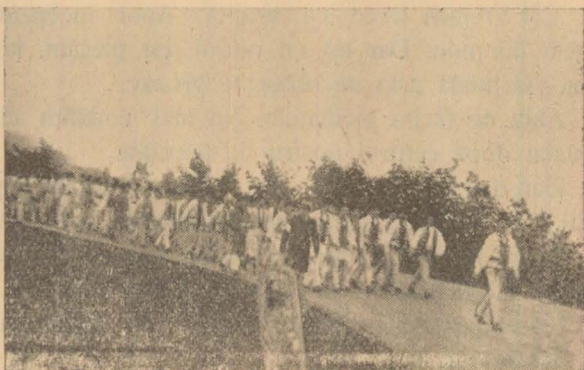
Atâta vreme cât suntem.

Apoi cântecul încetează... Mâna ridicată sus, spre cer, scară a avântului pentru sublim; pasul scurt, apăsător și energic, ca să frământăm acest pământ pe care trebuie să-l stăpânim. Aliniere perfectă. Intre acordurile muzicii pasul cade greu, hotărât, regulat... Prin vine ne aleargă un sânge de foc... Elanul nostru atinge cele mai înalte culmi...

Privirile Regelui Nostru și ale Voevodului tineretului nostru, ne stăpung, ne entuziasmează, ne întăresc...

...Defilarea încetează și reîncepem cântecul... Ovațiile, aplauzele, uralele continuă mai furtunos..., până ce ieșim din parcursul defilării.

Mergem acum împreună cu fetele dela liceul din Deva; vizităm din nou Cetatea, Catedrala Incoronării și Monumentul inaugurat azi, sculptat în piatră din jurul Devei. Monumentul impune, dar am vrea fulgerele ochilor lui Horea, flacăra urii lui Cloșca și blestemul trădării rostit de moartea lui Crișan... Ei sunt însă pe un basoreliev din spatele statuii, iar victoria nu ne spune nimic. E prea împăcată. Pare obosită chiar.

Coloana noastră în drum spre Alba-Iulia. Foto Banyai cl. VII-a.

Am vrea să vedem în ea expresia dinamismului revoluționar care a spart veacurile!!

...Coborâm. În drum ne oprim și facem cordon mașinilor Inalților Oaspeți. Trece din nou M. Sa Regele, Măria Sa Marele Voevod Mihaiu, Arhiducele A. de Habsburg, generalul Gamelin, atașajii militari și diplomații.

Plecăm apoi din nou spre Oarda. Oboseală — nedormire — foame. După ce ne mai împăcăm cu stomacul, ba de pe la Părintele din Oarda, ba de la Restaurantul „5 Vânători“ de aici, căutăm să plecăm acasă.

Voiam să luăm și noi primul tren, dar când mergem la haltă e o grozăvie. Câmpia e plină de oameni, care așteaptă să plece și de aici până la Alba-Iulia pe marginea căii ferate, e numai lume. Trenul — personal — e supra încărcat. Intre vagoane oamenii sunt cocoțați ciorchini pe tampoane, pe platforme, pe scări... Priveliștea e uluitoare și grozavă totodată.

Al doilea tren e la fel și așteptarea ne face să lăncem. Dar ne pierdem vremea cântând și ducându-l în triumf pe dl pedagog Luțea, care e prea sătul de manifestațiile noastre de simpatie.

În sfârșit gluma se cam îngroașă, se face întune-

rec și trebuie să plecăm spre Alba-Iulia, de unde sperăm că vom putea lua un tren. Ne gândim la Domnul Director, care ne spusese să plecăm la ora 2!!

Cântăm, mai mult ca să uităm de oboseală — dar drumul e parcă de 10 ori mai lung ca azi dimineață...

În sfârșit ajungem la Alba-Iulia. Asaltăm un vagon în care avem niște bănci de brad, înalte de o palmă și când pleacă trenul, răsufăm ușurați. Glumele reîncep.

Dar la Vinț suntem invitați să coborâm. Rămânem aiuriți.

— Unde merg vagoanele acestea?
— Inapoi la Alba-Iulia!..
— Mergem și noi!!

...Și iată-ne luând calea 'ntoarsă... De, facem și noi... plimbări de plăcere!..

Alba-Iulia—Vinț călătorim liniștiți. Caută fiecare să doarmă, să se odihnească. Dar la Vinț jandarmii urcă cu forța o mulțime de țărani peste noi. Suntem acum mai mult de 70 în vagon. Băncile se rup sub noi la plecarea și oprirea trenului — n'avem nici de ce să ne rezimăm, n'avem loc nici măcar să stăm drepti..

În sfârșit, după o călătorie de tortură, ajungem în toiul nopții, la Simeria. Ce să facem noi acum la Simeria?.. Morți de oboseală și foame, mâncăm ceva la restaurantul gării — cu prețuri fantastice, — și în sfârșit, mai repede decât credeam, plecăm cu un tren spre Deva.

La Deva ajungem la ora 4 dimineața. Impleticindu-ne de somn și oboseală, mergem la casele noastre. Doamne! Cât de dulce e odihna somnului după două nopți nedormite și două zile de oboseală...

...A doua zi la 11 trec pe la școală. Mă chiamă Domnul Director la birou.

— Să-mi spui ce-a fost pe la Alba-Iulia...

I-am spus Domnului Director totul. D-sa a dat trist din cap la mizeria noastră, a zâmbit la entuziasmul nostru și mai ales la încheierea mea:

— Cu toată mizeria, Domnule Director, ne-am simțit fericiți!..

— Să faci o dare de seamă pentru Revistă, mi-a spus Domnia Sa.

M'am executat și cu multă plăcere.

Grup înainte de plecare. Foto: Logojan.

Excursia dela Șoimuș

31 Octomvrie 1937

de Munteanu Mircea cl. VI-a.

De dimineață viu la liceu împreună cu D-I comandant Laslău, să pregătim tot ce avem nevoie pentru instalarea unui mic bufet, apoi, pe când se formează frontul, plec în vârful căruții încărcate cu fel de fel de bunătăți, alături de bucătarul nostru dela Brașov, care niciodată nu ne-a precupețit concursul.

Bucătaria grupului. Foto: Glăvan cl. V-a.

Dimineață. Răcoare plăcută. Dar căruța scutură și te amorțește. Cobor jos și merg împreună cu D-nii profesori Laslău și Dănulescu.

Pe când ajungem la locul ales, ceața se ridică deja de pe câmpie și răsare soarele, un minunat răsărit de toamnă, care promite o zi frumoasă. Ne instalăm bucătăria și ne aranjăm bufetul. Băieții noștri vin în coloană, cântând.

La bufet. Foto: Glăvan cl. V-a.

Pentru câteva clipe părăsesc bufetul și iau contrabasul. Breazu cântă la vioară, Cercea îl acompaniază și în jurul nostru se încing niște hore și sârbe care mă aprind de neastâmpăr. Dar deocamdată trebuie să cânt.

O delegație merge la biserică și cântă la serviciul divin. Ceilalți se joacă și peste tot e numai răs și voie bună.

Luăm masa, apoi încep concursurile sportive (vezi rezultatele la pag. sportivă). Apoi ne adunăm din nou, și închegăm o mică șezătoare.

Glăvan se remarcă cu snoavele lui inepuizabile, sprijinite de o pantomimă în fața căreia trebuie să râzi, vrei nu vrei. Vlăiculescu conduce corul internilor, care face senzație. Corul clasei a VI-a obține deasemenea rezultate frumoase.

La șezătoare... Foto: Vasilievi.

În mijlocul șezătorii vine D-I profesor Ignaton cu corul bisericesc; o doză proaspătă de răs, glume și satirizări.

Suntem beți de aer curat, cântăm, râdem și la sfârșit îl ridicăm pe D-I profesor Ignaton în triumf.

Totul e bine, frumos, vesel, dar timpul a trecut. Soarele începe să se pitească după deal, colții pădurii mușcă din discu-i argintiu și noi trebuie să plecăm.

Acum e bine în căruță; întrecem rândul și pe înserat suntem în Deva.

O amintire frumoasă; mai mult: o zi petrecută într'o atmosferă de colegialitate și înfrățire.

Aceasta o datorim D-lui profesor Sirca, inițiatorul și organizatorul acestei excursii.

C U V I N T E Î N C R U C I Ș A T E

Probleme de Matematică.

propuse de Prof. G. Dănulescu.

Să se rezolve următorul sistem:

$$\frac{\operatorname{tg} y \operatorname{tg} z}{\operatorname{cotg} t} + \frac{\operatorname{tg} z \operatorname{tg} t}{\operatorname{cotg} x} + \frac{\operatorname{tg} x \operatorname{tg} t}{\operatorname{cotg} y} + \frac{\operatorname{tg} x \operatorname{tg} y}{\operatorname{cotg} z} = 0$$

$$\frac{\operatorname{tg} x \operatorname{tg} t + \operatorname{tg} x \operatorname{tg} z}{4} = \frac{17}{4}$$

$$\sum \frac{\operatorname{cotg} x \operatorname{cotg} y \operatorname{cotg} z + \operatorname{tg} x \operatorname{tg} y \operatorname{tg} z \operatorname{tg} t}{\operatorname{cotg} x \cdot \operatorname{cotg} y} = 1$$

$$\frac{\operatorname{tg} z \cdot \operatorname{tg} t}{\operatorname{tg} z \cdot \operatorname{tg} t} = 1$$

Și să se găsească valorile arcelor x și z .

Să se arate că expresia:

$$n^5 + 3n^4 - 2n^3 - 6n^2 + n + 3$$

Atunci când n este impar, este neapărat divizibilă cu 96.

Pot concura clasele: VI—VIII.

Se vor da 3 premii în valoare de 300, 200 și 100 lei.

Chestiuni de Logică.

propuse de Prof. L. Sirca.

Se publică concurs pentru construcția

- a) celei mai bune dileme.
- b) Celui mai bun sorit sintetic.

Pot concura clasele VII-a și VIII-a.

Se dau 2 premii a 200 lei.

Traducere din românește în franțuzește:

propusă de Prof. L. Combi.

Din lumea celor cari nu cuvântă¹⁾ (Grivei)

de E. Gârleanu.

E bătrân. Înțelege că-i bătrân, că-i netrebnic, că cele câteva zile ce i-au mai rămas sunt o povară pentru toți. De când s'a îmbolnăvit, nu-l mai strigă nimeni, nu-l mai mângâie nici-o mână, nu se mai întoarce spre el nici o privire. A slujit cu credință. Douăzeci de ani, vară și iarnă, în curtea aceasta a trăit și el a păzit-o. În nopțile de toamnă cu ploi rezezi și pătrunzătoare, în nopțile de iarnă cu vifonițe năpraznice, el nu stătea în cușca lui, ci cutreera toate colțurile grădinii și lătrând dădea de știre, că nu e chip să te apropii de casa stăpânului.

¹⁾ Traducere dată candidaților la bacalaureat dela comisia „Regina Maria” din Cluj, în Iunie 1937.

Cuvintele care s'au explicat:

nu-i chip = il n'y a pas moyen

povara = la charge

a mângâia = caresser

pătrunzător = pénétrant

vifoniță = la tempête

năpraznic = terrible

a lătra = aboyer

a striga = appeler

netrebnic = inutile

a cutreera = parcourir

Se dau 3 premii: Premiul I. 300 lei, premiul II. 200 lei, Premiul III. 100 lei.

(Pot concura elevii claselor VII-a și VIII-a.)

O rezolvare interesantă

de Prof. E. Mihalyi.

În No. 2 al acestei reviste era propusă:

Să se dovedească că suma cuburilor numerilor luate dela 1 este egală cu patratul sumei a acestor numere.

După cum am aflat, un elev de clasa V-a a reușit să rezolve problema prin o deducție foarte interesantă, singurul defect al ei fiind lungimea.

Demonstrarea se face foarte ușor prin inducție completă. Ne convingem că în câteva cazuri speciale teorema e adevărată:

$$1^3 = 1^2$$

$$1^3 + 2^3 = (1 + 2)^2$$

$$1^3 + 2^3 + 3^3 = (1 + 2 + 3)^2$$

Presupunem că pentru $(n - 1)$ termeni teorema este adevărată:

$$1^3 + 2^3 + 3^3 + \dots + (n - 1)^3 = [1 + 2 + 3 + \dots + (n - 1)]^2$$

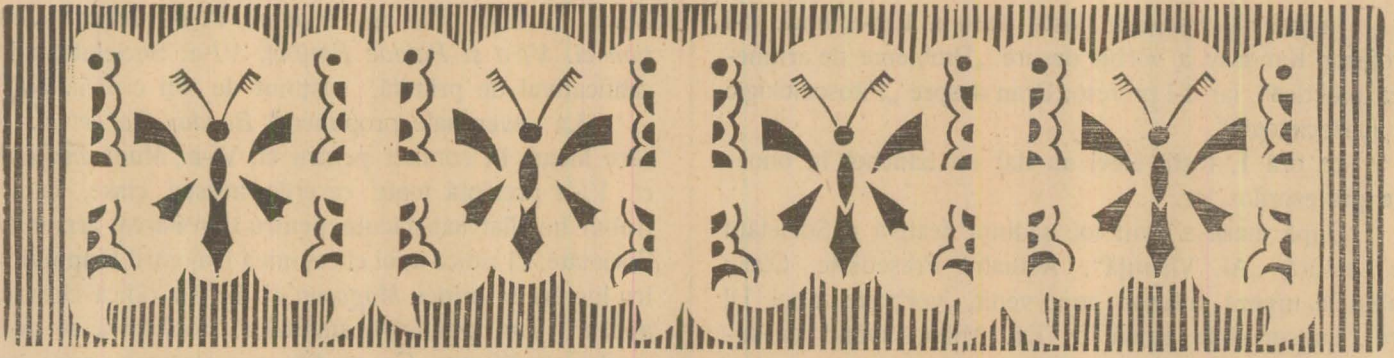
de unde urmează că este adevărată și pentru n termeni, adică: $1^3 + 2^3 + 3^3 + \dots + (n - 1)^3 + n^3 = [1 + 2 + 3 + 1 \dots + (n - 1) + n]^2$

E ușor de observat că numai atât trebuie să fie demonstrat: că suma termenilor din partea a doua care intră prin termenul n , este egală cu n^3 . Intr'adevăr fiind termenii noi.

$2 [1 + 2 + 3 + \dots + (n - 1) n + n^3]$ și în paranteza mare o progresie aritmetică cu suma $(n - 1) n$ această sumă devine

$$2 \cdot \frac{(n + 1) n}{2} n + n^3 = (n - 1) n^2 + n^3 = n^3 - n^2 + n^2 + n^3 = 2n^3$$

qu. e. d.

C R O N I C A

Deschiderea anului școlar 1937—1938 s'a făcut în ziua de 8 Septembrie printr'un Te-Deum la care au participat toate școlile din oraș.

In corpul profesoral s'au făcut mai multe schimbări. In locul d-lui prof. *Moldovan*, la catedra de *desemn* a fost numit d-l prof. *A. Medrea*; în locul d-lui prof. *Vodă* care a fost transferat încă la începutul anului trecut, la catedra de *matematici* a fost numit d-l prof. *Dănulescu*; în locul d-lui prof. *Teodoru*, la catedra de *Limba Română* a fost numit d-l prof. *Munteanu*; d-sa fiind transferat îndată după încheierea trimestrului I, catedra se va împărți între d-nii profesori *Lupșor*, *Tuzu* și *Ionescu*. (Șc. N.)

Elevul Hotărâș din clasa VIII-a, de religie baptistă, s'a botezat, trecând la biserica ortodoxă. Naș i-a fost d-l prof. *Liviu Sirca*.

In 14 Octombrie fiind inaugurarea monumentului eroilor *Horia*, *Cloșca* și *Crișan*, liceul nostru a trimis o delegație de 53 de elevi, îmbrăcați în frumoase costume moștești, sub conducerea d-lui prof. *E. Laslău*, și a d-lui pedagog *Luțea*. La „*Pagina informativă*“ publicăm o amănunțită dare de seamă.

16 Octombrie, aniversarea nașterii *M. S. Regelui Carol II.*, s'a sărbătorit printr'un festival școlar la care a vorbit d-l prof. *Munteanu*, apoi liceul a participat în corpore la Te-Deum.

In 31 Octombrie, liceul a organizat, sub conducerea d-lor prof. *Liviu Sirca*, *E. Laslău* și *Z. Karacsony* o frumoasă excursie la *Șoimuș*. Darea de seamă o publicăm la „*Pagina informativă*“.

Clișeele din numărul trecut dela pag. 50 și 51 au fost executate de d-l *Vasilievici*, secretarul liceului; cele dela pag. 44, 45, 54, 55, 56, 57, 59, 60, au fost executate de către d-l fotograf *Logojan*.

Intrunirea promoției din 1927—28 a fost fără îndoială unul dintre cele mai importante evenimente ale acestui an școlar. Dimineața la ora 9 foștii elevi au participat la serviciul divin, apoi la ora 10 s'a făcut adunarea în sala profesorală.

Promoția. Foto: Logojan.

Hegedüs Z., farmacist. Dr. Boteanu V., medic. Hamzea Ionel, prim-notar. Dr. Mișu T., medic. Hamzea V. preot. Lt. Petre Octavian, chimist. Oana Simion, perceptor.

Prof. N. Lupșor. Prof. G. Kandray fost diriginte de clasă. Prof. Dr. Tarjan. Prof. I. Ignaton. Prof. F. Toth. Prof. E. Mihályi. Prof. C. Bran. Prof. C. Steidl.

In numele direcțiunii, d-l prof. *Sirca*, în lipsa dlui director *Botean*, a ținut următorul discurs ocazional:
„După 10 ani de zbugium în valurile vieții, reveniți astăzi din nou, ca și Ulysse, la Alma Mater.

Această revenire este mărturia cea mai eclatantă că școala de acum 10 ani, cu profesorii ei, a reușit să facă punte nu numai dela intelect la intelect, ci și dela inimă la inimă. Căci psihologicește ar fi inexplicabilă dorința de a retrăi clipe penibile din fosta viață școlară. Nu voim să retrăim decât ceea ce a fost bun, frumos, nobil și plăcut, din trecutul vieții noastre.

Dacă ziua de astăzi, pentru D-voastră, foștii elevi, este fericita ocazie de a vă împropăta în suflet unele momente de o semnificație deosebită din trecut, pentru foștii D-v. profesori ea este prilejul de a verifica, cum ați știut să realizați în inimi floarea visurilor lor.

Ați revenit aici cu bucurie. Noi vă primim cu toată căldura sufletelor noastre.

Fiți deci bine veniți în rândurile noastre!“

A urmat apoi apelul nominal, după care foștii elevi au vizitat inovațiile dela Liceu.

În fine s'a trecut în fosta clasă a VIII-a, unde d-l profesor Kandray a vorbit despre „Probleme de aritmetică practică“, iar d-l profesor Bran despre „Fitosociologie și zoosociologie“.

La ora 1, foștii elevi au dat un banchet în onoarea profesorilor lor.

După masă a avut loc ședința festivă a Societății de Lectură „Al. Vlahuță“. Actualul Președinte, Olaru Sabin le urează tuturor bun venit, vorbește apoi Dl Prof. Lupșor și la urmă Dl Dr. Mihui, având ca subiect „Orientarea Profesională“.

Societatea de lectură a ținut în acest trimestru 5 ședințe.

I. În ședința de constituire s'a ales următorul comitet:

Președinte: *Olaru Sabin* cl. VIII-a.

Vice-Președinte: *Lăpădat N.* cl. VII-a.

Secretar: *Moșoșan Liviu* cl. VIII-a.

Vice-Secretar: *Subulescu Gh.* cl. VII-a.

Bibliotecar: *Iosof Nicolae* cl. VIII-a.

II. O ședință festivă s'a ținut în 12 XI. 1937. cu ocazia întrunirii promoției din 1927—28.

III. Intâia ședință literară s'a ținut în 19 XI. 1937.

La procesul verbal se iscă o polemică între Comitet și *Munteanu Mircea* cl. VI-a pe chestiunea excluderii clasei a VI-a dela conducerea societății și a aplicării Statutelor. Urmează lucrarea: „*Erotica lui Coșbuc*“ de *Moșiu Traian* cl. VIII-a. Critica Oficială o face *Olaru Sabin* cl. VIII-a. El propune calificativul de primită cu foarte bine. La critică iau cuvântul *Groza Petru* cl. VI-a, *Munteanu Mircea* cl. VI-a, *Pop Oliver* cl. VIII-a și *Berghezan* cl. VIII-a. Fiind mai multe calificative se trece la vot. Societatea, cu o majoritate de 25 la 13, dă calificativul: primită cu laudă, susținut de *Munteanu Mircea* cl. VI-a.

A doua lucrare e: „*Influența poeziei populare asupra lui V. Alexandri*“ de *Hanta Traian* cl. VII-a. Criticul oficial: *Ionescu* cl. VII-a propune calificativul de primită cu foarte bine. După ce iau cuvântul *Lepădatu* cl. VIII-a, *Munteanu Mircea* cl. VI-a, *Moșiu Traian* cl. VIII-a, *Chirică Ionel* cl. VIII-a, *Bordus Cornel* cl. VI-a și *Popa Ionel* cl. VI-a, i-se dă lucrării prin vot calificativul de primită, susținut de *Munteanu Mircea* cl. VI-a, *Moșiu Traian* cl. VIII-a și *Chirică Ionel* cl. VII-a.

La „eventuale propuneri“ iau cuvântul *Subulescu Gh.* cl. VII-a și *Munteanu Mircea* cl. VI.

IV. A doua ședință literară s'a ținut în 26 XI/1937.

La procesul verbal iau cuvântul *Olaru Sabin* cl. VIII-a și *Munteanu Mircea* cl. VI-a. Urmează lucrarea „*Paralelă între Cronicarii Munteni și Moldoveni*“ de *Gherghely Gh.* cl. VII-a. Criticul oficial *Chirică Ionel* cl. VIII-a propune calificativul de primită cu bine. Iau cuvântul *Munteanu Mircea* cl. VI-a, *Popa Ionel* cl. VI-a, *Popa Romulus* cl. VIII-a. *Andreica Desideriu* cl. VI-a, *Noghiță*

Aurel cl. VI-a, *Fărcaș Virgil* cl. VI-a, *Trocan Sebastian* cl. VI-a și *Palade Emil* cl. VI-a. Societatea adoptă calificativul de primită, susținut de toți criticii.

La „eventuale propuneri“ *Bordus Cornel* cl. VI-a cere locuri în comitet pentru cl. VI-a; *Munteanu Mircea* cl. VI-a prezintă toate cererile acestei clase, care vor trebui imediat satisfăcute, pentru întronarea armoniei în Societate. El ridică apoi chestiunea majorării timpului pentru lucrări și critici. *Mogoșan* cl. VIII-a, ridică chestiunea aplicării sau modificării statutelor. Societatea se declară pentru modificare. Cu modificarea statutelor sunt însărcinați: *Moșiu Traian* cl. VIII-a, *Hoțărăș David* cl. VIII-a, *Popa Aurel* cl. VII-a, *Lepădatu* cl. VII-a, *Bordus Cornel* cl. VI-a și *Munteanu Mircea* cl. VI-a.

V. În 3 Decembrie 1937 s'a ținut a III-a ședință literară, deși majoritatea membrilor nu era prezentă, lipsind clasa VI-a.

S'a prezentat lucrarea: Școala latinistă și ideile ei generale, de *Lepădat N.* cl. VII-a. Critic oficial a fost *Kolosy Pavel* cl. VII-a. Au luat cuvântul: *Baniay I.* cl. VII-a, *Chirică I.* cl. VIII-a, *Danielescu C.* cl. VIII-a și *Berghezan N.* cl. VIII-a. Lucrarea e primită cu bine.

A doua lucrare a fost „*Pastelul în literatura noastră până la simbolism*“ de *Pop Oliver* cl. VIII-a, având critic oficial pe *Cozma I.* cl. VIII-a. A mai luat cuvântul *Chirică I.* cl. VIII-a și Președintele *Olaru S.* cl. VIII-a. Lucrarea e primită cu foarte bine.

D-l Prof. I. Ignaton, pentru organizarea clasei de mijloc, de limbă și religia română, a fost decorat cu „*Meritul comercial și industrial* cl. II-a“.

Fostul elev al liceului nostru, *Dl L. Szölösy* a obținut o bursă dela „*Misiunea Universitară franceză*“ din România, pentru a urma cursul la Universitatea din Paris. *Dl Szölösy* urmează deja cursurile facultății de medicină. E de admirat solitudinea părintească cu care directorul misiunii universitare franceze, *Dl A. Dupront*, urmărește progresele elevilor celor mai distinși la limba franceză și caută să promoveze elementele de elită. A studia bine franceza servește la ceva. „*Studiorum valutarium etiam citra effectum, laudanda est tractatio*“.

Clasa VI-a a fost prima care a răspuns, cu entuziasm, la apelul *Dlui Profesor Combi* de a forma o societate de lectură franceză. Incepând cu acest număr, vom publica, în limba franceză, câte o dare de seamă asupra fiecărei ședințe, sub titlul: **Société de lecture française**.

Le 19 Octobre a été fondée la société de lecture française „*Jean Racine*“ de la VI-e classe. L'idée de fonder une société française date de l'an passé. L'initiative appartient aux élèves de l'actuelle VI-e classe, qui voient aujourd'hui leur désir réalisé.

Tous les élèves de la classe ont le droit de participer aux séances et de présenter des travaux, mais personne n'y est obligé. La Société se réunira une fois par mois.

Le programme des séances comprend des dissertations littéraires (sujets de synthèse), des explications françaises (analyses littéraires des fragments des oeuvres à étudier en classe), des sujets libres, et des auditions de musique française. Les travaux, soumis préalablement à l'appréciation d'un comité de critique, obtiendront l'une des 7 mentions ci-après:

- a) refusé 0, 1, 2, 3, 4, 5, 6 sur 20
- b) admis sans mention 7, 8 sur 20
- c) admis avec la mention passable 9, 10 sur 20
- d) admis avec la mention assez bien 11, 12 sur 20
- e) admis avec la mention bien 13, 14 sur 20
- f) admis avec la mention très bien 15, 16 sur 20
- g) admis avec la mention „extraordinaire“
ou „très bien avec éloges“ 17, 18, 19 sur 20

Les deux derniers qualificatifs ne pourront être accordés que par le directeur de la société (Mr. le Professeur Louis Combi).

La société élit à l'unanimité le comité de direction ci-après:

- a) Président: *Munteanu Mircea*;
- b) Vice-président: *Groza Petru*;
- c) Secrétaire: *Bordus Cornel*;
- d) Secrétaire-adjoint: *Popa Ionel*;
- e) Trésorier: *Popa Eugen*;
- f) Trésorier-adjoint: *Sporea Romulus*;
- g) Bibliothécaire: *Sâncrăian Silveriu*;
- h) Bibliothécaire-adjoint: *Palade Emil*;
- i) Archiviste: *Meștu Ioan*;
- j) Archiviste-adjoint: *Kozma Ladislau*;

- k) Censeurs { *Isac Nicolae*
Cercea Gheorghe

- l) Chef des chœurs: *Breazu Mircea*.

Les membres désignés par les lettres a à j inclusivement forment également le comité de critique.

*

La première séance littéraire a eu lieu le 2 Novembre 1937. Le président ouvre la séance en disant:

„Nous commençons aujourd'hui le cycle des séances littéraires de la société „Jean Racine“. Cette société doit être pour nous plus qu'un auxiliaire de l'école: si à l'école nous apprenons les oeuvres des grands écrivains français, ici nous devons les étudier d'une manière plus approfondie, les comprendre, les sentir.

„Cette société se propose non seulement de combler les lacunes du programme, mais aussi de parfaire notre formation. Elle nous offrira aussi des compositions littéraires et des auditions d'oeuvres musicales françaises. Nous devons aimer notre société et travailler avec plaisir, car le temps que nous y passerons sera non seulement agréable, mais aussi profitable“.

Le Secrétaire lit ensuite le compte-rendu de la séance de constitution.

Puis Munteanu Mircea développe le sujet de dissertation qui lui a été proposé par le professeur:

Corneille écrivait à *Saint-Evremond*: „L'amour est une passion trop chargée de faiblesse pour être la dominante dans une pièce héroïque; j'aime qu'elle y serve d'ornement et non pas de corps. Expliquez et discutez cette théorie en prenant pour exemple une ou plusieurs pièces de *Corneille*.“

L'élève a traité son sujet en s'aidant de notes succinctes. Le professeur, après l'avoir félicité pour cette heureuse audace, fait les remarques suivantes. Certes le théâtre de *Corneille* est empreint de grandeur et d'héroïsme et l'on peut dire que l'amour sert d'ornement dans „*Horace*“, dans „*Cinna*“ et même dans „*Polyeucte*“; mais il sert de corps aux plus belles scènes du „*Cid*“. En tout cas „*Le Cid*“ doit son éclatant succès à la peinture de l'amour:

En vain contre Le Cid un ministre se ligue;

Tout Paris, pour Chimène, a les yeux de Rodrigue,
raconte l'honnête Boileau.

M. Combi termine en félicitant l'élève pour son exposé consciencieux, documenté, intelligent et clair et en lui donnant la note *très bien*. (16)

Breazu Mircea propose de préparer quelques noëls français en vue de la fête traditionnelle dite de *l'arbre de Noël*. Cette motion est votée à l'unanimité. Monsieur le professeur Combi promet son concours. . . Les rôles les plus importants et les plus intéressants de la Pastorale de M. Combi „Nuit de Noël en Provence“ ont été justement joués par les élèves de la VI-e classe.

Deux sociétés analogues ont pris naissance au mois de décembre:

a) *La Société Emmanuel de Martonne*, création des élèves de IV-e classe,

b) *La Société Joachim de Bellay*, cercle des élèves de V-e classe.

*

Participarea la cursurile străjerești. Iubitul nostru director, dl I. Boteanu, a luat parte la cursurile de informare dela Sf. Gheorghe, organizate pentru directorii de școli, iar d-l Prof. A. Aslău la cursurile pentru formarea comandanților străjeri dela Breaza.

*

Laboratorul de Psihologie de pe lângă liceul nostru a fost îmbogățit cu un mnemometru — aparat pentru măsurarea memoriei — construit în atelierul liceului nostru de către d-l N. Borca, laborantul și mecanicul liceului, sub supravegherea dlui Prof. E. Felszeghy.

*

D-l prof. Tuzu, începând cu 16 Dec. 1937 a fost încredințat din partea corpului didactic să ia asupra sa îndrumarea elevilor interni din punct de vedere educativ. Reformele pe care D-sa le-a introdus le vom publica în numărul următor.

*
Postul de prim ajutor al liceului a fost reorganizat și încredințat pentru anul școlar curent cerceșilor-străjeri Bordus Cornel și Kozma Ladislau din clasa VI-a, specialiști sanitari.

*
Concursurile Revistei „Știu“ s'au încheiat cu următoarele rezultate: *Poezie*: Premiul I.: Munteanu Mircea cl. VI-a. Premiul II.: Glăvan Ion cl. V-a. *Fotografii*: Premiul I.: P. Groza cl. VI-a. Premiul II.: Glăvan Ion cl. V-a. Premiul III.: V. Laufer cl. IV-a. *Glume*: Premiul I.: Glăvan Ion cl. V-a. Premiul II.: Sporea Romulus cl. VI-a. Premiul III.: Breazu Mircea cl. VI-a.

*
D-l Prof. Aslău a făcut parte din juriul tehnic al Balcaniadei.

*
Sala de științe naturale a fost refăcută, aranjată și amenajată după cele mai noi cerințe. S'au aranjat toate colecțiile de minerale în mese și dulapuri speciale cu sticlă; s'a reorganizat colecția de fosile; toate animalele împăiate sau păstrate în spirt au fost aranjate după încrângături, clase și ordine. Peste tot au fost așezate etichete noi, scrise citeț, pentru ca cel ce privește colecția să poată profita. A muncit mult atât Dl Profesor Bran, cât și un grup de elevi, care și-au jertfit cu desinteresare timpul pentru ridicarea școlii.

*
Sala de sculptură este ultima inovație făcută la liceul nostru. Ea se datorește dlui Profesor Medrea, care are un frumos trecut artistic și și-a propus să cultive și să propage sculptura și la noi. Elevii claselor inferioare, care au în program lucrul manual, sunt cu încetul inițiați și în această direcție, deschizându-li-se o perspectivă artistică pe care noi n'am avut fericirea s'o avem.

Sala de sculptură, modestă cum este ea azi, întrunește alături de modelele antice, noile lucrări, pline de forță și dinamism ale profesorului nostru.

În această sală, sub modelarea mâinii artistului, lutul ia viață și primește suflet din sufletul celui care-l frământă, iar elevul care intră aici se obișnuiește să citească vorbirea magică a conturului, a volumului, cu jocuri de umbră și lumină și învață să înțeleagă această artă, atât de puțin înțeleasă chiar de către intelectuali. E un nou și fericit pas spre o mai temeinică cultură generală.

*
Serbarea zilei de 1 Decembrie a fost organizată de către „Astra“ și „Liga Antirevizionistă“ cu concursul tuturor școlilor din loc. După masă a avut loc un matineu, care s'a deschis prin „Imnul Regal“, executat de corul și orchestra liceului nostru. Au vorbit: Dl Nicolae Susan în numele „Astreii“ și domnul Dr.

Rațiu în numele „Ligii Antirevizioniste“. — Au recitat: Lazar Aron dela Școala Primară și Mihetru Ion de la Școala Normală; Munteanu Mircea elev al liceului nostru a recitat poezia originală „Ardeal“. Au executat dansuri naționale elevele cursului supraprimar, elevele clasei a VI-a a liceului de fete și elevele clasei a V-a a aceleiași școli; fetele de clasa VI-a au fost bisate. Fămbara Gimnaziului Industrial a executat „Fierarii în pădure“. „Corul bisericesc“ acompaniat de orchestra noastră a cântat „Imnul Unirii“ și „Pui de Lei“; ultima a fost bisată. Elevele școlii primare de fete au jucat o înscenare. Serbarea s'a încheiat cu „Marșul lui Tudor“ executat de corul și orchestra liceului nostru; și această bucată a fost bisată.

Elevii noștri au muncit mult și cu împărțirea biletelor — o muncă foarte delicată — și cu menținerea ordinii în sală.

Programul serbării a fost întocmit de D-nii Profesori Sirca și Ignaton.

*
În 19 Decembrie liceul nostru a dat pentru întâia oară o serbare publică de Crăciun. Deși în 16 fusese simpatica și impresionanta serbare a fetelor, iar în 18 serbarea tradițională a Școlii Normale, am avut un public foarte numeros.

Elevii clasei a VIII-a care au executat punctul „Dubașii“.

Foto: Logojan.

Primul punct a fost „Bună dimineața la Moș Ajun“ executată de orchestră; Părintele Chiffa a ținut o frumoasă conferință despre obiceiurile de Crăciun, apoi s'a executat, sub bagheta măiastrală al dlui prof. Ignaton, cu corul și orchestra „Noaptea Sfântă“ de Gruber și „Cântec de Crăciun“, de Ion Adam, tradusă din „Minuit, Chrétiens“; o strofă s'a cântat în original, cu text francez. Munteanu Mircea a recitat poezia originală „Noaptea Sfântă“.

A urmat apoi o pastorală franceză, intitulată „Noapte de Crăciun în Provența“. Pentru aceasta am avut decoruri proprii, lucrate de dl Profesor Medrea și colegul nostru Suciu Victor, al cărui talent e acum în plină desfășurare. Desigur, aici cea mai multă muncă a depus-o d-l Profesor Combi, care a cules, a reconstituit

și a aranjat pe note colindele, ba pentru unele a improvizat chiar text original, pentru a se potrivi cu acțiunea. Au impresionat păstorii provențali, învesmântați în alb cu brăe roșii sau albastre, care prin cântecul lor melancolic prevesteau fapte deosebite pentru acea noapte; cântecul îngerilor care străbătea de departe și interpretarea păstorilor; plecarea spre staul în cântece de bucurie. Au impresionat deasemenea cei trei regi, pășind încet, în mantii regale, pe ritmul „Marșului Regilor“ din „Arlesienne“, apoi cântecul lor pătruns de speranța nesigură care îi poartă în mod misterios pe tărâmurile necunoscute...

Tabloul final a făcut deasemenea multă impresie prin repetarea refrenului.

„Jésus est né, chantons en choeur

Le doux Sauveur!“...

Vlăiculescu cl. VII-a a stârnit hohote de râs cu declamarea sa: „Balada mîncăcioșilor“.

Punctul culminant al programului l-au alcătuit obiceiurile românești.

Cultul lor la liceul nostru este mai vechiu. Dl Prof. Sirca, avea bunul obicei, ca ora de I. română dinaintea vacanței de Crăciun în cl. I-a și II-a de Liceu, să o consacra pentru practica acestor obiceiuri. Când ordinul On. Minister al Instrucțiunii, de acum 2 ani, a dispus serbarea lor de către fiecare școală, atmosfera era deja pregătită. Prima serbare, în cadrele școlii, s'a dat în anul școlar 1935/36, animatorul ei fiind tot D-l Prof. Sirca. A urmat apoi serbarea din anul școlar trecut sub îngrijirea D-lor Prof. Laslău și Karácsonyi, așa că serbarea publică din acest an s'a putut face fără prea mari eforturi.

*

Pentru familia țărănească în casa căreia se desfășoară obiceiurile, ne-au dat concursul d-rele Lucia

Haneș, Stela Mariș și Vlad din clasa VIII-a, și dra Lucia Breazu cl. IV-a Liceul de Fete.

Primul punct a fost „Dubașii“ executat de clasa VI-a, cu melodii încrucișate. A fost un punct impunător. A urmat „Ursul“ executat de clasa V-a, punct care a produs mult haz. Clasa II-a a executat „Sorcova“, cl. III-a „Steaua“ și „Vifleimul“; a urmat clasa VI-a cu „Vasilca“; aici cântecul băeților a fost acompaniat de hohotele de râs din sală. Clasa VIII-a, a executat o altă variantă a „Dubașilor“ din satul Mintia, reușind să redea acest obicei exact așa cum el se petrece în mediul rural din care a fost cules. Montarea lui se datorește elevului Popa cl. VIII-a.

Ultimul punct a fost un marș străjeresc, executat de cor și orchestră cu solo de bas; marșul a fost bisat. De încheiere s'a cântat Imnul Regal.

Băieții noștri, sub conducerea d-lor prof. Ignaton, Sirca și Combi, au dat dovadă cu această ocazie de multă bună voință și putere de muncă, în special clasa VI-a, care a avut și la piesa franceză și la obiceiuri partea leului. Nici un punct nu s'a executat fără participarea ei. Călduroase mulțumiri și dlui profesor Laslău, care s'a îngrijit de împărțirea darurilor.

Serbarea din 19 a fost un început frumos.

*

Vacanță de cauciuc a fost într'adevăr vacanța. De unde era să ție din 22 Decembrie până în 8 Ianuarie, datorită ba alegerilor, ba întâmplării, s'a întins din 17 Decembrie până în 10 Ianuarie. Credem însă că e inutil să spunem că elevii nu s'au supărat deloc...

Munteanu Mircea cl. VI-a.

PAGINA LICEULUI DE FETE „ELENA VĂCĂRESCU“

Puișorii.

de Stela Fericeanu, cl. IV.

Se împlinise deja o săptămână decând n'am mai deschis poarta grădiniței de flori și azi când am auzit-o din nou scârțâind, o bucurie nespusă mi s'a revărsat în suflet. Nu știu nici eu de ce îmi place atât de mult aici, în tovărășia florilor.

Înaintai pe cărarea pietruită din mijloc, pentru a vedea care flori s'au mai deschis și care s'au ofilit. Constatai voioasă că minunatele zambile au înflorit, răspândind în toată grădina un parfum dulce, dulce; că lalelele mâine, poimâine, au să se desfacă și ele de lumea în care au trăit până acum și să suradă vesele soarelui de primăvară. Doar modestele vioarele au rămas așa cum le lăsasem, cu capul plecat, ferindu-se parcă de-a mă privi în față. Trandafirii erau și ei altfel: se îmbrăcaseră însă simplu, într'un veșmânt verde, de fruze tinere. Dacă altcineva ar fi intrat în grădină în locul meu, poate nici nu i-ar fi luat în seamă, eu însă îi priveam cu deosebită atenție, — ce-i drept nu pe toți, ci doar pe unul — și să vedeți de ce:

Cu o săptămână mai înainte, decând spun că n'am mai fost în grădină, cum stăteam aici privind florile, văzui o păsărică mică, mică, cenușie, care în popor se numește „ochiul bouului“, cu un fulg în cioc, că se așează pe o cracă a trandafirului acesta, de pe craca aceea pe alta, de aici pe alta și n'o mai văzui. Mă apropiiai mai mult și abia atunci am observat că aici era un cuib mic de pasăre, aproape gata; îi lipsea doar căptușeala caldă și moale, atât de necesară. Păsărica pusese puful în cuib, la locul convenit și sbură de aici. Nu peste mult se 'ntoarse iar, cu un alt fulg, pentru a sbura din nou. Urmării un timp, foarte atentă, munca viitoareii mame, dar ne mai având timp, intrai în casă și nu mai putui reveni decât după o săptămână.

Găsii păsărica pe ouă și pe încă una străină lângă ea, pe marginea cuibului, ciripind vesel. Iată de ce pri-

veam eu acum trandafirul, deși nu era înflorit.

Cine n'ar fi simțit plăcere, privind păsărelele acestea cu piciorușele subțiri ca ața, în stare să susțină ghemulețele sure și căpșoarele lor cele drăgălașe, cu ochișori vii, mici, mici și negri...

Foarte curioasă, căutai să mă interesez mai de aproape de viața lor și am observat multe lucruri ciudate. Am văzut că nu clocește totdeauna numai una din păsărele, ci pe rând. În timp ce una stă pe ouă, cealaltă șade aproape tot timpul lângă ea, ciripind, sau, dacă e timpul mesei, duce și celeilalte de-ale mâncării.

În fiecare zi, săptămâni de-arândul, am venit la cuib, să văd ce mai fac locatarii lui, până când într-o zi văzui în el trei puișori micuți, fără pene, cu ochișorii închiși, piuind atât de încet, încât cine n'ar fi știut că ei sunt aici, ar fi putut trece pe acolo fără să-i audă. Nici nu pot descrie bucuria pe care am simțit-o atunci, deși altcineva ar fi putut spune: „Ei, niște pui de pasăre, urîți, fără vedere, care nici nu merită să-i privești“. Poate că era așa, eu nu știu, dar când i-am zărit, un sentiment viu, de-o fericire neînțeleasă, mi-a năpădit sufletul. În acest timp veni și mama lor cu mâncare. Ciripind voioasă dela distanță, vine și se așează pe marginea cuibului. Puii deja căscaseră o gură... mai mare decât ei, pe care însă mama lor le-o astupă pe rând cu bunătățile aduse.

A doua zi a fost un timp foarte urât. Cerul a fost înnorat, a plouat, a bătut vântul, încât n'am putut intra în grădină decât către seară, când s'a mai potolit vremea. Am găsit puișorii strânși unul într'altul, iar pe mamă de-asupra cuibului, cu aripioarele întinse peste corpurile mititele și fragede, pentruca nici un picur de apă să nu-i supere și nici frigul să nu poată răzbate până la ei.

Puii creșteau pe zi ce trecea și în același timp

trandafirul, în care era cuibul lor, se gătea cu tot mai multe frunze și vlăstari verzi, așteptând florile. Odată cu primii fulgi ai puilor, s'au ivit și primii boboci de trandafir și precum s'au schimbat mai târziu fulgii cu penele, tot așa, încet, încet, a început să înflorească trandafirul. Și în timp ce puișorii cirpeau vesel în cuib, florile trandafirului, liberate din strânsoarea separelor, zâmbeau tuturor celor din jur. Erau galbene, mari de tot, cu petale catifelate și răspândeau un parfum amețitor. Exact de-asupra cuibului un boboc, ivit mai târziu, își înclina căpșorul către pui.

Parfumul celor câțiva boboci înfloriți, legănarea trandafirului la adierile domoale ale vântului și razele binefăcătoare ale soarelui, făceau ca viața celor din cuib să fie nespuse de plăcută; dragostea mamei, duiosia ei pentru pui, felul cum îi îngrijea dânsa, îi ferea nu numai de neplăceri și supărări, dar și de gândul că ar putea să existe ceva rău în lume — în lumea lor, ale cărei hotare erau bine definite de marginile cuibului.

Intr'o zi o prietenă veni la mine. La plecare ea îmi ceru câteva flori de trandafir. Intrarăm în grădină și după ce-i dădui câteva, o chemai să-i arăt cuibul și puii. Foarte bucuroasă de cele ce vedea, dânsa se apropie de trandafir, privind atentă toate mișcările puilor și ascultând ciripitul lor drăgălaș, în timp ce eu priveam florile, mai la o parte.

Deodată un ciripit jalnic, un fel de piuit slab, mă făcu să-mi întorc capul. La picioarele mele se târa o păsărică, ce părea să fie un pui de vrabie, cu aripa ruptă. Prietena mea, care întorsese capul în același timp, privia și ea compătimitor pasărea suferindă. Deodată o văd aplecându-se spre puiul de vrabie, dar acesta sări la o parte, târîndu-și aripa ruptă. Prietena iar se aplecă să-l prindă, dar puiul se târî mai departe. Ea după el, el mai departe din nou, până când, fără veste, ajunseră la gardul grădinii. Aici puiul de vrabie se ridică în sus, complet vindecat, ciripind triumfător, bătându-și joc oarecum de noi și sbură la cuibul din trandafir. Eu priveam uimită și abia atunci observai că puiul de vrabie nu era alta decât mama puilor.

Prietena mea plecă nu peste mult, iar eu, după ce o petrecui, m'am întors în grădină și așezându-mă pe bancă rămăsei îngândurată. Mă întrebam cum de încap atâtă dragoste și atâtă curaj în inimoara aceea mititică, ce bate în trupul micuței păsărele și de unde atâtă iscusință pentruca să poată îndepărta de puii ei pe răuvoitori, cum credea ea. Ce mare e iubirea maternă, ce nemărginit trebuie să fie devotamentul unei mame pentru copiii ei, când întâlnim atâtă dragoste la o biată păsărică!

Zilele treceau unele după altele. Puișorii creșteau mereu și semănau tot mai mult cu părinții lor, cu singura deosebire: aceștia erau mai mari, știau să sboare și să cânte mai frumos decât puii. Totuși erau destul

de mari și ei, încât când îi priveam uneori cum stau în cuib strânși unul într'altul, îmi era frică să nu cadă cumva vreunul dintre ei afară. De multeori, când părinții întârziu cu mâncarea, câte un pui ieșea din cuib și privind încetșor, chema parcă pe cei plecați, ei fiind deja flămânzi.

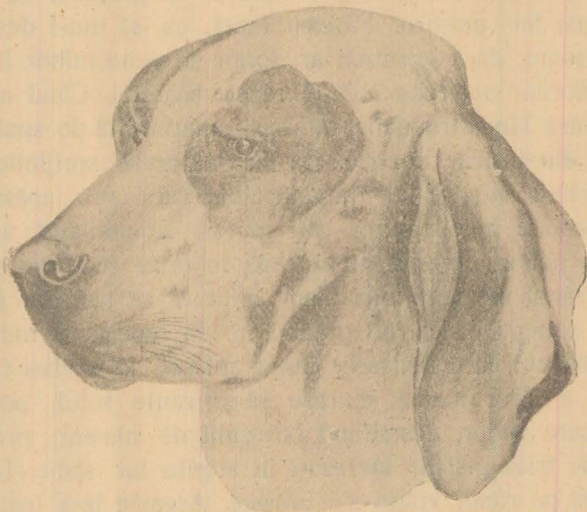
Astfel era viața lor: monotonă — totuși pentru ei părea că e variată, plăcută și fericită; scurtă — deși pentru ei lungă de tot în lumea restrânsă între crăcile trandafirului pe care o cunoșteau ei, căci le era atât de străin unde se duceau părinții lor după mâncare, atât de necunoscut...

Intr'o zi, când trandafirul era înflorit de tot, — chiar și bobocul ce stătea deasupra cuibului se deschisese, dând la iveală bogăția petalelor sale, îmbălsămând mai mult aerul din cuib și se aplecase mai mult spre pui spre a-i păzi parcă de dușmani necunoscuți și chiar și de razele soarelui, care-i chema să se bucure de vremea bună, îi chema să-i învețe să sboare și să-i ducă departe de cuib — mă trezisem mai de vreme ca de obicei și neavând ce face, ieșii afară în grădină, să văd ce mai fac puișorii. Pășeam încet, ca să nu-i deștept din somn, dacă eventual ar dormi și să nu tulbur liniștea florilor netrezite încă de razele soarelui. Când ajunsei însă lângă trandafir, rămăsei înmărmurită de spaimă: Una din pisicile noastre, sta cu picioarele sprijinite pe trunchiul subțire al trandafirului, care sub apăsarea aceasta se îndoia puțin câte puțin, amenințând astfel viața puilor, care puteau să cadă în orice clipă din cuib. În primul moment nici n'am știut ce să fac, dar imediat alungai pisica din grădină și mă repezii să îndrept trandafirul, care rămăsese puțin aplecat. În același timp, puii, a căror mamă sburase să-și caute soțul, pentru a-i cere ajutor, nemaifiind povățuiți de nimeni, probabil de frica pisicii, încrezuți în aripile lor slabe, le-au întins pe rând, vrând s'o urmeze. Aceasta le-a fost nenorocirea, căci aripioarele lor mititele nu aveau nici o tărie, nu puteau face ceeace făceau părinții. Imediat au observat că nu pot sbura și au încercat să ajungă la cel mai apropiat trandafir. Dar nici până aici n'au putut ajunge toți. Cel mai slăbuț dintre ei a căzut istovit la jumătatea drumului. Alergai ca să-l ridic, dar prea târziu. Pisica care stătea la pândă, fu mai ageră decât mine. Intr'o clipă îl înhăță și fugi cu el. De geaba am mai alergat eu după ea cu lacrimi în ochi, căci dintr'o săritură fu dincolo de gard, cu puiul cu tot. În timp ce eu alergam după pisică, s'a întors mama puilor cu soțul ei. Părinții observară imediat lipsa celui de-al treilea pui și începură să-l caute în toate părțile, dar puiul nu era. Când au văzut ceilalți doi, ce-a pățit fratele lor, s'au hotărât să se întoarcă la cuib, unde până acum au fost apărați de toate primejdiile. Voiră să se întoarcă, dar n'au putut, nu i-au ajutat puterile și căzură în acelaș loc unde căzuse mai înainte fratele lor. Dar acum, spre norocul lor, eram eu acolo. Mă aplecai

să-i ridic cu grije și îi dusei înapoi la cuibul lor. Pasărea mamă, veni imediat după mine și cum lăsa puii din mână, ea îi acoperi repede cu aripioarele, ciripind jalnic. Tatăl, în acest timp, tot mai căuta, zadarnic, puil pierdut, chemându-l pe același ton trist și dureros, ca și necăjita mamă.

Sărmanii părinți! Ce de suferințe au trebuit să îndure, pentruca cei trei puișori, unica lor mângăiere să fie fericiți și iată răsplata! Ce de trudă, ce de suferințe, necazuri și câtă dragoste și duioșie risipită în zadar. N'am mai putut sta acolo lângă cuibul celor îndurerați, a trebuit să plâng în casă soarta crudă a micului puiu.

A doua zi, tot așa de dimineață, venii în grădină, îngrijorată de soarta celor rămași în cuib. Dar găsi cuibul... gol. Nici pui, nici părinți. Nu știu sigur unde sunt, dar cred că părinții i-au dus de acolo undeva departe, departe, în vre-un loc mai sigur decât cuibul din trandafir, care e gol și astăzi, așteptând ca și mine să se întoarcă.

Natură vie. Stela Mariș cl. VIII-a.

COLINDE.

Culese din Dobra de Simedre Emilia cl. IV.

I. Merge Leana la fântână.

Merge Leana la fântână
 Dă Ileană, fată dalbă
 Și cântuța duce 'n mână,
 Dă Ileană, fată dalbă
 La fântâna din Lucești,
 Dă Ileană, fată dalbă
 Unde apa curge 'ncet.
 Dă Ileană, fată dalbă
 Găsi apa tulburată
 Dă Ileană, fată dalbă
 Și fântâna 'ncunjurată
 Dă Ileană, fată dalbă

De trei cai cu fecioarei,
 Dă Ileană, fată dalbă
 Rumânași și frumusei.
 Dă Ileană, fată dalbă
 Unul calul peria,
 Dă Ileană, fată dalbă
 Altul fața și-o spăla,
 Dă Ileană, fată dalbă
 Altul păru-și peria.
 Dă Ileană, fată dalbă.

Cel ce calu-și peria
 Dă Ileană, fată dalbă
 Către Leana — așa zicea:
 Dă Ileană, fată dalbă
 Leno, Leno, scumpa mea,
 Dă Ileană, fată dalbă
 De-mi vei da inelul tău.
 Dă Ileană, fată dalbă
 Ce se faci, june, cu el?
 Dă Ileană, fată dalbă
 Să ne logodim cu el.
 Dă Ileană, fată dalbă.

Cel ce fața și-o spăla
 Dă Ileană, fată dalbă
 Către Leana — așa zicea:
 Dă Ileană fată dalbă
 Leno, Leno, scumpa mea
 Dă Ileană, fată dalbă
 De-mi vei da cununa ta.
 Dă Ileană, fată dalbă
 Ce să faci, june, cu ea?
 Dă Ileană, fată dalbă
 Să ne cununăm cu ea.
 Dă Ileană, fată dalbă.

Cel ce păru-și peria
 Dă Ileană, fată dalbă
 Către Leana — așa zicea:
 Dă Ileană, fată dalbă
 Leno, Leno, scumpa mea
 Dă Ileană, fată dalbă
 De-mi vei da măruțul tău
 Dă Ileană, fată dalbă
 Din dălbățul sânul tău
 Dă Ileană, fată dalbă.
 Ce să faci, june, cu el?
 Dă Ileană, fată dalbă
 Să ne ospătăm cu el
 Dă Ileană, fată dalbă,
 Să fii, jună, sănătoasă
 De colinda ast'a noastră!

II. Asta-i seara.

Ce sară-i această seară
 Doamne dă, Domnului Doamne
 Asta-i seara, seară-i mare
 Doamne dă, Domnului Doamne
 Seara-i mare-a lui ajun
 Doamne dă, Domnului Doamne
 Dinspre noaptea lui Crăciun
 Doamne dă, Domnului Doamne
 Când s'a născut fiul sfânt
 Doamne dă, Domnului Doamne
 Fiul sfânt pe-acest pământ
 Doamne dă, Domnului Doamne
 Noi umblăm să colindăm
 Doamne dă, Domnului Doamne
 Și lui să ne închinăm
 Doamne dă, Domnului Doamne
 P'astă vreme 'ntunecoasă
 Doamne dă, Domnului Doamne
 Pe poteci alunecoasă
 Doamne dă, Domnului Doamne
 Să fii gazdă sănătos
 De nașterea lui Cristos!

* * *

Grupul de eleve care au participat la serbarea dela Alba-Iulia, sub conducerea Dnei S. Trufașu și D-rei F. Avram, profesoare.

III. Strigă 'n lume.

(Colinda junelui)

Strigă 'n lume cine strigă.
 Junelui bun!
 Strig' un dalbuț 'mpărat.
 Junelui bun!
 Cine 'n lume s'ar afla,
 Junelui bun!
 Să 'mplinească voia mea,
 Junelui bun!
 Să-mi aducă un leu legat,
 Junelui bun!
 Leu legat nevătămat,
 Junelui bun!

Că-i dau fata de soție,
 Junelui bun!
 Jumătat' de împărăție.
 Junelui bun!
 Un voinic june auzea,
 Junelui bun!
 De vânat el se gătea.
 Junelui bun!
 La vânat la răsărit,
 Junelui bun!
 Sub un pom mare 'nflorit,
 Junelui bun!
 Găsi leu adormit,
 Junelui bun!
 Mare ne mai pomenit,
 Junelui bun!
 June arcu'și încorda,
 Junelui bun!
 Către leu el se ducea,
 Junelui bun!
 Leu 'n talpe se scula,
 Junelui bun!
 Către june așa zicea:
 Junelui bun!
 June nu mă 'nsăgeta,
 Junelui bun!
 Ci mă du la 'mpărăție,
 Junelui bun!
 Mila Domnului să fie
 Junelui bun!
 Și deacum până'n vecie,
 Junelui bun!
 Să fii gazdă sănătoasă,
 Junelui bun!
 De colinda ast' a noastră,
 Junelui bun!
 Că ți-am colindat frumos,
 Junelui bun!
 Și nașterea lui Cristos,
 Junelui bun!
 Să vă fie de folos,
 Junelui bun!

Ceva despre flori.

de Breazu Lucia cl. IV.

Flori! Ce cuvânt sublim! În ele se cuprinde toată frumusețea și gingășia lucrurilor omenești.

Modeste sau trufașe, florile îți înalță sufletul și te îndeamnă prin limbajul lor la fapte mai curate, mai cugetate.

Câtă delicateță în făptura lor și ce suav e parfumul pe care îl răspândesc cu prisosință!

Crainici discreți, ambasadori subtili, florile conving, sunt irezistibile.

* * *

Ele au fost introduse în viața zilnică de mult, cu multe secole înaintea noastră, iar acum au devenit o necesitate. În prezent ele constituie podoaba caselor și a grădinilor, iar din unele se extrag diferite substanțe în medicină. Astfel, pe lângă menirea lor delicată de a trezi moravurile bune și frumoase ale omului, ele mai au și un rol științific, medical. Aruncând o privire fugitivă dealungul secolelor anterioare, vedem că florile, ca ornament, au avut o mare folosire și însemnătate în viața oamenilor. Așa, învingătorii sunt împodobiți cu coroane de flori. Chiar Mântuitorul, la intrarea Sa în Ierusalim a fost întâmpinat de o mulțime, ținând în mâini ramuri verzi, iar în fața Lui se așterneau covoare și flori. Aceste obiceiuri se mai păstrează și acum. La sfârșitul anului, elevii școlilor primesc ca răsplătă coroane de flori, iar regii și domnitorii sunt întâmpinați cu flori, întocmai ca odinioară...

La troiță, de Stela Mariș cl. VIII-a.

Oamenii, paralel cu înaintarea civilizației, au căutat să cultive și să înmulțească creșterea florilor. Pentru acest scop s'au construit diferite aparate și încăperi, unde florile, grație naturii și omului, pot să-și arate toate splendorile lor.

Florile de câmp sau de grădină trebuie aranjate cu măiestrie în buchet, căci numai așa vor avea puterea și frumusețea dorită. Dar cu această „artă“, căci și ea e la rândul ei o artă, se îndeletnicesc mai cu seamă Chinezozicele și Japonezele. Nu le costă mult, dar mulțumirea lor e foarte mare.

* * *

Câte simțăminte nu dau la iveală petalele florilor, strălucitoare de frumusețe și nevinovăție. Ele simbolizează durerea ca și bucuria, întristarea și puritatea sufletească.

Monumentele sunt împodobite cu flori. De ce oare? Pentru că aceste gingașe plante, cu calitățile ce le posedă, ne arată puritatea sufletului celui dispărut, trezindu-ne în același timp durerea ce ne-o pricinuește stingerea vieții lui. În contrast izbitor cu aceasta, florile sunt de față la bucurii (nunți, botezuri, felicitări), unde ele sunt dovada iubirii și stimei ce purtăm unor persoane.

Adeseori, mănunchiul radios al câtorva zambile, buchetul de violele și minunatele ciorchine de liliac, nivelează o ceartă și aduce fericirea dorită.

În rugăciune, de Stela Mariș cl. VIII-a.

Sărbători fericite

de Stela Fericeanu cl. IV-a.

Străjeră: Breazu Lucia. **Artist:** Fericeanu Stela. **Român:** Popescu Elenora. **Bărbier:** Almășan Maria. **Alegător:** Marinescu Ileana. **Tinichigiu:** Bobiț Elisabeta. **Ordonanță:** Piso Florentina. **Româncă:** Simulescu Domca. **Incasator:** Silvașy Margareta. **Florăreasă:** Ardean Viorica. **Elevă:** Winkler Stela. **Rus:** Waldhütter Alexandrina. **Inger:** Luca Raisa. **Coșar:** Dragomir Wanda. **Impiegat:** Constantinescu Olimpia. **Toboșar:** Solomon Cornelia. **Elev:** Galantay Elisabeta, cl. IV.

Străjera*)

Sunt străjeră'n falanga română
Și's gata să alerg sub steag,
Când glasul patriei ne cheamă,
Să ne apărăm ce avem mai drag.

(Versurile din „Marș străjeresc“ de E. Codău și muzica aceluiaș cântec, de Botta.)

Artist.

Domnilor vă rog priviți
Și să-mi spuneți, nu ghiciți?
Că's artist și ca și mine
Pe pământ nu mai e nime.

Lumea zice că's nebun,
Eu, pictorul cel mai bun.
Ei! dar de alții ce îmi pasă,
Când stau și pictez acasă.

Și zică altul ce o vrea
Eu îmi văd de pânza mea,
Căci nu e lumea așa deșteaptă
Opera să mi-o priceapă.

(Versuri: S. Fericeanu; Muzica: Imitație după alte cântece.)

Român.

Cântă din fluier o arie poporană.

*) Interpretele apar una câte una și după ce își cântă rolul se alătură șirului care se formează.

Bărbier.

Sunt bărbier de meserie
Și de vremuri grele nu-mi pasă mie
Căci pe toți îi bărbieresc
Și bani mulți agonisesc.

(Versuri: Maria Almășan cl. IV-a. Muzica din „Carmen“, aria Toreadorului.)

Alegător.

M'am născut alegător
Și votez, votez de zor
Opoziție și guvernul:
Eu le-ascult la toți îndemnul.

Dar, stimată' adunare
Sunt pus la grea încercare
Și vă rog, vă implor
Spuneți cu cin' să votez?

(Versuri de **, comunicate de D-ra prof. S. Lăzărescu. Muzica dela „Ana Lugojana“).

Tinichigiu.

Sunt nenea tinichigiu
Și vin tocmai dela Jiu.
Dacă aveți oale sparte,
Eu le pun și fund și toarte
De-or fi ca și nouă toate.

(Versuri: Fericeanu S. Muzica după „Tetea Bulibașu“).

Ordonanța.

Io's cătana Trololoi
Dela reghimentul doi,
Și's ordonanță tăman
La conașu căpitan.

Cismele le lustruiesc
Ghetele le văcsuesc.
Toată ziua eu am treabă,
Deși, la nimic nu-i grabă.

(Versurile: Fericeanu S. Muzica: Imitație după alte cântece.)

Româncă.

Cântă o doină.

Ingerul.

Sunt ingerul din cer venit
Pe-o călătoare rază,
Căci azi în cer și pe pământ
Zi mare se serbează.

Că'n iesle s'a născut Hristos
Spre a fi lumii de folos
Și din cer m'a trimis Cel Sfânt,
Să fiu solie pe pământ.

(Versurile: S. Fericeanu. Muzica dela „O brad frumos“).

Florăreasa.

Garofițe, panseluțe,
la priviți ce flori drăguțe.
Te îndeamnă să le iei,
Și costă numai doi lei.

(Versuri : S. Fericeanu. Muzica din „Violetera“).

Eleva.

Sunt elevă la liceu
Și deloc nu-mi merge rău.
Imi pun basca la o parte
Și nici nu-mi pasă de carte.

Haida, haida, hai frumos,
Hai pe corso'n sus și'n jos.

Totuși însă câte-odată,
Când nu's deloc preparată,
Profesorul de m'ascultă
Imi trânteste o secundă.

Dar taci, fetițo, nu ofta,
Că doar te vei corecta.

(Versurile : Fericeanu Stela. Muzica din „Carmen“).

Rusoaica.

Execută un dans rusesc : „Căzăceasca“.

Incasator.

Iată sunt incasator
Dela Belu la Obor.
Și pe vânturi și pe ploaie
Eu mereu sunt în tramvaie,
Și 'ncasez, și 'ncasez.

Pe conași și pe conife,
Pe școlari, pe scolărițe,
In remoarcă sau platformă
Eu sunt tot mereu în formă
Și 'ncasez, și 'ncasez.

(Versuri de **, comunicate de D-ra prof. S. Lăzărescu.
Muzica : M. Munteanu.

Coșar.

Sunt coșarul norocos
Și mă las pe hornuri jos.
Fetele când mă zăresc,
De trei ori se învârtesc.

(Versuri : S. Fericeanu. Muzica : „Banul Mărăcine“).

Impieगत.

Impieगत sunt la mișcare
Dau bilet la cine n'are.
Chiar și trenul la sosire
Tot eu îl iau în primire.

Impieगत sunt la mișcare
Toată ziua în picioare.

Vine trenul, pleacă trenul,
Eu îi dau semn cu drapelul.

(Versuri : S. Fericeanu. Muzica : „S'a dus cucul de pe-aici“).

Toboșarul.

Ram, plam, plam,
Sunt micul toboșar,
Ce bate toba să se spargă,
După mine toți aleargă.
Ram, plam, plam, plam, plam
Micul toboșar.

(O parte din „Micul toboșar“, cântec pentru copii mai mici).

Elevul.

Vreau să merg la 'nvățatură,
Dar întâi să trag o tură,
Umblând prin oraș,
După mici îngerași
Cu chipul drăgălaș.
După 2—3 cuvinte,
Surâzând trec înainte
Cu pas grăbit,
Foarte fericit,
Că din nou am cucerit.
Însă când te cheamă la lecții,
Verzi și negri vezi pereții.
Te cuprind fiori,
Și citești de zor,
Când îl vezi pe profesor.
C'ășa-i viața de școlar
Fără griji, fără amar.

(După un cântec studentesc al studenților din Timișoara.)

Elevete clasei VI-a în „Noaptea Sfântă“.

I. Mag. : Stănescu Adriana. II. Mag. : Șuteu Valeria. III. Inger :
Ungureanu Ana. IV. Maica Domnului : Șchiopu Lola. V. Sf. Iosif :
VI. Cioban : Boticiu Dora. VII. Inger : Ungureanu M.
VIII. Cioban : Serafin Iudita, cl. VI.

Străjera

Artistul

Bărbierul

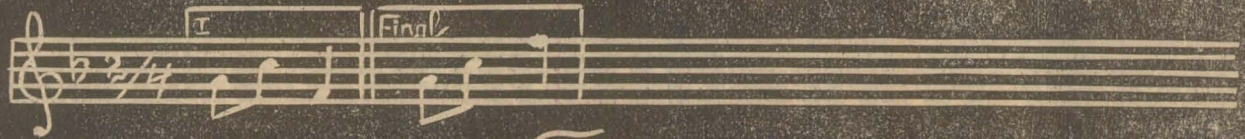
Ținichigiu

Orelananta

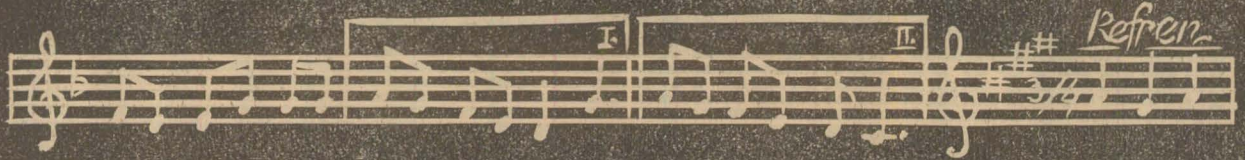
Incasator

Florăreasa

Țevul

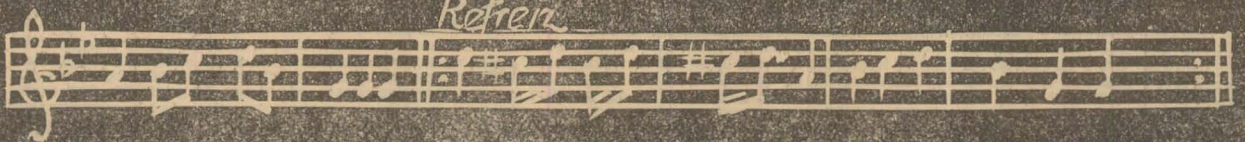
Tobosariul

Elevă

Refren

POȘTA REDACȚIEI

Am primit la redacție următoarele reviste școlare: „Generația de mâine“, revista liceului „General Dragalina“ Oravița, „Curierul liceului Sfinții Petru și Pavel“, „Amicul Tinerimii“ revista liceului „Tudor Vladimirescu“ din Târgu-Jiu și „Jóbarát“, revista liceului romano-catolic din Cluj.

A apărut revista „Povătuitorul școlărimii“ sub conducerea d-lor profesori Mihail Demetrescu și Gh. St. Popescu dela liceul „Al. Papiu Ilarian“ din Târgu-Mureș.

Oferim schimb tuturor revistelor literare și științifice.

Persoanele străine pot abona revista noastră în schimbul sumei de lei 60 anual.

Costul unui exemplar în comerț este de lei 25.

Data prezentării articolelor este 15 Februarie, iar a dezlegărilor „Cuvintelor încrucișate“ 1 Martie.

Toate articolele se vor prezenta secretarului de redacție spre a fi înregistrate. Redacția se îngrijește de transmiterea lor la comitetele de recenzie. Nu se publică nici un articol neînregistrat.

Scrieți articolele citeț sau bateți-le la mașină pe o singură față a hârtiei, altfel se refuză la înregistrare.

Secretar de redacție, Ionel Popa et. VI

INTELECTUALI

117.747 publicații străine

2.253 publicații românești

cuprind adesea studii și informațiuni privind domeniul Dvs. de activitate. — Dar cine poate urmări, tăia și clasa 120.000 de publicații, punându-vă zilnic pe masa de lucru cea mai prețioasă și completă sursă de informații asupra problemelor care formează preocuparea Dvs.?

102 agenții din lumea întreagă prin intermediul agenției

„SERVICIUL GAZETELOR“

Directori: Th. Iorga și Em. Samoilă

București, — Str. Sf. Constantin No. 24 — Telefon 3-16-15.

Prospecte, oferte și probe gratis la cerere.

